

Muz 250

8

BECSÜLETÜGYI SZABÁLYZAT

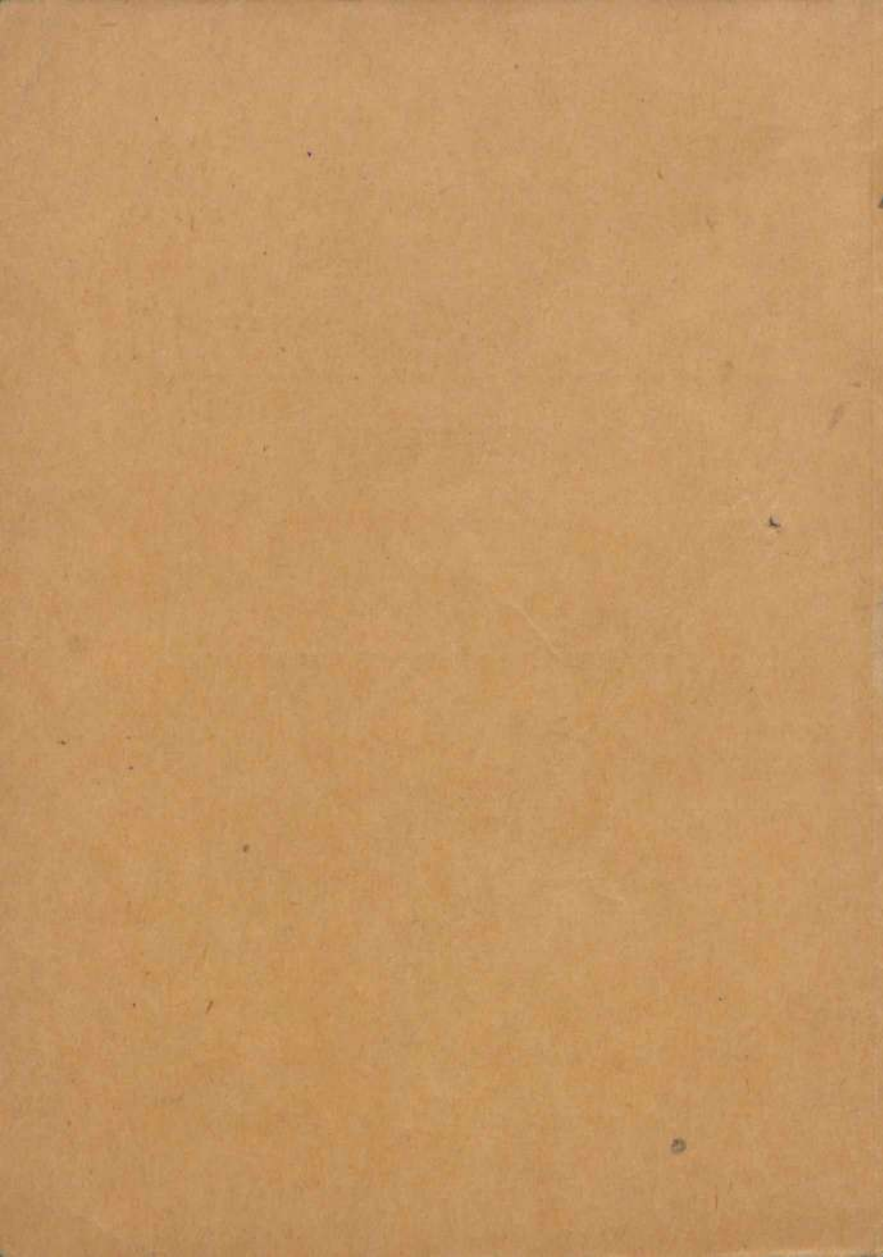
A M. KIR. HONVÉDSÉG SZÁMÁRA

(IDEIGLENES UTASÍTÁS)

A M. KIR. HONVÉDELMI MINISZTERIUM KIADVÁNYA.

BUDAPEST,
TADIUM SAJTÓVALLALAT R.-T. NYOMDÁJA
1939.

Muz 250

A-46.

ELŐREKÖZLETTÉ 1938

BECSÜLETÜGYI SZABÁLYZAT

A M. KIR. HONVÉDSÉG SZÁMÁRA

(IDEIGLENES UTASÍTÁS)

A M. KIR. HONVÉDELMI MINISZTERIUM KIADVÁNYA.

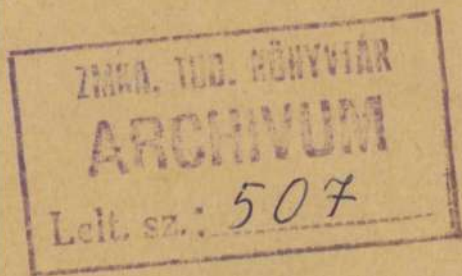
HADTÖRTÉNELMI
KÖNYVTÁR

Budapest

428

BUDAPEST,
STÁDIUM SAJTÓVÁLLALAT R.-T. NYOMDÁJA
1939.

I. FEJEZET.

Általános rendelkezések.

A becsületügyi eljárás célja és tárgya.

1. §.

1. A becsületügyi eljárás célja mind a tisztállás közös becsületének, mind az egyes tisztek becsületének megóvása és épségben tartása.

2. Becsületügyi eljárásnak akkor van helye, ha tiszttel szemben olyan magatartás (cselekmény vagy mulasztás) gyanuja merül fel, amely nem egyeztethető össze a tisztállás közös becsületével, vagy a tiszt becsületével és ezért kérdésessé válik, vajjon az illető tiszt a tisztállás közös becsületének sérelme nélkül rendfokozatában meghagyható-e.

3. Csupán fegyelmi megtorlásnak van helye a tisztállás közös becsületét, vagy a tiszt becsületét csak kisebb fokban érintő magatartás esetén, amidőn tehát már eleve kétségtelenül megállapítható, hogy az vétkességet kimondó becsületügyi határozatot amúgy sem vonhat maga után.

Ily esetben fegyelmi fenytést az állományviszonyra (Szolg. Szab. I. R. 640. pont), valamint az elévülésre (Szolg. Szab. I. R. 643. pont) vonatkozólag egyébként fennálló korlátozásokra való tekintet nélkül ki lehet szabni.

2. §. A becsületügyi szabályzat hatálya.

1. A becsületügyi szabályzat rendelkezéseinek a m. kir. honvédség valamennyi tisztje és tisztjelöltje állománycsoportjára és állományviszonyára való tekintet nélkül alá van vetve.*

2. A „tábornokok“, „törzstisztek“ és „főtisztek“ megjelölés alatt e szabályzatban nem csupán a katonai állománynak, hanem a többi tisztikarnak hasonló állású egyéneit is értjük.

3. Tiszten a jelen szabályzatban mindenütt tisztjelöltet is érteni kell.

3. §. Megelőző bűnvádi eljárás után becsületügyi elbírálás.

1. Katonai vagy polgári (rendőri) bűnvádi eljárásnak akár jogerős ítélettel, akár jogerős megszüntető (félretételi) határozattal történt befejezése után az illető tisztnek a bűnügyi iratok tartalma alapján terhére róható mindennemű cselekményét, vagy mulasztását becsületügyi szempontból is mindig el kell bírálni.**

Ilyenkor a bűnvádi eljárás keretében már elbírált magatartás (cselekmény, vagy mulasztás) miatt becsületügyi eljárásnak csak akkor van helye, ha a 4. §-ban részletezett esetek egyike sem forog fenn és az említett magatartás természeténél fogva a közös állásbecsületet, vagy az illető tiszt egyéni becsületét, oly fokban látszik érinteni, hogy kérdéssé válik, vajjon az érdekelt tiszt a tisztállás közös becsületének sérelme nélkül rendfokozatában meghagyható-e.

* A honvéd lelkészek az A—19., a honvéd tisztviselők és tisztviselő jelöltek az A—8., a karpaszomány viselésére jogosultak pedig az E—36. jelzésű szabályzat hatálya alá tartoznak.

** Az egyenruhaviselési jog időközben való esetleges felüggesztése tekintetében a Szolg. Szab. I. R. 335. pontja tartalmaz rendelkezéseket.

3. A bűnvádi eljárás során el nem bírált magatartás (cselekmény, vagy mulasztás) tekintetében az 1. §. rendelkezései mérvadók.

4. Megelőző *katonai* bűnvádi eljárás után az érdekelt tiszt magatartásának a jelen §. alapján becsületügyi szempontból való elbírálására mindenkor a bűnvádi üldözés elrendelésére illetékes parancsnok, megelőző *polgári* bűnvádi eljárás után pedig a 6. §. szerint jogosult parancsnok hivatott.

Rendfokozatból elbocsátás becsületügyi eljárás nélkül.

1. Becsületügyi eljárás mellőzésével, közigazgatási úton kell rendfokozatából elbocsátani azt a tisztet,

I.

akit a polgári büntető bíróság

a) büntett, ✓

b) az 1913:XXXIV. t.-c.-be* ütköző vétség, az 1921:III. t.-c.-ben** meghatározott, vagy az állam iránti hűség kötelmeit sértő bármely más vétség, ✓

c) szemérem elleni vétség, ✓

d) nyereségvágyból eredő vétség, vagy kihágás miatt jogerősen elítelt; ✓

II.

akit a polgári büntetőbíróság hivatalvesztésre, a politikai jogok gyakorlatától való felfüggesztésre, vagy a viselt hivatal vagy állás, illetőleg az ügyvédség elvesztésére jogerősen elítelt;

III.

akire megelőző katonai vagy polgári bűnvádi eljárás során az I. pontban részletezett cselekmények vagy

* A király (államfő) megsértéséről és a királyság intézményének megtámadásáról szóló törvény.

** Az állam és társadalmi rend hatályosabb védelméről szóló törvény.

4. §.
Büntető-
bírósi
eljárási
után.

mulasztások valamelyike *rábizonyult* ugyan, de emiatt őt elévülés, magánindítvány hiánya vagy visszavonása, kegyelmi vagy közkegyelmi tény (pertörlés) folytán elítélni nem lehetett.

2. Mindezekben az esetekben a becsületügyi elbírálásra jogosult parancsnok az általa beszerzett bűnperiratok alapján az illetékes becsületügyi választmánytól *véleményt* követel be abban a tekintetben, vajjon az érdekelt tiszt magatartása a közös állásbecsületet oly fokban érinti-e, hogy annak következtében rendfokozatában meghagyhatónak nem látszik és hogy kitüntetéseit — elbocsátása esetén — neki meghagyják, vagy tőle elvonják-e.*

A jogosult parancsnok a becsületügyi választmány véleményét a bűnügyi iratok csatolása mellett és saját véleményének jelentésével szolgálati úton a Honvédelmi Miniszterhez terjeszti elő. Az előterjesztésre nézve az előljáró hadtestparancsnok, valamint a m. kir. honvédség főparancsnoka is állást foglal.

3. A honvédelmi miniszter az előterjesztést felülbírálja abban a tekintetben, vajjon az elbocsátásnak feltételei fennállanak-e és megfelelő esetben az *elbocsátásra* intézkedik, ha pedig a kellő feltételek fennforgása híján és az eset természetéhez képest a bü. eljárás lefolytatását látja szükségesnek, a felterjesztett összes iratokat a bü. eljárásra jogosult parancsnoknak visszaadja. Ez esetben a további eljárás a 3. §. értelmében történik.

Amennyiben *kitüntetések elvonása* iránt kell intézkedni, a honvédelmi miniszter megelőzőleg az Államfő legfelsőbb elhatározását kéri ki.

* A Btk. 55. §-a értelmében a hivatalvesztésre ítélt egyén belföldi rend- és díszjeleit, illetve a külföldi rend- és díszjelek viselésének jogosítványát is elvesztette, ezért ily mellékbüntetésre történt elítélés esetében a kitüntetések elvonása tárgyában intézkedésre nincs szükség.

4. Ugyancsak nincs becsületügyi eljárásnak helye, ha megállapítást nyer, hogy valamely tiszt a beszámíthatóságot kizáró, korlátozó vagy csökkentő *kóros elmeállapotban* követett el kétségtelenül beigazoltan oly cselekményt, mely a közös állásbecsülettel össze nem egyeztethető, vagy a tisztállás tekintélyének súlyos sérelmére szolgált.

Elme-
betegség
vagy
csökkent
beszámít-
hatóság
esetén

Ily esetben a bü. elbírálásra jogosult parancsnok beszerzi az ügyben esetleg már lefolytatott bűnvádi, fegyelmi stb. eljárás iratait, ilyenek híjján pedig — az illetékes büv. útján — a bizonyítékok beszerzéséről és a *tényállás* pontos megállapításáról gondoskodik, azután — amennyiben *szakorvosi lelet* az iratok között még nem volna — az összes iratokat ennek beszerzése végett a Honvédelmi Miniszterhez közvetlenül előterjeszti.*

A honvédelmi miniszter a beszerzett szakorvosi leletet a jogosult parancsnokhoz ugyancsak közvetlenül juttatja vissza.

5. A szakorvosi lelet beérkezte után a jogosult parancsnok beszerzi az illetékes becsületügyi választmány véleményét atekintetben, hogy,

a) a cselekmény a közös *állásbecsületet* érinti-e és hogy — hasonló eseteket a tisztállás becsület-védelme érdekében megelőzendő — az érdekelt tisztet rendfokozatából el kell-e bocsátani, vagy hogy

b) a cselekmény csupán a *tisztállás tekintély* sérelmét jelenti-e és ezért elbocsátását egyelőre mellőzni lehetne-e, a tisztállás tekintély védelme érdekében pe-

* Szakorvosi lelet alatt mindig valamely honvéd (helyőrségi) kórház elmeosztályának két szakorvos által kiállított kórházi bizonyítványát értjük. A szakorvosi lelet és vélemény megszerkesztésére vonatkozó rendelkezéseket a 9. §. 4. bek. tartalmazza. Az elmeállapot megfigyelésénél ellenőrző elmeszakorvos közreműködését meg lehet engedni. Az ebből felmerülő költségek azonban a kincstár terhére nem számíthatók fel. Eltérő vélemények esetén a m. kir. honvéd egészségügyi tanács véleménye a döntő.

dig mindaddig, míg elmebeli fogyatkozása fennáll, csak egyenruhaviselési jogát kellene-e felfüggeszteni.

Amennyiben a becsületügyi választmány az érdekelt tiszt elbocsátását javasolja: *kitüntetései*nek meghagyása vagy megvonása tekintetében is véleményt terjeszt elő.

6. A jogosult parancsnok a becsületügyi választmány véleményét *felülbírálás végett a tisztgyűlés* (23. §.) elé terjeszti és ennek határozatát saját véleményével kiegészítve az összes iratok csatolásával szolgálati úton döntésre a honvédelmi miniszterhez előterjeszti.

Az előterjesztésre nézve az előljáró hadtestparancsnok, valamint a m. kir. honvédség főparancsnoka is állást foglal.

7. A honvédelmi miniszter az ily módon felülbírált előterjesztés alapján dönt abban a tekintetben, hogy az érdekelt tisztet rendfokozatából elbocsássa-e vagy sem és döntéséből folyó egyéb intézkedéseit is megteszi.* Egyebekben a jelen §. 3. bekezdésében foglalt rendelkezések ezekre az esetekre is érvényesek.

8. Ha a tiszt beszámíthatósága tekintetében a már elrendelt bü. eljárás (előzetes megállapítás) folyamán merült fel kétely, a követendő eljárást a 9. §. szabályozza.

**Tiszt
(tiszt-
jelölti) ki-
nevezés
megsem-
misítése**

9. Ugyancsak nincs becsületügyi eljárásnak helye, ha utólag megállapítást nyer, hogy az I. szakasz I. vagy II. pont alá tartozó elítéltetés alapjául szolgált bűncselekményt a tiszt még tisztté történt *kinevezése*

* Tényleges állományba tartozó elmebeteg tisztnek (hasonló állásúnak) rendfokozatból való elbocsátása mindenkor csak nyugállományba való helyezése után következhet be.

Nyugállományú tisztnek jelen §. 7. bekezdése értelmében közigazgatási úton való elbocsátása az 1921. évi XXXII. t.-c. (Katonai Ellátási Törvény 15. §. k. pontja értelmében nyugellátását nem érinti.

előtt követte el, még ha elítéltetése kinevezése után következett is be, továbbá, ha a tisztté történt kinevezése előtt elkövetett cselekménye tekintetében a III. pontban megjelölt esetek valamelyike forog fenn, végül, ha utólag megállapítást nyer, hogy a tiszt még kinevezése előtt olyan cselekményt követett el, amely nem illeszthető be ugyan az előbbieken felsorolt keretek közé, de amely — ha azt mint tiszt vitte volna véghez — a szabályzat 1. §-a értelmében bü. eljárást vont volna maga után.

10. Mindezen esetekben a *tiszti* (tisztjelölti) *kinevezés megsemmisítésének* van helye.

11. Ily esetekben a bü. elbírálásra jogosult parancsnok beszerzi az ügyben esetleg már lefolytatott bűnvádi, fegyelmi stb. eljárás iratait, ilyenek híjján — az illetékes büv. útján — a bizonyítékok beszerzéséről és a tényállás pontos megállapításáról gondoskodik, ugyanakkor a bü. választmány véleményét tekintetben követeli be, vajjon az érdekeit tiszt kinevezésére — szolgálatonkívüli tekintetben — akkor is alkalmas lett volna-e, ha a szóbanforgó cselekmény, vagy mulasztás már kinevezése előtt ismeretes lett volna.

Amennyiben a büv. az érdekelt tiszt kinevezésének megsemmisítését javasolja, kitüntetései meghagyása, vagy megvonása tekintetében is véleményt terjeszt elő.

12. a jogosult parancsnok a becsületügyi választmány véleményét, felülbírálás végett, a tisztgyűlés (23. §.) elé terjeszti és ennek határozatát saját véleményével kiegészítve, az összes iratok csatolásával, szolgálati úton döntésre a honvédelmi miniszterhez előterjeszti.

Az előterjesztésre nézve az előljáró hadtestparancsnok, valamint a m. kir. honvédség főparancsnoka is állástfoglal.

13. A honvédelmi miniszter az előterjesztést felülbírálja abban a tekintetben, vajjon a kinevezés meg-

semmisítésének feltételei fennállanak-e és megfelelő esetben tisztjelölt ügyében maga határoz, tiszt kinevezés megsemmisítése esetén, valamint a kiténtetések elvonása tekintetében pedig megelőzőleg az Államfő legfelsőbb elhatározását kéri ki.

14. Ha a honvédelmi miniszter, a kellő feltételek fennforgása híján, vagy az eset természetéhez képest a becsületügyi eljárás lefolytatását látja szükségesnek, a felterjesztett összes iratokat a becsületügyi elbírálásra jogosult parancsnoknak adja vissza, aki azután a bü. eljárás lefolytatására intézkedik.

II. FEJEZET.

A Becsületügyi eljárásról általában.

Becsületügyi eljárás megindítása.

5. §

1. A becsületügyi eljárást vagy hivatalból, vagy a tiszt saját kérelmére lehet megindítani.

2. Mindenki jogosult, a tiszt pedig köteles bármely tiszt oly cselekményét, vagy mulasztását, amely nézete szerint a tisztállás becsületébe ütközik, vagy a tisztakar tekintélyének csorbítására alkalmas, az illető tiszt előljáró parancsnokságának (hatóságának) bejelenteni. Az ilyen jelentésben minden bírálathoz nélkül kizárólag a cselekmény vagy mulasztás tárgyilagos leírására kell szorítkozni. A jelentésttevőt a Szolg. Szab. I. Rész 111. pontjában meghatározott felelősség terheli. Tényleges katonai egyének a jelentést szolgálati úton teszik meg.

Becsületügyi eljárás elrendelésére jogosult parancsnokok. 6. §.

1. Becsületügyi eljárás elrendelésére *általában* **Általában.** jogosultak:

a) mindazok a magasabb parancsnokok, akik a fennálló jogszabályok értelmében a bűnvádi üldözés elrendelésére illetékesek.

b) Az ezred- és önálló osztályparancsnokok;

c) Mindazok a parancsnokok (katonaállományú főnökök, vezetők stb.), akiket szervei határozványok, különös szolgálati utasítások, vagy rendeletek értelmében a jogosult parancsnoki jogkör megillet. Mindezek a jogszabályok azonban csak azt a parancsnokot (katonaállományú főnököt, vezetőt stb.-t) ruházhatják fel jogosult parancsnoki jogkörrel, aki legalább törzstiszti rendfokozatban van és alárendeltjei felett a csapattest parancsnok fegyelmi fenytő hatalmát gyakorolja.

**Adott
esetben**

2. *Adott esetben* a bü. eljárás elrendelésére jogosultak:

I. A bü. eljárás elrendelésére általában jogosult *ezred- és önálló osztályparancsnokok*, továbbá katonaállományú főnökök és vezetők stb. csapattestük stb. állományába tartozó, vagy ahhoz tartósan vezényelt, illetőleg nekik közvetlenül alárendelt *főtisztek* ellen.

II. *A hadtestparancsnokok:*

a) az illető hadtestparancsnokság állományába tartozó, vagy az alárendelt alakulatokhoz (csapatokhoz, hatóságokhoz, intézetekhez stb.) beosztott, vagy tartósan vezényelt, úgyszintén a hadtestparancsnokság területén állandó lakhellyel bíró mindazon *főtisztekkel* szemben, akik ellen sem a IV. alpontban megjelölt parancsnok, sem valamely közbenső előljáró nem jogosult a bü. eljárás elrendelésére.

b) Az illető hadtestparancsnokság állományába tartozó, vagy az alája rendelt alakulatokhoz (csapatokhoz, hatóságokhoz, intézetekhez stb.) beosztott, vagy oda tartósan vezényelt, úgyszintén a területén állandó lakóhellyel bíró mindazok ellen a *törzstisztek* ellen, akik ellen sem a IV. alpontban megjelölt parancsnok, sem a III. alpont értelmében a m. kir. Honvédség Főparancsnoka nem jogosult a becsületügyi eljárás elrendelésére.

III. A m. kir. honvédség főparancsnoka:

a) az állományába tartozó, vagy a neki közvetlenül alárendelt alakulatok (csapatok, hatóságok, intézetek, tanfolyamok stb.) állományába tartozó, vagy oda tartósan vezényelt főtisztekkel és törzstisztekkel szemben, hacsak ezek ellen nem a IV. alpontban megjelölt parancsnok, illetőleg ha főtisztek ellen, nem valamely közbeeső előjáró parancsnok jogosult a bü. eljárás elrendelésére.

b) Mindazok a tisztek ellen, akik a Szolg. Szab. I. R. 652. pontja értelmében közvetlenül az ő fegyelmi fenyítő hatalma alá tartoznak, tehát a tábornoki kar tagjai, csapat- és intézetparancsnokok, továbbá a tábornoki helyen beosztott ezredek (hasonállásúak) ellen.

IV. A bünvádi üldözés elrendelésére illetékes parancsnokok megelőző katonai bünvádi eljárás után mindazok ellen, akikre nézve az illetékes parancsnoki jogokat gyakorolták.

3. A parancsnokok jogosultsága mindenkor a szervezetszerű tagozás értelmében neki közvetlenül alárendelt tisztekre (Szolg. Szab. I. R. 63. pont), valamint a hozzájuk tartósan vezényeltekre terjed ki, nem terjed ki azonban a tartósan elvezényeltekre.

4. Ha egy és ugyanabban az ügyben több tiszt van együttesen érdekelve, tartozzanak azok bár különböző állománytestekbe, állománycsoportokba, vagy rangosztályokba, a parancsnoki jogokat és ezáltal az ügy egységes elbírálását az a parancsnok gyakorolja, aki az érintett tisztek rangban legidősebbjének jogosult parancsnoka.

5. Kétes esetekben a bü. jogosultság tekintetében a honvédség főparancsnoka dönt.

6. Becsületügyi eljárás alá vont tisztet az eljárás befejeztéig elvileg nem szabad áthelyezni. Ha azonban az állástekintély fenntartására irányuló kivételes és különös okok az áthelyezést mégis szükségessé teszik,

Eljárás, ha több tiszt van együttesen érdekelve

Áthelyezés

a bü. jogosultság az áthelyezés megtörténtével önmagától megváltozik.

7. §

A becsületügyi eljárás tagozódása.

1. A becsületügyi eljárás a jogosult parancsnoknak az eljárást elrendelő intézkedésével kezdődik és magában foglalja:

a) a becsületügyi választmány által megejtett ténymegállapításokat (*tényfelderítő eljárás*),

b) a tisztigyűlés határozatát a végtárgyalás szükségse, vagy a becsületügy fegyelmi befejezése tekintetében (*tisztigyűlés*),

c) a bü. tanács véghatározatát (*végtárgyalás*).

A becsület-
ügyi el-
járás be-
fejezésére
hivatott
parancs-
nokok

2. A becsületügyi eljárás az eljárás befejezésére, illetve *jóváhagyására hivatott parancsnok* erről szóló döntésével nyer befejezést.

A 6. §. 2. bekezdés I. pont értelmében a hadtestparancsnokságnak *alárendelt* ezred- és önálló osztályparancsnokok, továbbá katonaaállományú főnökök és vezetők stb. által megindított *főtiszti ügyek jogerős befejezésére az előljáró hadtestparancsnokok*, minden *egyéb főtiszti*, valamint általában *törzstiszti és tábornoki ügyek befejezésére* (jóváhagyására) a m. kir. honvédség főparancsnoka hivatott.

Becsület-
ügyi nyil-
vántartás

3. A becsületügyi eljárás megindítását, annak esetleges megszakítását, vádkiterjesztést, a tisztigyűlés, valamint a bü. tanács összehívását, az eljárás alatt álló (állók) személyi adatainak, a vád (terhelő körülmények) lényegének, az ügyben eljáró bü. szervnek, végül az esetleg alkalmazott szigorításoknak felemlítésével a jogosult parancsnok szolgálati úton a m. kir. Honvédség Főparancsnokának *nyilvántartás végett* mindenkor és késedelem nélkül *bejelenteni* köteles.*

* A m. kir. honv. főparancsnoka a bü. eljárás adatait a szükséghez képest a m. kir. honv. minisztérium illetékes osztályával közli.

Ugyanígy be kell jelenteni az eljárás jogerős befejezését is, amikor is egyben a bü. iratokat — a becsületügyi eljárás befejezését tartalmazó intézkedések csatolásával — megőrzés végett a m. kir. honvédség főparancsnokához kell felterjeszteni.

A jogosult parancsnok kötelességei feljelentés esetén. 8. §.

1. A ténymegállapítások elrendelésére jogosult parancsnok mindenekelőtt az érdekelt tisztet utasítsa fel-
 derítő vagy igazoló jelentés felterjesztésére.*

Becsület-
 ügyi
 elbírálás

2. Az 1. pontban említett jelentés beérkezte után a jogosult parancsnok elsősorban azt mérlegelje, vajjon a följelentett, illetve bármely úton tudomására jutott cselekmény, vagy mulasztás:

a) bűnvádi megtorlást igényel-e?

b) fegyelmi úton elintézhető-e? (Szolg. Szab. I. R. 637. és a jelen szabályzat 1. §-ának 3. pontja.)

c) a bü. eljárás megindítását teszi-e szükségessé?

d) csupán a Szolg. Szab. I. R. 121. pontjában körvonalazott valamely intézkedést követeli-e meg?

e) mindennemű intézkedést mellőzhetővé tesz-e?

Az elbírálás eredményéhez képest a jogosult parancsnok a megfelelő további intézkedéseket megteszi.

3. Ha a rendelkezésre álló adatok alapján nem lehet határozottan megállapítani azt, hogy a bü. eljárást feltétlenül el kell-e rendelni, akkor a jogosult parancsnok a döntéshez szükséges további *támpontok* beszerzése végett becsületügyi *előzetes megállapításokat* rendel el

* Névtelen feljelentések esetén követendő eljárást a Szolg. Szab. I. R. 692., adóssági feljelentések tekintetében követendő eljárást pedig a 721. pontja szabályozza.

és ezek végrehajtásával a becsületügyi választmányt bízta meg, esetleg más célhoz vezető utat választ.*

A parancsnok ily esetben határozottan jelölje meg ezeket a körülményeket, amelyeknek felderítését és megállapítását szükségesnek tartja és amelyekre vonatkozólag a büv. véleményét meghallgatni kívánja.

4. A büv. az előzetes megállapításokat az érdekelt tiszt meghallgatásával a lehető *legrövidebb időn belül* foganatosítsa és eljárásában — anélkül, hogy ez a pontosság, vagy alaposság rovására menne — a legcélravezetőbb utat válassza. A feltétlenül szükséges tanukihallgatásokat is csak a parancsnok által megjelölt körülmények megállapítására kell korlátozni.

A becsületügyi választmány az előzetes megállapítások eredményét *véleményes jelentésben* foglalja össze.

5. A jogosult parancsnok a kivizsgálás eredményéről és döntéséről a *feljelentőt* — a tisztállás tekintélyvédelmét szem előtt tartva — megfelelően *értesítse*.

6. A ténymegállapítások elrendelése ellen kifogásnak, panasznak, vagy fellebbezésnek nincsen helye.

9. §.

A becsületügyi eljárás megszakítása.

1. Ha a becsületügyi eljárás során az derül ki, hogy az eljárás alatt álló cselekménye, vagy mulasztása *bűnvádi megtorlást igényel*: a jogosult parancsnok a becsületügyi eljárást *megszakítja* és az ügyiratokat a bűnvádi üldözés elrendelésére illetékes parancsnokhoz,

* A bü. előzetes megállapítások nem tartoznak a bü. eljárás keretébe, azok tisztán a parancsnok döntéséhez szükséges támpontokat szolgáltatják és mint ilyenek — nyilvántartás végett — a honvédség főparancsnokának sem jelentendők. Ha azonban az előz. bü. megállapodások eredményeként a parancsnok törzstisztre fegyelmi fenyítést szab ki, a Szolg. Szab. I. R. 663. pontjában körvonalazott jelentési kötelezettség ily esetre is fennáll. Ilyenkor indokolás helyett a büv. összefoglalását és véleményét kell csatolni.

avagy az illetékes polgári igazságügyi hatósághoz elbírálás végett előterjeszti, illetőleg átteszi. Ha a bűnvádi eljárást elrendelik, a becsületügyi eljárás megszakítását és ennek okait a m. kir. honvédség főparancsnokának, nyilvántartás végett, be kell jelenteni; ellenkező esetben pedig a becsületügyi eljárást folytatni kell.

2. Ha a becsületügyi eljárás folyamán az derül ki, hogy az eljárás alatt állót a becsületügyi eljárás tárgyát képező cselekményen *kívül* valamely bűnvádi megtorlást igénylő cselekmény is terheli, akkor a becsületügyi eljárás *jóváhagyására hivatott parancsnok* dönt abban a tekintetben, hogy a becsületügyi eljárást — függetlenül az esetleg folyamatba teendő, vagy tett bűnvádi eljárástól — *folytatni*, vagy a bűnvádi eljárás idejére *megszakítani* kell-e. Az esetleges megszakítást és okait, nyilvántartás végett, a honvédség főparancsnokának be kell jelenteni.

3. Ha a becsületügyi eljárás folyamán kétség merül fel arra vonatkozólag, hogy az eljárás alatt álló a tett elkövetése idején *beszámítható* állapotban volt-e, vagy hogy a becsületügyi eljárás idején *beszámítható-e*, az eljárást a jogosult parancsnok megszakítja és intézkedik *szakorvosi lelet* beszerzése iránt.

A megszakításról a honvédség főparancsnokához jelentést kell tenni.

4. A szakorvosi leletben* határozottan nyilatkozni kell arránézve, vajjon az eljárás alatt álló:

a) a cselekmény elkövetésekor elmebeteg volt-e, avagy kivételes elmeállapota folytán szabad akaratának elhatározási képességével bírt-e, vagy

* Szakorvosi lelet alatt mindig valamely honvéd (helyőrségi) kórház elmeosztályának két szakorvosa által kiállított kórházi bizonyítványt értjük. Az elmeállapot megfigyelésénél ellenőrző elmeszakértő közreműködését meg lehet engedni. Az ebből felmerülő költségek azonban a kincstár terhére nem számíthatók fel. Eltérő vélemények esetén a m. kir. honvéd egészségügyi tanács véleménye a döntő.

Beszámíthatatlanság esetében

b) a cselekményt csökkent beszámítható elmebeli állapotban követte-e el, vagy

c) a cselekmény elkövetésekor beszámítható volt ugyan, de jelenleg olymértű elmezavarban szenved, amely miatt a tárgyalást vele megfelelően megtartani nem lehet,

d) a cselekmény elkövetésekor kétségtelenül beszámítható volt és vele a tárgyalás jelenleg is megtartható.

5. A szakorvosi lelet beérkezte után a parancsnok az a)–c) alatti esetekben — ha a tényfelderítő eljárás még befejezve és az előadás még megszerkesztve nem volna — az illetékes büv. útján a bizonyítékok beszerzéséről és a tényállás pontos megállapításáról gondoskodik, azután a 4. §. 5. és 6. bekezdése szerint jár el.

A jogosult parancsnok előterjesztéséhez az előljáró hadtestparancsnok, valamint a m. kir. honvédség főparancsnoka is állást foglal. A honvédelmi miniszternek a 4. §. 7. bekezdése értelmében hozott döntése után a becsületügyi eljárás megszüntetéséről — az iratok visszatartása és a nyilvántartás kiegészítése mellett — a honvédség főparancsnoka gondoskodik.

A d) alatti esetben a becsületügyi eljárást folytatni kell.

10. §.

Kizárási okok.

1. A becsületügyi eljárásban való közreműködésből *ki van zárva:*

a) aki az ügyben mint *sértett* érdekelve van,

b) aki az esetről *jelentést tett*, kivéve, ha a jelentés oly tényeket tartalmaz, amelyek a jelentésttevőnek szolgálatilag jutottak tudomására,

c) aki az eljárás alatt állónak fel- vagy lemenő ágbeli *rokona*, vagy sógora,* unokatestvére, vagy még

* Aki az egyik házastársnak rokona, az a másik házastársnak sógora.

közelebbi rokona, továbbá, aki az eljárás alatt állóval gyámsági, gondnoksági, nevelőszülői, vagy örökbefogadói viszonyban áll, vagy állott,

d) akit az ügyben *tanuként*, vagy szakértőként kihallgattak, vagy előreláthatóan kihallgatni fognak,

e) aki a *megelőző bűnvádi eljárásban* bíróként (hadtörvényszéki tagként), vizsgálóbíróként, vádlóként, vagy védőként *közreműködött*,

f) aki ellen bűnvádi, vagy becsületügyi *eljárás van folyamatban*, vagy aki intés hatálya alatt áll.

Az a)–f) alatt felsorolt okok fennállása esetén nincs helye szavazásnak, hanem az érdekelt feltétlenül ki van zárva a becsületügyi eljárásban való közreműködésből. Fennállásuk előzetes és idejekorán való felfedése mindenkinek kötelessége.

2. Ha az eljárás alatt állótól, vagy annak védőjétől, avagy képviselőjétől érkezik be a bü. választmány, tisztiggyűlés, vagy a bü. tanács valamelyik *tagja* ellen az előbbi pontokban *felsorolt okokon kívülálló* okból kizárási indítvány, annak *teljesítése*, vagy elutasítása felől az érintett bü. szerv maga azonnal határoz. Ily indítvány alapjául szolgálhat bármely ok, amely alapos kételety alkalmas támasztani a kizárni indítványozottnak teljes *elfogulatlansága* iránt. Az indítványt és a hozott döntést rövid indokolással a tárgyalási jegyzőkönyvbe kell foglalni.

3. A becsületügyi választmány, a tisztiggyűlés vagy a bü. tanács *elnöke* ellen emelt kizárási indítvány felől a becsületügyi eljárás *jóváhagyására* hivatott parancsnok dönt. Ily esetben azonban a kizárási indítványt az eljárás alatt állónak (védőjének, képviselőjének) az idézés átvétele után írásban közvetlenül és azonnal elő kell terjesztenie, hogy a döntés még a tárgyalás megkezdése előtt megtörténhessék. Elkésve, avagy a tárgyaláson előterjesztett indítványt el kell utasítani.

4. Aki a becsületügyi eljárásban a parancsnok jogait gyakorolta, ugyanabban az ügyben becsületügyi szervnek elnöke, vagy tagja nem lehet. Éppen így az is, aki a bü. eljárás során valamelyik bü. szervnek már elnöke, vagy tagja volt, ugyanabban az ügyben más bü. szervnek elnöke, vagy tagja nem lehet.

11. §. Az eljárás alatt álló jogai és kötelességei.

1. Az eljárás alatt álló *védőjét* az alábbi korlátozásokkal szabadon választhatja:

Védő bármely állománycsoportbeli tényleges, vagy hivatásos állományból származó nemtényleges tiszt lehet, aki az eljárás alatt állóval legalább egyenlő, az illetékes bü. választmány elnökénél pedig nem magasabb rendfokozatban van.

2. Az eljárás alatt álló a 10. §. 2. bekezdése értelmében *kizárási indítványt* terjeszthet elő:

3. Az eljárás alatt álló az ellene folyó becsületügyi eljárás *ténymegállapítási szakában* kivételes méltánylást érdemlő körülmények, vagy nyomatékos indokok alapján ügyének *átutalását* kérheti egy más bü. szervhez. A kérelem tekintetében, amennyiben az átutalás ugyanannak a hadtestparancsnokságnak parancsnoklási körletében állomásozó (működő) bü. *szervhez* történik, az illető hadtestparancsnok, egyébként a honvédség főparancsnoka dönt. A kérelmet a jogosult parancsnok útján kell előterjeszteni, aki annak tárgyában az esetleg szükséges puhatolások megejtése után állást foglal.

Az eljárás késleltetésére irányuló törekvést meg kell akadályozni.

4. Az eljárás alatt állónak joga van első kihallgatásakor, valamint végkihallgatásakor, azonkívül az esetleges kiegészítő ténymegállapítás után, a bü. *iratokba betekinteni*. Egyéb kivételes méltánylást érdemlő alkalmakkor a büv. adhat erre engedélyt. Tisztgyűlési, bü.

tanácsi határozatokba és jegyzőkönyvekbe, valamint parancsnoki intézkedésekbe és döntésekbe betekintést engedélyezni nem szabad.

A betekintés alkalmával mindig a becsületügyi választmány két tagjának kell jelen lenni.

5. Az eljárás alatt álló a ténymegállapítások és a kiegészítő ténymegállapítások során *tanukihallgatásokat és kiegészítő megállapításokat javasolhat*. A javaslat teljesítése felől a bűv. dönt. Az eljárás késleltetésére irányuló törekvést ebben az esetben is meg kell akadályozni.

6. Az eljárás alatt álló *mindenkor személyes és szóbeli vallomástételre van kötelezve*. A becsületügyi választmánynak azonban joga van arra, hogy írásbeli vallomást követeljen be, vagy az eljárás alatt álló kérelmére írásbeli jelentés előterjesztését engedélyezze. Az eljárás alatt álló vallomását *nem* erősíti meg becsületére és kötelességére való hivatkozással.

7. Az eljárás alatt álló *köteles védőjét* kihallgatásának, valamint a tisztgyűlés és tanács tárgyalásának helyéről és idejéről *értesíteni*.

8. Az eljárás alatt állónak *érdekében áll*, hogy a tisztgyűlés és a bű. tanács tárgyalása alkalmával, előadni szándékolt *védelmét írásban is összefoglalja* és azt a védőbeszéd megkezdésekor az elnöknek átadja.

9. Az eljárás alatt állónak *jogában áll*, hogy a tisztgyűlésen és a becsületügyi tanács tárgyalásán *oly becsületügyi iratok felolvasását kérje*, amelyeket az elnök esetleg nem rendelte el. Ez a joga védelmének előadása közben is fennáll.

10. Az eljárás alatt álló védelmének előadása alkalmával mindazt felhozhatja, amit igazolására, vagy mentésére felhozni jónak és szükségesnek lát és eközben véleményét is szabadon nyilváníthatja. Ha azonban a védelem megengedett határait alaki, vagy tartalmi tekintetben túllépi, a parancsnok, vagy a bű. szervek

intézkedéseit, vagy eljárását tiszteletlen és fegyelmetlen módon bírálja, az illendőség és kölcsönös megbecsülés ellen vét, az állásfelfogás és állástekintély követelményeit jogosulatlan bírálat tárgyává teszi, vagy egyes személyek becsületét szükség nélkül és alaptalanul megtámadja, az elnök — egy ízbeni figyelmeztetés után — a szót tőle megvonni köteles.

12. §. A védő (képviselő) jogai és kötelességei.

1. A védőt (képviselőt)* mindazok a jogok és kötelességek megilletik, amelyek az eljárás alatt állót megilletik.

A védő (képviselő) az eljárás alatt álló érdekében lelkiismeretesen, megfontoltan és tapintatosan járjon el és oly mértékben vesse latba egyéniségét, amennyire azt meggyőződése követeli és amily mértékben ez az állásbecsületről alkotott fogalmakkal összeegyeztethető.

2. Nem lehet védő (képviselő) az a tiszt:

a) akire nézve a 10. §. 1. pontjában felsorolt kizárási okok valamelyike forog fenn, kivéve azt az esetet, amikor a megelőző bűnvádi eljárásban védőként működött közre.

b) aki oly *állandó* becsületügyi szervnek rendes, vagy póttagja, amely az eljárás alatt álló ügyében eljárni, vagy ítélni hivatott, avagy eljár, vagy ítélt.

c) aki az eljárás alatt állónak, vagy az ügyben közreműködésre hivatott bü. szerv bármely tagjának előljárója.

* A képviselő állományviszonya, rendfokozata, valamint működése tekintetében miben sem különbözik a védőtől. Mindkettő az eljárás alatt álló érdekeinek lelkiismeretes megóvására hivatott. Különbség csupán alaki tekintetben áll fenn annyiban, hogy a védőt eljárás alatt álló nevezi meg, a képviselőt pedig az előírt esetekben a parancsnok hivatalból rendeli ki.

3. A védő a védelem elvállalását — az eljárás alatt álló írásbeli meghatalmazásának csatolása mellett — személye szerint jogosult parancsnokának írásban bejelenteni köteles. Ha a jogosult parancsnok a védelem ellátása tekintetében akadályt fennforogni nem lát, hozzájárulását a meghatalmazásra rávezeti. A védő az eként láttamozott meghatalmazást első védői ténykedése alkalmával az elnöknek átadja.

4. A védő (képviselő) úgy az eljárás alatt álló kihallgatásánál, mint a ténymegállapítások (kiegészítő ténymegállapítások) során foganatosítandó bármely tanukihallgatásnál (megállapításnál) jelen lehet. A büv. elnöke a tanukihallgatás helyét és idejét a védővel (képviselővel) *kérelmére* közölje. A védő (képviselő) a kihallgatás során az elnök engedélyével a tanuhoz kérdéseket is intézhet és szembesítéseket is javasolhat. A döntés e részben a becsületügyi választmányt illeti meg.

5. Becsületügyben eljáró védő díjazásra anyagi igényt nem támaszthat és ilyet el sem fogadhat.

Az állásbecsület megóvásának kötelezettsége, a tény- 13. §. megállapítások gyors végrehajtása, titoktartás.

1. Mindenkit, aki a becsületügyi eljárásban közreműködik, előkelő gondolkodás, valamint a közös állásbecsület és a tisztikar tekintélyének megóvására és fenntartására irányuló törekvés vezéreljen. Tartsa mindenki szem előtt, hogy ezt a megtisztelő feladatot bajtársai bizalmából teljesíti.

2. A tisztiiállás közös becsülete és a tisztikar tekintélye megköveteli, hogy az, aki a tisztii rendfokozatra érdemtelené vált, a tisztikarból mielőbb kiválgék, de a bajtársiasság is azt parancsolja, hogy az eljárás ok és szükség nélkül el ne húzódjék.

Különösen a ténymegállapításokat, mint az egész eljárás alapját kell minden felesleges körülményesség

nélkül alaposan, de a lehető leggyorsabban elvégezni. Ennek során a becsületügyi választmány a jelen szabályzatban bárki számára biztosított jogokat lelkiismeretesen óvja ugyan meg, de szegüljön ellen minden olyan kísérletnek, amely az eljárás elhúzóására vezethetne.

Ugyanez a kötelesség hassa át az ügyben intézkedő összes parancsnokokat, valamint a tisztgyűlés és tanács elnökeit is.

3. Becsületügyi eljárásban közreműködő minden tisztnek becsületbeli, egyben bajtársi kötelessége is, hogy az eljárás folyamán tudomására jutottakat titokban tartsa (Szolg. Szab. I. Rész 75. pont). Az e tekintetben netán elkövetett kötelességszegéseket meg kell torolni.

III. FEJEZET.

A tényfelderítő eljárás.

A tényfelderítő eljárás elrendelése.

14. §.

1. A tényfelderítő eljárás a jogosult parancsnoknak a 8. §-ban körvonalazott idevonatkozó rendelkezése alapján indul meg. A jogosult parancsnok a tényfelderítő eljárást elrendelő parancsában *a vádakat* pontokba foglalva felsorolja* és a tényfelderítő eljárás elrendeléséről mind a becsületügyi választmányt, mind az eljárás alatt állót értesíti. Egyúttal a becsületügyi választmánynak az ügyben keletkezett összes iratokat — ideértve az előzetes bü. megállapítások, valamint az esetleg megelőző bűnvádi eljárás iratait is, — továbbá az eljárás alatt álló minősítvényi táblázatának rövid és jellegzetes kivonatát, anyakönyvi lapjának másolatát, végül büntetési jegyzőkönyvének kivonatát kiadja.**

* A vádpontokban az elkövetett cselekményeket, vagy mulasztásokat röviden és jellegzetesen, de a szereplő személyek nevének megemlítése nélkül kell összefoglalni.

** A bü. választmánynak, amennyiben előadásának megszerkesztéséhez bizonyos adatok ellenőrzésére, vagy kiegészítésére van szüksége, jogában áll a minősítvényi táblázatba betekinteni, vagy a jogosult parancsnoktól a minősítvényi táblázat kivonatában nem szereplő adatok közlését kérni.

2. A jogosult parancsnok akár a tényfelderítő eljárás elrendelésével egyidejűleg, akár az eljárás későbbi szakában arra utasíthatja az eljárás alatt állót, hogy állomáshelyét további rendelkezésig ne hagyja el, esetleg, hogy tartózkodási helyét a büv. állomáshelyére tegye át.

Kivételes estben, amikor az állástekintély megköveteli, a jogosult parancsnok az eljárás alatt állót a *szolgálat alól is felmentheti és a tiszti intézmények látogatásától is eltúlthatja*. Ily kivételes esetnek kell tekinteni például azt, amikor az eljárás alatt álló cselekményével *közbotrányt* okozott, vagy azt az esetet, amikor a cselekményt a tiszti rendfokozattal, vagy az egyenruhával való *visszaéléssel* követte el.

Az *egyenruhaviselési jog felfüggesztése* tekintetében a Szolg. Szab. I. R. 335. pontja tartalmaz rendelkezéseket.

15. §.

Becsületügyi választmányok.

1. A tényfelderítő eljárás lefolytatására *becsületügyi választmányok* vannak hivatva. Becsületügyi választmányok főtisztek, törzstisztek és a tábournoki kar tagjai számára külön-külön alakulnak.

2. A becsületügyi választmányok az elnökből, két rendes és két póttagból állanak.

3. A becsületügyi választmányok elnökét mindenkor a jogosult parancsnok nevezi ki, tagjait pedig az érdekelt tisztikarok titkos szavazással választják.*

* A választás idejét a jogosult parancsnok mindenkor úgy rendeli el, hogy a surlódás nélküli átmenet biztosítva legyen.

Szavazatok szétforgácsolódásának elkerülése, valamint egyes szolgálatilag különösképpen elfoglalt tisztek kivételes tehermentesítése céljából a jogosult parancsnoknak jogában áll megfelelő számú tisztet jelölni.

4. Az elnök és a tagok a jogosult parancsnok és a tisztikar bizalmának letéteményesei, akiknek az állásbecsület és állástekintély fenntartására irányuló előkelő gondolkodást, önzetlenséget és fáradságot igénylő munkásságát elismerni és megkönnyíteni a jogosult parancsnok feladata. A jogosult parancsnok a tényfelderítő eljárás, különösképpen pedig a tanukihallgatások gyors lebonyolítása érdekében a büv. működését a szükséghez és lehetőséghez képest szolgálati időn belül is engedélyezze.

5. A büv. elnöke és tagjai csak katonaállományú tisztek lehetnek. A póttagok a rendes tagok szolgálati akadályoztatása vagy távolléte (betegsége, szabadsága) esetén azok helyettesítésére vannak hivatva. Az elnök esetenkénti helyettesítésére a jogosult parancsnok intézkedik. Valamely végleg kilépő tag helyébe a legtöbb szavazatot kapott póttag lép be. A hiányzó póttag helyét pótválasztással azonnal be kell tölteni.

6. A büv. elnökének és tagjainak megbízatása egyaránt három naptári évre szól. Csonka év egész évnek számít. Az első megválasztást el kell fogadni. Újabb megválasztás alól az érdekelt kérelmére a jogosult parancsnok annyi időre, mint amennyit az illető tiszt a büv. rendes tagjaként eltöltött, felmentést köteles adni.

A választás borítékba zárt szavazójegyekkel rendes és a póttagokra együttesen történik. A legtöbb szavazatot kapott két tiszt a rendes tag, két utánuk következő a póttag. Egyenlő számú szavazat esetében a rangban idősebb tiszt a megválasztott tag.

A választás eredményét a büv. (első választáskor pedig egy, a jogosult parancsnok által külön erre a célra kirendelt háromtagú bizottság) összegezi és jegyzőkönyvbe foglalja.

A szavazójegyeket meg kell semmisíteni.

16. §. Főtiszti becsületügyi választmányok.

1. Állandó *főtiszti* becsületügyi választmányok alakulnak:

a) minden csapattest (ezred, önálló osztály) és minden intézet* törzsállomásán az illető csapattest és intézet állományába tartozó főtisztek,

b) minden hadtestparancsnokság állomáshelyén a hadtestparancsnok közvetlen jogosultsága alá tartozó főtisztek,

c) egy főtiszti büv. a honvédelmi minisztérium kebelében a m. kir. honvédség főparancsnokának közvetlen jogosultsága alá tartozó, valamint a honvédelmi minisztérium és más központi szervek állományába tartozó főtisztek ügyeinek intézésére.

2. A főtiszti becsületügyi választmány elnöke törzstiszt (rangidős százados), rendes tagjai egy százados és egy alantos tiszt, póttagjai pedig egy százados és egy alantos tiszt, valamennyien a büv. megalakulása helyén szolgálatot teljesítő tisztek közül.

3. Választók: az érintett tisztikarok összes *tényleges főtisztjei*, állománycsoportjukra való tekintet nélkül.

17. §. Törzstiszti becsületügyi választmányok.

1. Állandó *törzstiszti* becsületügyi választmányok alakulnak:

* Intézetek csak akkor alakítanak külön főtiszti becsületügyi választmányt, ha állományuk legalább egy önálló osztály létszámának (két törzstiszt, 12 főtiszt) megfelel, egyébként hovatartozandóságukat előljáró hadtestparancsnokságuk, illetve a m. kir. honvédség főparancsnoka szabályozza. (19. §. 3. bekezdés.)

a) minden hadtestparancsnokság állomáshelyén a hadtestparancsnok jogosultsága alá tartozó törzstisztek,

b) egy törzstiszti becsületügyi választmány a honvédelmi minisztérium kebelében, a m. kir. honvédség főparancsnokának közvetlen jogosultsága alá tartozó törzstisztek ügyeinek intézésére.

2. A törzstiszti becsületügyi választmány elnöke tábornok (tábornoki helyen beosztott ezredes), rendes tagjai egy ezredes és egy alezredes, vagy őrnagy, pótagjai pedig egy ezredes és egy alezredes, vagy őrnagy, a becsületügyi választmány megalakulása helyén szolgálatot teljesítő tisztek közül.*

3. Választók: az érintett tisztikarok összes *tényleges törzstisztszjei*, állománycsoportjukra való tekintet nélkül.

Tábornoki becsületügyi választmány.

16. §.

1. Ha a m. kir. honvédség főparancsnoka a tábornoki kar *tényleges* szolgálatban álló tagja, vagy tábornoki helyen beosztott ezredes ellen rendel el becsületügyi eljárást, akkor a tábornoki karnak egy magasabb rendfokozatú tagját a tábornoki büv. elnökéül kinevezi, egyúttal a tábornoki büv. rendes és pótagjaiul két-két tábornoknak, vagy tábornoki helyen beosztott ezredesnek megválasztása iránt intézkedik.

2. Választók: a m. kir. honvédség tábornoki karának összes *ténylegesen* szolgáló tagjai és a tábornoki helyeken beosztott ezredesek.

3. Ha a tábornoki kar nyugállományú tagjának

* Jogosult parancsnoki hatáskörrel bíró csapat stb. parancsnokok, valamint magasabb parancsnokságok bü. előadó büv. tagként nem jönnek tekintetbe. Ha ilyképpen az ezredesi rendfokozatú tag megválasztása akadályba ütköznék, alezredesi rendfokozatú taggal pótolható.

ügyéről van szó, a tábornoki becsületügyi választmány tagjai nyugállományú tábornokok is lehetnek.*

* Egyrészt a tábornoki kar nyugállományú tagjai becsületügyeinek intézésére, másrészt azért, hogy a m. kir. honvédség főparancsnokának jelen szabályzat 48. §-ában körvonalazott esetekben meghozandó döntéséhez vagy állásfoglalásához idővesztés nélkül megfelelő véleményező szerv álljon rendelkezésére, végül a tábornoki kar tényleges és nemtényleges tagjai lovagias ügyeiben a 48. §. 3. bekezdés szerinti tanácsadásra, Budapesten a tábornoki kar egy magasabb rendfokozatban lévő tényleges állományú tagjának elnöklete alatt nyugállományú tábornokokból *állandó* tábornoki büv. alakul.

Ez az állandó tábornoki becsületügyi választmány, melynek illetékessége elvileg a tábornoki kar nyugállományú tagjaira terjed ki, jogosult a honvédség főparancsnokának rendeletére a tábornoki kar tényleges állományú tagjai becsületügyeiben is közreműködni, illetve eljárni.

49. §. Kivételek a becsületügyi választmányok általános illetékessége alól.

1. A becsületügyi választmányoknak jelen szabályzat 16—18. §-ában megállapított általános illetékessége alól *kivételt* képeznek:

a) az *együttes becsületügyek*, amelyekben a jogosultság a 6. §. 4. bekezdése értelmében a rangban legidősebb tiszt jogosult parancsnokára száll át. Ebben az esetben a ránézve illetékes büv. valamennyi többi tisztre nézve is illetékes.

b) Az eljárás alatt álló kérelmére a 11. §. 3. bekezdése értelmében engedélyezett *átutalás esetei*. Ezekben az esetekben a jogosult parancsnoki hatáskörnek az új parancsnokra való átszállásával együtt az utóbbi parancsnokságnál alakított büv. válik illetékessé.

c) Végül azok az esetek, amikor különös körülmények folytán — akár előterjesztésre, akár enélkül is — az erre hivatott parancsnok szükségesnek látja, hogy a ténymegállapítások végrehajtásával az illetékes büv.

helyett egy más becsületügyi választmányt bizzon meg. Ezzel együtt a jogosult parancsnoki hatáskör is az új parancsnokra száll.

A *b)* és *c)* alatti esetekben az átutalást, amennyiben az a hadtest területén belül megtörténhetik, a hadtestparancsnok, egyébként a m. kir. honvédség főparancsnoka rendeli el. Az előbbi esetben az átutalást nyilvántartás végett a honvédség főparancsnokának jelenteni kell.

2. Az 1. pont alapján jogosulttá vált új parancsnok a becsületügynek esetleges fegyelmi úton történő befejezése esetén a fegyelmi fenyítő hatalom gyakorlására is hivatva van.

3. Amennyiben különös rendelkezések, vagy viszonyok következtében csapattestek szolgálatukat állandóan, vagy tartósan szétszórt elhelyezésben látják el, avagy intézeteknek szervezési, vagy létszám viszonyok következtében (16. §. 1/a. alponthoz tartozó lábjegyzet) állandó büv. megalakítására, vagy fenntartására nincsen lehetőségük, az egyes osztályoknak, alosztályoknak, intézeteknek, valamely más csapattest (intézet) becsületügyi választmányához való utalását az előjáró hadtestparancsnokság, illetve a m. kir. honvédség főparancsnoka szabályozza. Az érintett alakulatok tisztjei az átutalás folytán rájuk nézve illetékesé vált becsületügyi választmány megválasztásában közreműködnek.

Ez az átutalás a csapattest- (intézet) parancsnok jogosultságát nem érinti.

4. A honvédség főparancsnoka, ha szervezési változások, vagy egyéb különös körülmények szükségessé teszik, jogosult arra, hogy jelen szabályzat 16.—18. §-ában rendszeresített állandó választmányokon felül más ideiglenes, vagy állandó becsületügyi választmányok megalakítását is elrendelje.

20. §.

A tényfelderítő eljárás végrehajtása.

1. A tényfelderítő eljárás célja az, hogy az eljárás alatt álló cselekményeinek és mulasztásainak *földerítése*, majd a megállapított tényállás *összefoglalása* által a parancsnok döntése, valamint a tisztgyűlés és bü. tanács határozatai számára megbízható alapot biztosítson. A tényfelderítő eljárást tehát mindaddig nem szabad befejezni, amíg kétségtelenül meg nem állapítható, hogy a vád tárgyává tett cselekmények és mulasztások valóban fennállanak-e, vagy sem és ha igen, milyen mértékben.

2. A becsületügyi választmány mint *hatóság* a fenti cél elérése érdekében a következőkre jogosult:

a) a feljelentő (sértett), továbbá az eljárás alatt álló, valamint az általuk bejelentett, vagy egyébként ismeretessé vált tanuk személyes (jegyzőkönyvi) *kihallgatására*, vagy írásbeli nyilatkozataiknak (jelentéseiknek) bekövetelésére.

b) Az ügygel kapcsolatos bűnügyi, becsületügyi, fegyelmi *iratokba*, ítéletekbe, határozatokba stb. való *betekintésre*.

c) A feljelentő (sértett) és az eljárás alatt álló, valamint a tanuk esetleges *szembesítésére*.

d) *Különleges bizonyítékok*, ú. m. szakértői vélemények, íráspróbák stb. *beszerzésére*.

3. A tényfelderítés vezetését a büv. tartsa mindenkor *szorosán* kezében. Ezért, noha kitérőzt célja elérésében mindenkor lelkiismeretes kötelességteljesítés vegesse, gátoljon meg minden olyan törekvést, amely az eljárás elhúzására irányulna.

A tényfelderítés során előterjesztett *bármely indítvány felett a bü. választmány dönt*. Ilyenkor tartsa mindig szem előtt, hogy a tisztikar bizalmának letéteményese, döntését tehát mindenkor megfontoltság, igazságérzet, határozottság és méltóság jellemezze.

Az indítványt és a büv. döntését annak rövid indokolásával együtt, mindenkor *írásba is kell foglalni.*

4. A tényfelderítő eljárásra vonatkozó további szabályok a következők:

a) az eljárás alatt állót a büv.-nek úgy kell *megidéznie*, hogy az idézést legalább 8 nappal kihallgatása előtt kézhez vehesse.

Az idézéshez *átvételi elismervényt* kell csatolni, vagy térítvevénnnyel kell feladni. Az idézésben a büv. közölje az eljárás alatt állóval, hogy távolmaradása nem fogja gátolni a tényfelderítő eljárás lefolytatását, egyúttal hívja fel figyelmét a rendfokozatról való lemondás tekintetében fennálló jogára. (43. §.)

b) Ha az eljárás alatt álló az idézést átvette ugyan, de a büv. előtt annak ellenére *nem jelent meg*, illetőleg akadályoztatását elfogadhatóan nem igazolta, vagy ha az idézés átvételét megtagadta, avagy a kézbesítést meghiusította, akkor a büv. a tényfelderítő eljárást az eljárás alatt álló *távollétében is* lefolytatja. Ilyenkor a jogosult parancsnoktól azonnal *képviselő* (12. §.) kirendelését kell kérni.

c) Ha az eljárás alatt állónak az idézést valamely *rendkívüli körülmény** következtében kézbesíteni nem lehetett, avagy ily körülmény következtében a megjelenésben huzamosan akadályozva van, akkor a jogosult parancsnok *dönt* afelett, hogy a bü. eljárást az akadályoztatás tartamára szünetelteti-e, vagy pedig — ha különösen súlyos cselekmények következtében a tisztikar érdekei úgy kívánják — a tényfelderítő eljárást az eljárás alatt álló távollétében is, védő vagy képviselő közbejöttével lefolytattatja.

Az eljárás alatt állót a döntésről lehetőleg értesíteni, az eljárás esetleges szüneteltetését pedig a m. kir.

* Ilyen rendkívüli körülmények lehetnek: eljárás alatt állónak külföldre való távozása, esetleg valamely bűnüggyel kapcsolatban letartóztatása stb.

honvédség főparancsnokának nyilvántartás végett bejelenteni kell.

d) Az eljárás alatt állónak első kihallgatása alkalmából *személyesen* kell a büv. előtt megjelenni és vallomását *kimerítően és összefüggően* jegyzőkönyvbe mondania. (1. melléklet.) Későbbi személyes megjelenés alól a büv. felmentést adhat és neki az írásbeli vallomást (védekezést) engedélyezheti, esetleg jegyzőkönyvi kihallgatása céljából a lakóhelyéhez legközelebb eső büv.-öt is megkeresheti, avagy kisebb helyőrségben, ahol büv. nincs, e célra az állomásparancsnokságtól 3 tisztből álló bizottság kirendelését kérheti. Hasonló jog illeti meg a büv.-öt a tanukihallgatások tekintetében is.

e) Első kihallgatásának *befejezte után* az eljárás alatt állónak jogában áll, hogy a büv. két tagjának jelenlétében az iratokba betekintsen és azokból jegyzeteket készítsen. A betekintés megtörténtét, vagy azt a körülményt, hogy ezzel a jogával az eljárás alatt álló nem kívánt élni, az iratjegyzéken aláírásával köteles meg erősíteni.

f) A büv. által megejtett *mindennemű személyes* (jegyzőkönyvi) kihallgatásnál az elnöknek és a büv. két rendes vagy póttagjának jelen kell lennie.

g) Minden *honvéd* egyén köteles a büv. előtt vallomást tenni, vagy a tőle kívánt felvilágosítást a büv. által meghatározott módon megadni.

Ha valamely honvéd egyént a hivatali, vagy *szolgálati titoktartás* kötelessége által védett oly ténykörülményre kell kihallgatni, melyet az illető katonai ténykedése során tudott meg, akkor a büv. előtti kihallgatásához a titoktartás kötelessége alól való felmentésére csak akkor van szükség, ha oly tényekre vagy körülményekre vonatkozólag kellene vallomást tennie, amelyek tekintetében a titoktartásra a tanut *különleges rendelkezések* vagy külön parancs kötelezik.

A felmentés megadása a honvédelmi miniszter hatáskörébe tartozik.

A felmentésre irányuló megkeresésben mindig le kell írni, még pedig lehetőleg kérdőpontokba foglalva, azon ténykörülmenyeket, melyekre vonatkozólag a tanu kihallgatása szükségessé vált. (2. melléklet.)

h) *Polgári személyeket* — az állami és velük egy tekintet alá eső tisztviselők kivételével — tanukihallgatásuk céljából való megjelenésre a büv. közvetlenül felkéri. Ha az ily módon felkért polgári személy a felkérésnek nem tett eleget, a büv. kihallgatásának foganatosítása iránt az illetékes közigazgatási hatósághoz (m. kir. rendőrség) fordul.* (3. mell.)

i) Állami, vagy ezzel egyenlőnek tekintendő vármegyei, városi stb. *közszolgálatban álló tisztviselőket* a becsületügyi választmány az általuk teendő tanuvallomás fontossága szerint, vagy közvetlen előljáró hatóságuk (hivatalfőnökük) útján személyes tanuvallomás céljából meghívja, vagy pedig előljáró hatóságukat kihallgatásuk megejtése végett megkeresi.

Ha a tanut *hivatali* vagy szolgálati *titoktartás* kötelessége által védett oly ténykörülmenyre kell kihallgatni, amelyről a polgári közszolgálat körében szerzett tudomást, kihallgatása előtt mindenkor ki kell eszközölni az illetékes polgári hatóságtól a tanu hivatali titoktartás kötelessége alól való felmentését.

Azok a tanuk, akik a polgári büntetőbírászkodás alá tartoznak, a *tanuzás kötelessége* alól akkor is mentesek, ha oly körülmények forognak fenn, amelyek a polgári bűnvádi perrendtartás szerint a tanuságtétel akadályait képezik, vagy a tanuzás alól mentességet állapítanak meg.**

* Polgári tanuk illetményei tekintetében a 46. §. tartalmaz rendelkezéseket.

** Lásd: az 1896. évi XXXIII. t.-c. 204. §-ának 2. és 3. pontját és 205. §-át.

Külföldön tartózkodó honvéd és polgári személyek kihallgatása, különösen, ha vallomásuk nagyobb fontossággal bír, rendszerint külföldi követségeink útján történik. Idevonatkozó kérelmet a kérdőpontok csatolásával közvetlenül a honvédelmi miniszterhez kell előterjeszteni, aki a tanuval felvett jegyzőkönyveket, vagy beszerzett nyilatkozatokat a büv.-höz ugyancsak közvetlenül juttatja vissza.

A diplomáciai út mellőzése lényegesen gyorsítja az eljárást. Ezért, különösen csekélyebb jelentőséggel bíró tanuvallomások esetén — feltéve, hogy a bejelentett tanu magyar állampolgár és megbízható címe ismeretes — a büv. a tanut írásbeli nyilatkozatra közvetlenül is felhívhatja.

Ilyenkor azonban a különös katonai érdekeket és az államvédelmi szempontokat a megkeresés (levél) külső alakja tekintetében is, a katonai jelleg feltüntetésének és bélyegző használatának mellőzésével, a legnagyobb gondossággal szem előtt kell tartani.

k) A bü. választmány elnöke a tanu kihallgatása előtt *az igazi vallomástételre* szólítsa fel és figyelmeztesse őt a hamis vallomás büntetőjogi következményeire.*

Abban az esetben, ha a büv. a tanu *megekesztését* az ügy elbírálására döntő befolyással bíró körülmény megállapítása céljából szükségesnek találja, a vallomásnak *esküvel* való megerősítését rendeli el.

Az eskü szövege, tekintet nélkül esküttevő hitvallására, a következő: „Esküszöm a mindenható és mindentudó Istenre, hogy legjobb tudomásom és lelkiismeretem szerint a tiszta és teljes igazat és csakis az igazat vallottam és abból semmit el nem hallgattam. Isten engem úgy segéljen!”

Tisztek és hasonlóállásúak mint tanuk jegyzőkönyvi vallomásukat (írásbeli nyilatkozatukat) a büv. döntése

* Lásd: az 1878. V. t.-c.-nek az 1930. III. t.-c. 73. §-ával módosított 220. §-át.

szerint, vagy esküvel, vagy „*becsületükre és kötelességükre*“ való hivatkozással erősíthetik meg.

A tanuk az eskütevésnek kötelessége alól mentesek, ha oly körülmények forognak fenn, amelyek a rájuk nézve mérvadó bünvádi perrendtartás szerint a megeskütés akadályát képezik, vagy az eskütevés kötelessége alól mentességet állapítanak meg.*

5. Mihelyt a büv. a tekintetbe jövő összes tanukat kihallgatta, a szükségesnek mutakozó összes megállapításokat befejezte és a vádbeli cselekmények tekintetében a tényállást tisztázottnak látja, a megállapított tényállást, a bizonyítékokat, valamint a súlyosító és enyhítő körülményeket röviden összefoglalja és egyidejű közlésükkel az eljárás alatt állót *végkihallgatásra* megidézi.

A végkihallgatás, amelyen eljárás alatt állónak ugyancsak *személyesen* kell megjelennie, célja az, hogy az eljárás alatt állónak az iratokba való egyidejű betekintés által módot és alkalmat nyujtson arra, hogy mindazokat a körülményeket, amelyeket a megállapított tényállás, a bizonyítékok, valamint a súlyosító és enyhítő körülmények tekintetében pótlólag még előadni kíván, vagy védelmére felhozni szükségesnek lát, előadhassa, vagy felhozhassa és a *tényfelderítő eljárás megbízhatóságát és teljességét ily módon is előmozdítsa.*

Eljárás alatt állónak joga van arra is, hogy a tényfelderítés *kiegészítésére* tegyen javaslatot. E javaslat felett a büv. dönt. Az eljárás alatt álló javaslatát és a büv. döntését, ennek rövid indokolásával együtt, mindenkor írásba kell foglalni.

A büv.-nak jogában áll, hogy a végkihallgatást a bizonyítás kiegészítése céljából bármikor és ismételten

* A katonai büntetőbíráskodás alá tartozó egyénekre nézve az 1912. XXXIII. t.-c. 200. §-a, a polgári büntetőbíráskodás alá tartozó egyénekre nézve pedig az 1896. évi XXXIII. t.-c. 205. és 221. §§-ai tartalmazzak idevonatkozó rendelkezéseket.

is megszakítsa és a szükséghez és lehetőséghez képest később folytassa, illetve fejezze be.

Az eljárás alatt álló idézése és megjelenése tekintetében a 4. pontban foglalt rendelkezések a végkihallgatás alkalmára is érvényesek. Az eljárás alatt álló a végkihallgatás befejeztével azt a körülményt, hogy az iratokba betekintett, vagy hogy ezzel a joggal nem kívánt élni, az iratjegyzéken aláírásával megerősíteni köteles.

Vád- kiterjesz- tés

6. Ha a tényfelderítő eljárás során az eljárás alatt állóval szemben olyan újabb vádak merülnek fel, melyeket a jogosult parancsnok még nem bíralt el, illetve vád tárgyává nem tett: a büv. a tényállás és a bizonyítékok rövid összefoglalása, valamint a bü. iratok csatolása mellett a jogosult parancsnokhoz megfelelő előterjesztéssel él, illetőleg a *vádkiterjesztést* javasolja.

A jogosult parancsnok eljárását a 8, illetve 41. §. szabályozza.

Ha a jogosult parancsnok vádkiterjesztést rendel el, a büv. a tényfelderítést az új vádakra vonatkozólag is jelen §. 4. és 5. pontja szerint folytatja le.

Előadás és indítvány

7. A végkihallgatás befejezte után a tényállásban nem szabad hiánynak vagy hézagnak mutatkoznia.

A teljesen befejezett tényfelderítő eljárás eredményét, valamint a súlyosító és enyhítő körülményeket a büv. beható eszmecsere és mérlegelés után az „Előadás”-ba (4. melléklet) foglalja, egyúttal a *szavazás arányának feltüntetésével indítványt* terjeszt elő az iránt, vajjon a becsületügyben:

- a) a tisztgyűlés egybehívása szükséges-e, avagy
- b) a tisztgyűlés egybehívása nem szükséges.

A fennforgó körülmények által indokolt esetben a büv. a tisztgyűlés egybehívásának mellőzésére irányuló indítványával egyidejűleg javaslatot tesz az eljárás alatt állóval szemben esetleg teendő egyéb intézkedések iránt.

mint pld. az 1. §. 3. bekezdése szerinti fegyelmi felelősségrevonás.

8. Ha a tényfelderítő eljárást több tiszt ellen együttesen kellett lefolytatni (6. §. 4. pontja és a 19. §. 1/a. pontja) akkor a büv. *együttes előadást* szerkeszt és ebben az egész ügyre áttekintést nyújtó rövid összefoglalás előrebocsátása után a tényfelderítő eljárás eredményét, a bizonyítékokat, a súlyosító és enyhítő körülményeket, valamint indítványát, minden egyes eljárás alatt álló tisztre vonatkozólag külön-külön sorolja fel, illetőleg teszi meg.

9. Az előadás és indítvány megszerkesztése után a büv. a becsületügyi iratokat a jogosult parancsnokhoz terjeszti elő.

A jogosult parancsnok teendői a becsületügyi választmány 21. §. indítványának előterjesztése után:

1. A jogosult parancsnok a hozzá előterjesztett előadás és bü. iratok alapján elbírálja, vajjon a tényfelderítő eljárás érdemi és alaki tekintetben egyaránt helytállónak és teljesnek tekinthető-e, avagy ennek kiegészítése szükséges-e és ha igen, mely irányban.

2. Ha a jogosult parancsnok a tényfelderítést hiányosnak találja, annak kiegészítését rendeli el.*

Ha pedig helytállónak tartja, a büv. indítványa felett az alábbiak szerint érdemben dönt:

a) ha a büv.-nak csak egy tagja is a tisztgyűlés egybehívását tartja szükségesnek, intézkedik a tisztgyűlés (25. §.) egybehívása iránt.

* A büv. a kiegészítő tényfelderítést a tényfelderítő eljárással teljesen azonos módon folytatja le és megállapításai eredményét „Kiegészítő előadás“-ban foglalja össze. Ha azonban a kiegészítések során a tényállás előreláthatóan lényeges vagy többirányú változást fog szenvedni, a jogosult pk. — tévedések elkerülése érdekében — kiegészítő előadás helyett az egész „Előadás“ újbóli megszerkesztését is elrendelheti.

b) Ha a büv. egyhangúlag a tisztigyűlés egybehívásának mellőzését javasolja, a jogosult parancsnok megítélése szerint azonban az eljárás alatt álló terhére megállapított cselekmények vagy mulasztások olyan súlyosak, hogy azok az álláskövetelmények szem előtt tartásával fegyelmi úton kellőkép megtorolhatónak nem látszanak, indokainak egyidejű közlése mellett, ugyancsak a tisztigyűlés egybehívása iránt intézkedik.

c) Ha a büv. nem tartja szükségesnek a tisztigyűlés egybehívását és a jogosult parancsnok ezzel az indítvánnyal egyetért, akkor az esetleg indítványozott, vagy szándékolt fegyelmi megtorlás egyidejű bejelentésével a bü. iratokat a jóváhagyásra hivatott parancsnokhoz (7. §. 2. pont) előterjeszti.

22. §. A jóváhagyásra hivatott parancsnok teendői.

1. A bü. eljárás *jóváhagyására* hivatott parancsnok a hozzá a 21. §. 2/c. pontja alapján előterjesztett bü. iratokat felülbírálja és a bü. eljárás befejezése tekintetében véglegesen dönt.

2. Ha a bü. eljárás jóváhagyására hivatott parancsnok a becsületügynek fegyelmi úton való befejezéséhez hozzájárul, hozzájárulását a jogosult parancsnokkal közli, aki azután a fegyelmi tekintetben szükséges intézkedéseket a Szolg. Szab. I. R. XIII. fejezete, illetőleg jelen szabályzat 1. §. 3. bekezdése értelmében megteszi, majd a bü. iratokat a jogerős döntéssel és büntetési kivonattal kiegészítve, nyilvántartás és megőrzés végett a honvédség főparancsnokához előterjeszti.

A bü. eljárás a jóváhagyásra hivatott parancsnok döntésének napjával nyer jogerős befejezést.

3. Ha a jóváhagyásra hivatott parancsnok a becsületügyi eljárásnak fegyelmi úton való befejezéséhez a 21. §. 2/b. pontjában megjelölt okból nem járul hozzá, a tisztigyűlést egybe kell hívni.

NEGYEDIK FEJEZET.

A tisztgyűlés.

A tisztgyűlés rendeltetése.

23. §

1. A tisztgyűlés a m. kir. honvédség tisztikarának képviselője, felfogásának az adott becsületügyben kifejezője, határozatával a tisztikar tekintélyének fenntartója és őre.

2. A tisztgyűlés rendeltetése az, hogy határozzon afelől, vajjon a tényfelderítés által az eljárás alatt álló terhére immár megbízhatón megállapított cselekmények, illetve mulasztások:

a) az 1. §. 2. bekezdése szerint minősülő *becsületcsorbító* cselekmények vagy mulasztások-e és ehhez képest a becsületügyi tanácsot végtárgyalás céljából egybe kell-e hívni, avagy

b) a becsületügyi tanács egybehívása nem szükséges.

Indokolt esetben a tisztgyűlés a bü. tanács egybehívásának mellőzésére irányuló határozata mellett javaslatot tehet az eljárás alatt állóval szemben esetleg teendő egyéb intézkedésre, pld. az 1. §. 3. bekezdése szerinti fegyelmi felelősségrevonásra is.

3. A tisztgyűlés határozatának meghozatala alkalmával ne tévessze szem elől, hogy méltatlannak kímé-

lése vagy becestelen cselekedetnek helytelenül felfogott bajtársiasságból való palástolása (Szolg. Szab. I. R. 30. pontja) nem szolgálja a tisztikar érdekeit.

24. §.

A tisztigyűlés megalakulása.

1. Főtiszti ügyekben főtiszti, törzstiszti ügyekben törzstiszti, a tábornoki kar tagjainak ügyeiben tábornoki gyűlés van hivatva határozatot hozni.

2. A tisztigyűlés egybehívását a jogosult parancsnok rendeli el és ugyanő jelöli ki a tisztigyűlés elnökét.

3. A főtiszti gyűlés elnöke törzstiszt, a törzstiszti gyűlés elnöke tábornok, vagy tábornoki helyen beosztott ezredes, a tábornoki gyűlés elnöke pedig a tábornoki karnak egy az eljárás alatt állónál magasabb rendfokozatú, vagy rangban idősebb tagja legyen.

4. A tisztigyűlés annak a parancsnokságnak, hatóságának, csapattestnek, intézetnek, stb. helyben állomásozó, mindenkor hárommal osztható, de legalább 12 katonáállományú tisztjéből alakul, amelyhez az eljárás alatt álló tiszt tartozik.*

5. Ha a becsületügyi eljárás nem katonáállományú tiszt ellen folyik, a tisztigyűlés az érintett tiszt állománycsoportjából és rendfokozata szerint vezényelt 3 főtiszti, törzstiszti, vagy tábornoki, illetőleg hasonrangú

* Szolgálati elhelyezési, vagy létszámviszonyok okából a fenti irányelvektől szükség parancsolta mértékben eltérésnek lehet helye. Így létszámhiány esetén az illetékes tisztigyűlés helyben állomásozó más alakulatok tisztjeivel egészíthető ki, a tisztigyűlés külső állomáson is egybehívható, ny. áll. tisztek b. ügyében elnökül és tagokként ny. áll. tisztek is bevonhatók stb. Ny. áll. tisztek bevonása esetén figyelemmel kell lenni a G—10. jelzésű Illetmény Szabályzat I. Fejezet 14. §. 4. pont. a), b) alpontjának rendelkezésére (napidíjak). Az esetleges kizárási indítványokra való tekintettel célszerű a tisztigyűlésre 2—3 póttagot is kirendelni.

taggal kiegészül. Ez utóbbi tagoknak azonban, ha együttes becsületügyről van szó, mindenkor csak a saját állománycsoportjukhoz tartozó tiszt ügyében van szavazati joguk.

6. Ha ugyanabban az ügyben több tiszt van érdekelve (6. §. 4. bekezdés), a tisztgyűlést a rangban legidősebb eljárás alatt álló tiszt rendfokozatának megfelelően kell egybehívni.*

7. A becsületügyben parancsnoki jogokat gyakorló elöljárók, a tényfelderítő eljárásban közreműködött büv. tagok, valamint a kizárási okok (10. §.) által érintett tisztek a tisztgyűlésnek sem elnökei, sem tagjai nem lehetnek.

8. Ha az érintett alakulat, illetve a jogosult parancsnok a 3—6. pontokban meghatározott rendfokozatú elnököt, vagy tagokat saját állományából nem tudja vezényelni és ez okból a tisztgyűlésnek más alakulatok állományába tartozó tisztekkel való kiegészítése válik szükségessé, a tisztgyűlés kiegészítése iránt a bü. eljárás jóváhagyására hivatott parancsnok (7. §.) intézkedik.

9. Terjedelmes, vagy bonyolult ügy tárgyalása esetén a jogosult parancsnoknak jogában áll, hogy a tisztgyűlés akadálytalan és gyors lefolytatása érdekében becsületügyi előadót rendeljen ki. Becsületügyi előadó-

A bü.
előadó.

* Szolgáljon útmutatásul a következő példa: ha egy olyan együttes becsületügyről van szó, melyben eljárás alatt állóként egy főtörzsorvos, egy katonaállományú százados és egy gazd. főhadnagy szerepel, törzstisztgyűlést legalább 12 katonaállományú törzstiszt taggal kell egybehívni és azt 3, az V—VII. rangosztályban lévő orvossal és 3, a VIII—X. rangosztályban lévő gazdászati tiszttel kell kiegészíteni, egyúttal megfelelő számú póttagról kell gondoskodni. Szavazati joguk az orvosoknak csak a főtörzsorvos, a gazdászati tiszteknek csak a gazd. főhadnagy ügyében van, a katonaállományú százados ügyében csak a 12 katonaállományú törzstiszt szavaz.

ként rendszerint az ügyet legalaposabban ismerő büv. tagot kell a büv. elnöke útján kirendelni.

A büv. előadó a tisztgyűlés elnökét kötelességének teljesítésében, így főleg a bü. eljárás anyagának ismertetésében és a jegyzőkönyv kifogástalan megszerkesztésében támogatja, érdemben azonban nem működik közre és sem a tanácskozásban, sem a szavazásban nem vesz részt.

25. §. A jogosult parancsnok intézkedései a tisztgyűlés egybehívására.

1. Mihelyt a jogosult parancsnok a tisztgyűlés egybehívása tekintetében döntött, kijelöli annak elnökét, kirendeli a tagokat, szükség esetén előterjesztést tesz a hiányzó elnök, vagy tagok pótlására, adott esetben nem katonaaállományú tisztek bevonására, gondoskodik a szükséghez képest bü. előadóról, azután a bü. iratokat a tisztgyűlés megtartása végett a kijelölt elnöknek kiadja, ugyanakkor az eljárás alatt állót (állókat) a tisztgyűlés egybehívásáról és az esetleg szükségesnek látott szigorításokról (14. §. 2. pontja) értesíti, végül a tisztgyűlés egybehívását a büv. által megállapított tényállás, továbbá a súlyosbító és enyhítő körülmények, valamint az esetleg alkalmazott szigorítások rövid közlésével nyilvántartás végett a honvédség főparancsnokának bejelenti.

2. Az eljárás alatt állóhoz intézendő rendelkezésnek a következőket kell tartalmaznia:

a) a tisztgyűlés egybehívására, valamint az esetleges szigorításokra vonatkozó értesítést,

b) a tisztgyűlés elnökének és tagjainak nevét, hivatkozással az eljárás alatt állónak a 10. és 11. §.-ban biztosított kizárási jogára,

c) azt az értesítést, hogy a tárgyalás napját a tisztgyűlés elnöke fogja az eljárás alatt állóval közölni, még pedig legalább 8 nappal a tárgyalás megtartása előtt,

d) figyelmeztetés arra, hogy a tárgyaláson személyesen jelenjen meg, vagy igazolt védőt küldjön, vagy védőiratát az elnökhöz idejében terjessze elő, mert különben a tisztgyűlés csupán a ténymegállapítások eredménye és a rendelkezésre álló iratok alapján fogja határozatát meghozni.

A kiadott értesítéshez csatolni kell az előadásnak egy az eljárás alatt álló számára szerkesztett példányát.*

Az értesítést és az előadást átvételi elismervénnyel, vagy térti vevénnyel kell az eljárás alatt állónak kézbesíteni.

3. Ha az eljárás alatt álló az idézés átvétele ellenére nem jelenik meg a tisztgyűlésen, sem védőt nem küld, sem védőiratot nem terjeszt elő, vagy ha az idézést neki saját hibájából kézbesíteni nem lehetett, annak átvételét megtagadta, vagy meghiusította, akkor a tisztgyűlést távollétében is meg kell tartani.

4. Ha azonban az eljárás alatt állónak az idézést valamely rendkívül körülmény következtében** nem lehetett kézbesíteni, vagy ha az eljárás alatt álló ily körülmény következtében a megjelenésben huzamosabb időn át akadályozva van, a jogosult parancsnok dönt afelől, hogy a tisztgyűlést el kell-e napolni, vagy pedig, hogy — különösen ha súlyos cselekmények következtében a tiszt állásbecsület érdekei úgy kívánják — a tisztgyűlést képviselő bevonásával (12. §.) az eljárás alatt álló távollétében is meg kell tartani. A jogosult parancsnok döntéséről a tisztgyűlés elnökét, valamint a lehetőséghez képest az eljárás alatt állót is értesítse.

* Ha együttes (társas) bü.-ről van szó, akkor minden egyes eljárás alatt állónak csak az előadás áttekintő összefoglalását és a rávonatkozó részt kell kiadni. (20. §. 8. pont.)

** 20. §. 4/c. pont.

26 § A tisztgyűlés elnökének kötelességei, a tisztgyűlés lefolyása.

1. A tisztgyűlés elnöke a jogosult parancsnok által neki kiadott becsületügyről a lehető legrövidebb idő alatt, mindamelllett oly alaposan tájékozódjék, hogy az egész anyagot *teljesen* ismerje, egyrészt hogy a tisztgyűlés akadálytalan megtartását biztosíthassa, másrészt, hogy az állásfelfogás követelte megnyugtató. határozat létrejöttét lehetővé tegye.

2. Mihelyt a tisztgyűlés elnöke a becsületügy teljes anyagát ismeri, meghatározza a tisztgyűlés *helyét és idejét* és a tárgyalásra a tisztgyűlés *tagjait*, valamint az *eljárás alatt állót* — ez utóbbit legalább 8 nappal a tárgyalás napját megelőzően — átvételi elismervény csatolásával (tértivevénnyel) megidézi.

3. A tárgyalást a tisztgyűlés elnöke *vezeti*, örködik annak nyugalma és tekintélye felett és meggátol minden olyan törekvést, amely annak zavartalan lefolyását, vagy méltóságát veszélyeztetné.

Az elnöknek erre a célra a következő *eszközök* állanak rendelkezésére: a helyszínen figyelmeztetés, szómegvonás és kizárás, a továbbiakban pedig az illető tiszt előljáró parancsnokságához teendő jelentés.

4. A tisztgyűlésről az 5. melléklet szerinti *jegyzőkönyvet** kell felvenni. Az elnök a tisztgyűlést az alábbi *alakszerűségek* betartásával köteles vezetni.

a) Az elnök a tisztgyűlést *megnyitja és megállapítja* vajjon a kirendelt tagok jelen vannak-e és az összes megjelent egyének, ú. m. tagok, póttagok, eljárás alatt álló védő stb. nevét *jegyzőkönyvbe foglalja*.

b) Az elnök ezután megállapítja, van-e a tisztgyűlés tagjai között olyan, aki a bü. eljárásból ki van zárva,

* A tisztgyűlésről együttes (társas) bü. esetén is csak egy jegyzőkönyvet kell vezetni, de minden eljárás alatt állóra vonatkozólag külön-külön kell szavazni és a határozatot is külön-külön kell a jegyzőkönyvbe foglalni.

illetve van-e *kizárási indítvány*. (10. §.) A kizárás tekintetében — esetleg tanácskozás és szavazás útján — a tisztgyűlés dönt. A tanácskozás és szavazás idejére az eljárás alatt állónak (védőjének, képviselőjének) a tárgyalási termet el kell hagynia. A szavazás nyíltan történik, a döntés szavazattöbbségen alapul, egyenlő szavazat esetén az elnöki szavazat dönt.

A döntés megtörténte után az elnök az esetleg *kizárt tagokat sorshuzás útján a póttagok közül pótolja*, majd ennek rövid jegyzőkönyvi feljegyzése után az immár *határozatképes tisztgyűlés érdemi tárgyalását* megnyitja.

c) Az elnök az előadás alapján *ismerteti a tényállást*. Ennek során *bemutatja és felolvastatja* azokat az iratokat és egyéb bizonyítékokat, melyek a leglényegesebb megállapításokat támogatják, illetve bizonyítják. A felolvasott iratok iratjegyzéki számát *jegyzőkönyvbe véteti*.

d) Ezután *ismerteti* az elnök a büv. által megállapított *súlyosbító és enyhítő körülményeket*, a büv. *indítványát* és adott esetben (21. §. 2. b pontja) a jogosult parancsnoknak a tisztgyűlés egybehívására vonatkozó rendelkezését és annak indokolását.

e) Ezt követően az elnök *kérdést intéz* a tisztgyűlés tagjaihoz, vajjon kívánnak-e még valamely irányban felvilágosítást, vagy tájékoztatást, avagy a tényállást tisztán látják? A kívánt felvilágosításokat — szükség esetén az eljárás alatt állóhoz intézett kiegészítő kérdés után — megadja (a bü. előadóval megadhatja), az esetleg pótlólag felolvasott iratok iratjegyzéki számát *előjegyezteti*.

f) Az elnök *megadja az engedélyt* az eljárás alatt állónak (védőjének, képviselőjének) *a védelem előadására*. A védőbeszéd esetleges írott példányát a jegyzőkönyvhöz csatolja, ilyen hiányában a védelem lényegét röviden, jegyzőkönyvbe foglalhatja.

A védelem előadása után a jegyzőkönyvet az eljárás alatt állóval (védőjével, képviselőjével) hitelesítetteti (aláíratja) és távozásukra engedélyt ad.

g) Az elnök — esetleg szünet közbeiktatása után — *megnyitja a tanácskozást* azzal, hogy az ügyet *saját összefoglalásában*, amelyet írásban is a jegyzőkönyvhöz csatol, tömören még egyszer ismerteti és a 23. §. lényeges rendelkezéseire való utalással felhívja a tagok figyelmét azokra a körülményekre, amelyeknek elhatározásukban döntő szerepet kell játszaniok.

h) Az elnök *alkalmat ad a tagoknak véleménynyilvánításra*, indítványok előterjesztésére, döntő fontosságú körülmények megtárgyalására, az iratokba való betekintésre stb.

i) A tanácskozás befejeztével az elnök *elrendeli a szavazást*, még pedig először ezekre az *előzetes* kérdésekre.

Nem szükséges-e a *ténymegállapítások kiegészítése?* Ha igen, mely irányban, vagy mely körülményekre nézve?

Nem merült-e fel a tisztgyűlés tagjainak kételye az *eljárás alatt álló beszámíthatóságát* illetően, avagy nem szükséges-e az eljárás alatt álló (védője, képviselője) által esetleg fölvetett és orvosi bizonyítvánnyal valószínűsített ily kétely tekintetében szakorvosi lelet beszerzése.

A tisztgyűlés az előzetes kérdésekre *nyíltan* szavaz, a döntéshez *szavazattöbbség* elégséges, szavazategyenlőség esetén az elnök dönt, az egyes indítványokat és azok tárgyában hozott döntést jegyzőkönyvbe kell foglalni.

k) Ha az előzetes kérdésekre lefolytatott szavazás eredménye úgy kívánja, az elnök a tárgyalást berekeszti

és a bü. iratokat a szükséges további intézkedések* megtétele végett a jogosult parancsnokhoz előterjeszti.

A jogosult parancsnok a továbbiakban a 27. §. 2. pontja szerint jár el.

l) Az előzetes kérdésekre lefolytatott szavazás után az elnök elrendeli a szavazást a *főkérdésre*. Ez előre elkészített szavazójegyekkel *titkosan* az alábbiak szerint történik.

A szavazójegyek a következő szöveggel készülnek:

„A becsületügyi tanácsot a végtárgyalás megtartása céljából egybe kell hívni.“

„A becsületügyi tanács egybehívása nem szükséges, eljárás alatt álló magatartását fegyelmileg kell elbírálni“.

A tisztgyűlés minden egyes tagja akép szavaz, hogy a szavazójegy szövegének azt a részét, mely nem felel meg véleményének, *törli*. Az elnök nem szavaz.

m) A szavazás megtörténte után az elnök az egyes rendfokozatok rangban legidősebb tisztjeivel együtt *megállapítja a szavazás eredményét és ezt, mint a tisztgyűlés határozatát* — a tisztgyűlésnek a 23. §. 2. pont b) alpontja értelmében esetleg fegyelmi fenytésre tett javaslatával kiegészítve — a titoktartási kötelezettségre való egyidejű figyelmeztetéssel kihirdeti, *jegyzőkönyvbe foglalja*, azután a szavazójegyeket megsemmisíti.

Ahhoz, hogy a becsületügy a végtárgyalás mellőzésével befejezhető legyen, legalább $\frac{2}{3}$ szavazattöbbségre

* Ha együttes (társas) bü.-ről van szó, a szavazás minden egyes eljárás alatt állóra vonatkozólag külön-külön történik. Az a körülmény, hogy egyes eljárás alatt állók tekintetében a főkérdésben esetleg már nem lehet szavazni, nem akadályozza azt, hogy azokra az eljárás alatt állókra nézve, akiknél ily akadály nem merült fel, a szavazás a főkérdésben is megtörténjék.

van szükség, egyébként a bü. tanácsot a végtárgyalás céljából egybe kell hívni.*

n) Az elnök a tisztgyűlés jegyzőkönyvét a saját, valamint minden egyes rendfokozat rangban legidősebb tisztjének aláírásával hitelesíti, a tárgyalást bezárja és az iratjegyzék megfelelő kiegészítése után a bü. iratokat a jogosult parancsnokhoz előterjeszti.

27. §. A jogosult parancsnok teendői a tisztgyűlés után.

1. A jogosult parancsnok a hozzá előterjesztett tisztgyűlési jegyzőkönyvet *ellenőrzi* abban a tekintetben, vajjon a tisztgyűlés egybehívása és tárgyalása során — ideértve a tisztgyűlés döntéseit is — nem történtek-e alaki, vagy a bü. eljárás lényeges alapelveibe ütköző érdemi hibák, azután a következőkép jár el:

a) ha csekélyebb jelentőségű, a hozott határozatot érdemben nem befolyásoló *alaki* hibák mutatkoznak, azok kiküszöbölésére a tisztgyűlés elnökének bevonásával intézkedik.

b) Ha azonban a határozat *érdemét befolyásoló* alaki hibát vagy a bü. eljárás *lényeges alapelveibe ütköző érdemi* hibát észlel, a bü. iratok egyidejű előterjesztésével, a bü. eljárás jóváhagyására hivatott parancsnokhoz indokolt előterjesztést tesz, szükség esetén az ügy újabb tárgyalását javasolja.

2. Ha a tisztgyűlés az előzetes kérdésekre (26. §. 4. i. alpontja) lefolytatott szavazás eredményeképpen:

a) a ténymegállapítások kiegészítését tartotta szükségesnek, a jogosult parancsnok erre vonatkozólag intéz-

* Miután a tisztgyűlés taglétszáma hárommal mindig maradék nélkül osztható, a $\frac{2}{3}$ többség is mindig maradék nélkül megállapítható lesz. Ezek szerint a bü. tanács egybehívását mellőző határozathoz katonaállományú tiszt ügyében legalább 8:4, nem katonaállományú tiszt ügyében legalább 10:5 szavazati aránynak kell mutatkoznia.

kedik és a becsületügyi választmányt a kívánt irányban *kiegészítő előadás* (21. §. lábjegyzete) megszerkesztésére utasítja, majd ennek beérkezése után a tisztgyűlést újra egybehívja.

b) Ha a tisztgyűlés a beszámíthatóság kérdésének eldöntésére *szakorvosi lelet* beszerzését tartotta szükségesnek, a jogosult parancsnok a 9. §. 3., illetve 5. bekezdése értelmében jár el.

3. Ha a jogosult parancsnok a tisztgyűlésnek a főkérdésben hozott határozatát *érdemben helytállónak* tartja, akkor erről szóló véleményének kifejezése mellett a bü. iratokat a tisztgyűlés határozata szerint szükséges intézkedések megtétele végett a bü. eljárás jóváhagyására hivatott parancsnokhoz előterjeszti.

4. Ha azonban a jogosult parancsnok úgy véli, hogy a tisztgyűlésnek a becsületügyi tanács egybehívásának mellőzésére szóló határozata az állásbecsületnek és a tisztikar ezen alapuló tekintélyének hátrányára szolgálhat, akkor idevonatkozó észrevételeit és indokait a bü. jóváhagyására hivatott parancsnok elé terjeszti, aki azután a bü. eljárás befejezése tekintetében a 28. §-ban meghatározott jogai alapján végérvényesen dönt.

A bü. eljárás jóváhagyására hivatott parancsnok intézkedései a tisztgyűlés határozata alapján. 28. §.

1. A bü. eljárás jóváhagyására hivatott parancsnok (7. §.) a hozzá előterjesztett bü. iratokat a 27. §. 1. pontja értelmében *felülbírálja*, azután a bü. eljárás folytatása vagy befejezése tekintetében az alábbiak szemelőtt tartásával *végérvényesen dönt*:

a) ha a tisztgyűlés a végtárgyalást szükségesnek tartotta, intézkedik a *végtárgyalás* (35. §.) megtartása iránt.

b) Ha a tisztgyűlés a bü. tanács egybehívásának mellőzésére szóló határozatot hozott és ezzel a határo-

zattal, valamint a netán javasolt egyéb intézkedésekkel a bü. jóváhagyására hivatott parancsnok egyetért, megteszi a javasolt intézkedéseket, erről a jogosult parancsnokot, valamint az eljárás alatt állót értesíti, azután a bü. iratokat — a bü. eljárás befejezésére vonatkozó rendelkezéseivel kiegészítve — nyilvántartás és megőrzés végett a m. kir. honvédség főparancsnokához előterjeszti.

A jóváhagyásra hivatott parancsnoknak ezzel a döntésével a bü. eljárás végleges befejezést nyert.

2. Ha a tisztgyűlés egybehívása, vagy tárgyalása során — ideértve a tisztgyűlés döntéseit is — oly hibák fordultak elő, amelyek a bü. eljárás lényeges alapelveibe ütköznek, avagy a tisztgyűlésnek a bü. tanács egybehívásának mellőzésére szóló határozata nem felel meg a 23. §-ban megállapított elveknek, a bü. jóváhagyására hivatott parancsnoknak jogában áll az állásbecsület és a tisztikar ezen alapuló tekintélyének védelme érdekében indokainak közlésével *egy más tisztgyűlést egyízben* az ügy újabb tárgyalására és újabb határozathozatalra utasítani.

3. Ha ez *újabb tisztgyűlés* a bü. újabb tárgyalása során:

a) akként határozott, hogy a végtárgyalás megtartása szükséges, a jóváhagyásra hivatott parancsnok ennek megfelelően intézkedik.

b) Ha azonban a tisztgyűlés a kifejtett indokok figyelembevételével is a bü. tanács egybehívásának mellőzésére szóló határozatot hozott, a jóváhagyásra hivatott parancsnok a becsületügyet a tisztgyűlés határozata szerint befejezi.

4. Az ily módon befejezett becsületügy újrafelvételét a 42. §. 2. pontjának rendelkezései alapján idevonatkozó javaslatra, vagy enélkül is, a m. kir. honvédség főparancsnoka rendelheti el.

V. FEJEZET.

A becsületügyi tanács tárgyalása,
végtárgyalás.

A végtárgyalás célja.

1. A végtárgyalás célja az, hogy a tisztgyűlés által 29. §. a bü. tanács elé utalt cselekmények felett a bü. tanács végsőfokon határozzon abban a tekintetben,

a) vajjon a cselekmények, a kísérő körülményeket is figyelembevéve ilyenek lehetnek a tisztai rendfokozattal, vagy bajtárs bizalmával való visszaélés, egyenruhában elkövetett botrányos cselekmények következtében nyilvános megszégyenülés stb.), az egyéni és tisztállás közös becsületét oly mértékben érintik-e, hogy az eljárás alatt álló a tisztai állástekintetek sérelme nélkül rendfokozatában meg nem hagyható (*sértő határozat*), vagy

b) bár a cselekmények becsületcsorbító jellege kétségbevonhatatlan, méltánylást érdemlő körülmények (mint amilyenek véletlen események közrejátszása, első botlás, a jóvátételre való törekvés stb.) megengedik, hogy a tisztikar a legsúlyosabb megtorlást ezúttal még mellőzze (*veszélyeztető határozat*), vagy végül

c) a bü. tanács úgy találja, hogy a cselekmények a tisztállás becsületét nem érintik, ennél fogva eljárás alatt állót azon vád alól, hogy magatartásával a tisztállás be-

csületét érintette, felmenti és indokolt esetben vele szemben fegyelmi fenytést, vagy más intézkedést javasol. (*Felmentő határozat.*)

2. A bü. tanács határozatának meghozatalakor tartsa szem előtt, hogy határozatával a becsületügy végérvényes befejezésére kell a becsületügy jóváhagyására hivatott parancsnok számára alapot nyújtania, ennél fogva azt egyrészt lelkiismeretes és elfogulatlan mérlegelésből folyó szabad meggyőződés, másrészt a tisztikar tekintélyének fenntartására irányuló köteles törekvés jellemezze.

30. §.

Becsületügyi tanácsok általában.

1. A végtárgyalás megtartására a becsületügyi *tanácsok* vannak hivatva.

Becsületügyi tanácsok főtisztek, törzstisztek és a tábornoki kar tagjai számára külön-külön alakulnak.

2. A bü. tanács az *elnökből és 4 tagból* áll. Esetleges helyettesítésükre egy elnökhelyettes és 8 póttag szolgál.*

3. A bü. tanács *elnökét és elnökhelyettesét* a becsületügyek jóváhagyására hivatott parancsnok nevezi ki, *rendes és póttagjait* pedig az érdekelt tisztikarok titkos szavazással választják.

4. Ha az eljárás alatt álló nem katonaaállományú tiszt, akkor a bü. tanács 2 katonaaállományú tagja he-

* Az elnökhelyettes és a póttagok az elnök és a rendes tagok szolgálati, vagy egyéb akadályoztatása, ú. m. betegsége, szabadsága stb. esetén azok helyettesítésére vannak hivatva.

Kivételes körülmények fennforgása esetén, mint amilyenek a becsületügyek nagyobb száma vagy torlódása, átmenetileg két egyidejűleg működő tanácsot is lehet alakítani. Ilyenkor a második tanács elnöke az elnökhelyettes, a tanácsok tagjaiként pedig a rendes és póttagok egyaránt igénybevehetők. Mindezeket szabályozni a tanács elnöke hivatott.

lyébe az eljárás alatt álló állománycsoportjához tartozó, legalább azonos renfokozatú rangosztályú) két tiszt lép. Esetenkénti kirendelésükre a jóváhagyásra hivatott parancsnok intézkedik. 35. §.)

5. Úgy a tanács elnökének, mint elnökhelyettesének, valamint tagjainak és póttagjainak megbízatása három naptári évre szól. Csonka év egész évnek számít. A választás idejét a parancsnok úgy rendelje el, hogy az átmenet fennakadás nélkül biztosítva legyen. Az évközben beálló hiányokat akként kell pótolni, hogy a végleg kilépő rendes tag helyébe a legtöbb szavazatot kapott póttag, a kieső póttag helyébe pedig az a tiszt lép, aki a legutóbbi választáson a következő legtöbb szavazatot kapta. Az első megválasztást el kell fogadni, újabb megválasztás alól az illető tisztnek — kérelmére — felmentést kell adni annyi időre, mint amennyit a bü. tanács rendes tagjaként eltöltött.

A bü. tanács tagok választását is a 15. §. 3. pontjához fűzött lábjegyzetben foglaltak szerint kell megejteni.

6. A bü. tanács elnöke és tagjai a parancsnok és a tisztikar bizalmának letéteményesei. Az állásbecsület és állástekintély fenntartására irányuló, előkelő gondolkodást, önzetlenséget és fáradságot igénylő munkásságukat minden parancsnok elismerni és előmozdítani köteles.

Főtiszti becsületügyi tanácsok.

31. §.

1. Főtisztek számára állandó bü. tanácsokat kell alakítani:

a) minden hadtestparancsnokság állomáshelyén a hadtestparancsnokság állományába tartozó, továbbá a hadtestnek alárendelt, vagy területén elhelyezett összes parancsnokságokhoz, csapatokhoz, intézetekhez, hatóságokhoz, szervekhez stb. beosztott, vagy oda tartósan vezényelt, végül a hadtest területén állandó lakóhellyel bíró mindazon főtisztek becsületügyeinek intézésére, akikkel

szemben a hadtest parancsnoka a 7. §. 2. pontja értelmében a bü. eljárás jóváhagyására hivatott parancsnoki jogokat gyakorolja.

b) Egy főtiszti bü. tanácsot Budapesten, a m. kir. honvédelmi minisztérium kebelében, mindazon hadtest-köteléken kívül álló főtisztek becsületügyeinek intézésére, akikkel szemben a bü. eljárás jóváhagyására hivatott parancsnok jogait a 7. §. értelmében a m. kir. honvédség főparancsnoka gyakorolja.

2. A főtiszti bü. tanács elnöke és elnökhelyettese ezredes, rendes tagjai két törzstiszt és két főtiszt, póttagjai négy törzstiszt és négy főtiszt, valamennyien a bü. tanács megalakulása helyén szolgálatot teljesítő katona-állományú tisztek közül.*

3. Választók: az érintett tisztikarok összes tényleges főtisztjei, állománycsoportjukra való tekintet nélkül.

32. §. Törzstiszti becsületügyi tanácsok.

1. Törzstisztek számára állandó bü. tanácsok alakulnak:

a) minden hadtestparancsnokság állomáshelyén a hadtestparancsnokság állományába tartozó, továbbá a hadtestparancsnokságnak alárendelt, vagy területén elhelyezett alakulatokhoz, parancsnokságokhoz, csapatokhoz, intézetekhez, hatóságokhoz, szervekhez stb. beosztott, vagy oda tartósan vezényelt, végül a hadtest területén állandó lakhellyel bíró mindazon törzstisztek becsületügyeinek intézésére, amelyekben a jogosult parancsnoki jogokat a 6. §. értelmében a hadtest parancsnoka gyakorolta,

b) egy állandó törzstiszti bü. tanács Budapesten, a honvédelmi minisztérium kebelében a m. kir. honvéd-

* Nem katonaállományú tiszt becsületügyében lásd a 30. §. 4. pontját.

ség főparancsnokának közvetlen jogosultsága alá tartozó törzstisztek becsületügyeinek intézésére.

2. A törzstiszti bü. tanács elnöke és elnökhelyettese tábornok (tábornoki helyen beosztott ezredes), rendes tagjai: 1 ezredes és 3 alezredes, vagy őrnagy, póttagjai: 2 ezredes és 6 alezredes, vagy őrnagy, valamennyien a bü. tanács megalakulása helyén szolgálatot teljesítő katonaállományú tisztek közül.*

3. Választók: az érintett tisztikarok összes tényleges törzstisztjei, állománycsoportjukra való tekintet nélkül.

Tábornoki becsületügyi tanács.

33. §.

1. Ha a m. kir. honvédség főparancsnoka a bü. eljárást a tábornoki kar tagja, vagy tábornoki helyen beosztott ezredes ellen rendelte el, akkor a tábornoki bü. tanács megalakítása alábbiak szerint történik:

a) a bü. tanács elnökéül a tábornoki karnak egy az eljárás alatt állónál magasabb rendfokozatú, vagy rangidősebb tagját a m. kir. honvédség főparancsnoka nevezi ki,

b) a bü. tanács 4 rendes és 2 póttagját az ügyben illetékes tábornoki gyűlés (24. §. 4. pontja) a tábornoki kar tényleges tagjai közül választja meg.**

Ha a tábornoki kar nyugállományú tagjának becsületügyéről van szó, a tábornoki bü. tanács tagjai a tábornoki kar nyugállományú tagjai is lehetnek.***

* Nem katonaállományú tiszt becsületügyében lásd a 30. §. 4. pontját.

** A tábornoki kar nem katonaállományú tagja becsületügyében lásd a 30. §. 4. pontját.

*** Nyugállományú tábornokok bevonása esetén figyelemmel kell lenni a G—10. jelzésű Illetmény Szabályzat I. fejezet 14. §. 4. pont a), b) alpontjainak rendelkezésére (napidíjak).

34. §. A becsületügyi tanácsok illetékessége, átutalás stb.

1. A bü. tanácsok illetékessége, becsületügyek átutalása, együttes becsületügyek letárgyalása, fegyelmi fenytetések kiszabása, végül esetleges egyéb intézkedések tekintetében a bü. választmányokra fennálló rendelkezések (19. §.) értelemszerűen a bü. tanácsokra is érvényesek, mégis azon *eltéréssel*, hogy a *parancsnoki jogokat itt a bü. eljárás jóváhagyására hivatott parancsnok gyakorolja.*

Kétes esetben a döntés joga a m. kir. honvédség főparancsnokát illeti meg.

2. A honvédség főparancsnoka, ha szervezési változások, vagy egyéb különös körülmények szükségessé teszik, jogosult arra, hogy a 31—33. §. szerint rendszerezített *állandó* bü. tanácsokon felül további ideiglenes, vagy állandó bü. tanácsoknak azonos módon történő megalakítását is elrendelje.

35. §. A parancsnok intézkedése a végtárgyalás megtartása céljából.

1. Ha a tisztgyűlés akként határozott, hogy a végtárgyalás megtartása szükséges, a bü. jóváhagyására hivatott parancsnok a bü. eljárás eddigi lefolyását a 28. §. 1. pontja értelmében idővesztés nélkül *felülbírálja*, azután a végtárgyalás megtartása iránt intézkedik. Ebből a célból a tisztgyűlés határozatának alapjául szolgáló tényállás *vádpontokba* való összefoglalása mellett * a bü. iratokat a bü. tanács elnökének kiadja és a bü.

* A vádpontokba immár a ténymegállapítások során beigazolódott — terhelő — cselekményeket vagy mulasztásokat kell röviden és találóan, de a szereplő személyek nevének megemlítése nélkül összefoglalni.

tanácsot véghatározat hozatalára utasítja,* egyszersmind az eljárás alatt állót, azt a tisztikart, amelyhez az eljárás alatt álló tartozik, a végtárgyalás elrendeléséről a megállapított tényállásról és az alkalmazott szigorításokról értesíti, végül összes intézkedéseit nyilvántartás végett a honvédség főparancsnokának jelenti.

2. A parancsnok az eljárás alatt állót a végtárgyalás elrendelésével egyidejűleg *mindenesetben* felmenti a szolgálat alól és eltiltja a tiszti intézmények látogatásától. Megfelelő esetben a Szolg. Szab. I. Rész 335. pontjának 3. bekezdése értelmében egyuttal az egyenruhaviselési jog felfüggesztése iránt is intézkedik.

3. A végtárgyalás megtartása céljából szükséges további intézkedéseket a bü. tanács elnöke teszi meg.

A becsületügyi tanács elnökének jogai és kötelességei. 36. §.

1. A bü. tanács elnöke mindenekelőtt tájékozódjék a becsületügy anyagáról annyira, hogy annak sajátosága és terjedelme szerint a tárgyalás idejét *minél közelebbi időpontra* kitűzhesse, — azután jelölje ki a tanács tagjai közül az ügy előadóját és mind ezt, mint a tanács többi tagját értesítse a végtárgyalás idejéről és helyéről.** Ezekután értesítse az eljárás alatt állót a végtárgyalás idejéről és helyéről, még pedig oly módon, hogy ezt az átvételi elismervénnyel, vagy térti vevénnyel megküldött idézést legalább 8 nappal a tárgyalás előtt kézhez vegye.

* Nem katonaállományú tiszt becsületügyében a bü. tanácsot előbb két nem katonaállományú tiszti taggal ki kell egészíteni (30. §. 4. pont.). Póttag kirendelése célszerű.

** Esetleges kizárási indítványokra, vagy akadályoztatásra való tekintettel célszerű a tanácsba a rendes tagokon felül már eleve 1—2 póttagot is kirendelni.

Nem katonaállományú tiszt becsületügyében a tanács tagjai tekintetében lásd a 30. §. 4. pontját.

2. Az eljárás alatt álló számára kiadandó értesítésnek az alábbiakat kell tartalmaznia:

a) a tárgyalás helyét és idejét,

b) a bü. tanácstagok nevét, utalással az eljárás alatt állónak a 10. és 11. §§-okban biztosított jogaira,

c) figyelmeztetést egyfelől arra, hogy joga van a tárgyaláson személyesen, védőjével együtt megjelenni, vagy igazolt védőt küldeni, avagy védelmét írásban előterjeszteni, másfelől arra, hogy a bü. tanács egyébként határozatát csupán a rendelkezésre álló iratok alapján fogja meghozni.

d) tájékoztatás arról, hogy ha a személyes megjelenésben elfogadható és igazolt körülmények akadályoznák és ezeket az elnöknek *idejében* bejelenti, az elnök a jelen §. 3. pontja értelmében a végtárgyalás megtartása vagy elnapolása tekintetében dönteni fog és döntését vele közli.

3. A szabályszerűen és kellő időben elrendelt tárgyalást csak igen fontos okból szabad elnapolni. Az esetleges *elnapolás* kérdésében a bü. tanács elnöke dönt és határozata ellen az eljárás alatt álló nem emelhet kifogást.

A bü. tanács elnöke döntésének meghozatalakor a méltányossági szempontok mellett a 25. §. 3. és 4. pontjának rendelkezéseit is tartsa szem előtt és főleg az eljárás késleltetését akadályozza meg.

4. A bü. tanács tárgyalását minden tekintetben maga az elnök vezeti, köteles ennél fogva a tárgyalás napjáig, az ügy előadójának közreműködésével a becsületügy teljes anyagát oly *alaposan* megismerni, hogy a végtárgyalás akadálytalan lefolyását és az állásfoglalásnak megfelelő határozat létrejöttét biztosíthassa.

5. A tárgyalások nyugalmának és méltóságának biztosítására szolgáló és a 26. §. 3. pontjában meghatározott eszközök a bü. tanács elnökét is megilletik.

6. Az ügy kijelölt előadójának kötelmei tekintetében a 24. §. 9. pontjának a bü. előadóra vonatkozó rendelkezései értelemszerűen érvényesek, mégis azzal az eltéréssel, hogy a bü. tanács előadója az ügy érdemi tárgyalásában és a határozat meghozatalában mint a tanács tagja, résztvesz.

A végtárgyalás lefolyása.

37. §.

1. A végtárgyalásról a 6. melléklet szerinti jegyzőkönyvet kell vezetni.*

A végtárgyalást a bü. tanács elnöke az alábbi — *alakilag is kötelező* — rendelkezések szem előtt tartásával vezeti.

a) az elnök a végtárgyalást megnyitja, számbaveszi a megjelenteket és nevüket jegyzőkönyvbe foglaltatja.

b) felszólítja a jelenlévőket esetleges kizárási indítványaik előterjesztésére, adott esetben ezek felől a 26. §. 4/b. alpontja értelmében dönt, szükség esetén kiegészíti a bü. tanácsot.

c) megnyitja az immár *határozatképes bü. tanács érdemi tárgyalását* és személyesen, vagy az ügy előadója útján ismerteti a tényállás lényegét, bemutatja a leglényegesebb megállapításokat tartalmazó bizonyítékokat, ismerteti a súlyosító és enyhítő körülményeket, a tisztigyűlésen előadott védelem lényegét, végül a tisztigyűlés határozatát,

d) felhívja a tagokat, hogy nyilatkozzanak abban a tekintetben, vajjon tisztázottnak látják-e tényállást és nem kívánnak-e esetleg bizonyos irányban még tájékoztatást. Ha igen, a kívánt tájékoztatást — esetleg az

* A végtárgyalásról együttes bü. eljárás esetén is csak egy jegyzőkönyvet kell vezetni, de minden eljárás alatt állóra nézve külön-külön kell szavazni és a határozatot is külön-külön kell a jegyzőkönyvbe foglalni.

eljárás alatt állóhoz intézett kiegészítő kérdés után — megadja,

e) engedélyt ad az eljárás alatt állónak (védőjének, képviselőjének) a védelem előadására, jegyzőkönyvhöz csatoltatja az előterjesztett védőiratot, ilyennek hiányában a védelem lényegét röviden jegyzőkönyvbe foglaltatja, azután a jegyzőkönyvet az eljárás alatt állóval (védőjével, képviselőjével) aláírta, távozásukra engedélyt ad,

f) esetleges szünet közbeiktatása után az elnök megnyitja a *tanácskozást* azáltal, hogy az ügyet elnöki összefoglalásban — melyet írásban is becsatol, — még egyszer tömören ismerteti, majd felhívja a tagok figyelmét azokra a körülményekre, amelyek elhatározásukban döntő szerepet kell, hogy játsszanak.

g) alkalmat ad a tagoknak véleménynyilvánításra, esetleges indítványaik előterjesztésére, döntő jelentőségű részletek megtárgyalására, az iratokba való betekintésre stb.

h) a tanácskozás befejeztével elrendeli a szavazást, még pedig először az *előzetes* kérdésekre. A szavazás minden tekintetben a tisztgyűlésre vonatkozólag a 26. §. 4/i. pontjában foglaltak szerint történik,

i) ha az előzetes kérdésekre megejtett szavazás eredménye úgy kívánja, az elnök a tárgyalást berekeszti és a bü. iratokat a szükséges intézkedések megtétele végett a jóváhagyásra hivatott parancsnokhoz előterjeszti.*

A jóváhagyásra hivatott parancsnok a továbbiakban a 27. §. 2. pontja szerint jár el,

* Ha együttes becsületügyről van szó, a szavazás minden eljárás alatt állóra nézve külön-külön történik. Az a körülmény, hogy egyes eljárás alatt állókat illetően a főkérdésre esetleg már nem lehet szavazni, nem akadályozza meg azt, hogy azokra a tisztekre vonatkozólag, akiknél ily akadály nem merült fel, a szavazást a főkérdésben is megejtsék.

j) az előzetes kérdésekre lefolytatott szavazás után az elnök elrendeli a *főkérdésre* való szavazást.

A tanács tagjai a *főkérdésre* a vád tárgyául szolgáló cselekmények (mulasztások) tekintetében *vádpon-tonként*, előre elkészített szavazójegyeken, *titkosan* szavaznak.

A szavazójegyek a következő szöveggel készülnek:

„eljárás alatt álló magatartása az állásbecsületet *sérti*“,

„eljárás alatt álló magatartása az állásbecsületet *veszélyeztet*“.

„az eljárás alatt álló az ellene emelt vádak alól *felmentendő*, magatartását fegyelmileg kell elbírálni“.

A szavazás úgy történik, hogy a bü. tanács tagjai a szavazójegy szövegének azt a részét, mely nem felel meg meggyőződésüknek, törlik. A szavazásban az elnök is részt vesz,

k) ahhoz, hogy a szavazás eredménye *határozattá* váljék, szótöbbség, tehát legalább 3 azonos szavazat szükséges. Ha a szavazatok ezt a többséget nem eredményezik, azaz a három lehetőség közt akként oszlanak meg, hogy egyikre sem esik három szavazat, veszélyeztető határozatot kell kimondani.*

l) A szavazás megtörténte után az elnök a tanács-tagokkal együtt megállapítja, majd kihirdeti a szavazás eredményét és ezt, mint a tanács *véghatározatát*, pontonként külön-külön a jegyzőkönyvbe foglalja és megindokolja.

* Legalább három sértő és bármely más két szavazat sértő határozatot jelent.

Legalább három veszélyeztető és bármely más két szavazat veszélyeztető határozatot jelent.

Legalább három felmentő és bármely más két szavazat felmentő határozatot jelent.

Bármely más lehetőség a veszélyeztető határozatot jelenti.

A bü. tanács véghatározatát a következőképpen kell megfogalmazni:

Ha a bü. tanács határozata az, hogy az eljárás alatt álló rendfokozatában meg nem hagyható, akkor

„N. N. (rendfokozat) a tisztiállás becsületét azáltal *sértette* meg, hogy következik az eljárás alatt álló terhére megállapított tényállás rövid leírása. Indokolás: következik a határozat indokolása a 29. §. 1/a. alpontjában foglaltak szem előtt tartásával.“

Ha a tanács határozata az, hogy az eljárás alatt álló magatartásával a tisztiállás becsülete ellen vétett ugyan, de nem oly fokban, hogy rendfokozatát el kellene vesztenie, akkor:

„N. N. (rendfokozat) a tisztiállás becsületét azáltal *veszélyeztette*, hogy következik az eljárás alatt álló terhére megállapított tényállás rövid leírása. Indokolás: következik a határozat indokolása a 29. §. 1/b. alpontjában foglaltak szem előtt tartásával.“

Ha a bü. tanács határozata az, hogy az eljárás alatt álló az ellene emelt vádak alól felmentendő, akkor a határozat

„N. N. (rendfokozat)-t *fölminti* az alól a vád alól, hogy a tisztiállás becsületét megsértette, vagy veszélyeztette volna azáltal, hogy következik az eljárás alatt álló terhére rótt cselekmény, vagy mulasztás rövid leírása, esetleg ehhez folytatólag: ellenben a tiszti tekintélyt érintő ama cselekménye miatt, hogy fegyelmi úton lenne felelősségre vonandó. — Indokolás: következik a határozat indokolása a 29. §. 1. c) alpontjában foglaltak szem előtt tartásával.“

m) sértő határozat esetében, ha az eljárás alatt álló olyan rendjelek, érdemrendek, kitüntetések, vagy díszjelvények birtokosa, amelyeket mint tiszt, vagy tisztjelölt érdemelt ki, akkor a bü. tanács indítványt terjeszt elő arra nézve is, vajjon az eljárás alatt állótól cselekménye jellegét figyelembe véve, *kitüntetéseit* stb. meg-

kellene-e vonni vagy sem. — Az indítvány élöszóval történt szavazás útján létrejött határozaton alapul és azt a tárgyalási jegyzőkönyvbe fel kell venni.

Legénységi állományban kiérdemelt kitüntetések (vitézségi érmek), továbbá a Károly-csapatkereszt, a sebesülési érem, valamint egyéb dísz- és emlékjelek bü. eljárás eredménye alapján nem vonhatók meg,

n) sértő határozat esetén indokolt indítványt kell előterjeszteni a bü. tanácsnak abban a tekintetben is, hogy az érintett tiszt — a cselekmények jellegét figyelembevéve — *altiszti vagy tisztési rendfokozat* odaítélésére méltó-e vagy sem. Az indítvány alapjául szolgáló, élöszóval történt szavazás útján létrejött határozatot a tárgyalási jegyzőkönyvbe ugyancsak fel kell venni.

o) a véghatározat meghozatala és az indítványok előterjesztése után az elnök a végtárgyalási jegyzőkönyvet a tanácsstagokkal aláíratja és saját aláírásával is el látja, majd a szavazójegyeket megsemmisíti, végül a titoktartási köteleességre való figyelmeztetéssel a végtárgyalást berekeszti.

2. A végtárgyalás befejeztével az elnök a bü. iratokat az iratjegyzék megfelelő kiegészítése után idővesztés nélkül a bü. eljárás jóváhagyására hivatott parancsnokhoz terjeszti elő, aki azután intézkedéseit a 38. §. szerint megteszi.

A jóváhagyásra hivatott parancsnok intézkedései a vég- 38. §. tárgyalás után.

1. A bü. eljárás jóváhagyására hivatott parancsnok a 37. §. 2. pontja értelmében hozzá előterjesztett becsületügyi iratokat mindenekelőtt felülbírálja abban a tekintetben, vajjon a bü. tanács egybehívása és tárgyalása során — ideértve a bü. tanács határozatait is, — nem merültek-e fel alaki, vagy a bü. eljárás lényeges alapelveibe ütköző érdemi hibák, azután az eljárás folyta-

tása, illetve befejezése tekintetében az alábbiak szem előtt tartásával végérvényesen dönt.

a) Ha csekélyebb jelentőségű, a határozatot érdemben nem befolyásoló alaki hibák mutatkoznak, ezeket döntése előtt a tanács elnöke útján kiküszöbölteti.

b) Ha a határozat érdemét befolyásoló alaki hiba vagy a bü. eljárás lényeges alapelveibe ütköző érdemi hiba mutatkozik, akkor elhatározása indokainak egyidejű közlésével az ügy újbóli tárgyalása és ennek során az észlelt hiba kiküszöbölése iránt intézkedik.

c) Ha a bü. tanács az előzetes kérdésekre megejtett szavazás eredményeképpen a tényfelderítő eljárás kiegészítését, avagy a beszámíthatóság kérdésének eldöntésére szakorvosi lelet beszerzését tartotta szükségesnek, akkor a parancsnok a 27. §. 2. pontja értelmében jár el.

d) Ha a parancsnok a bü. tanács határozatát érdemben és alakilag is helytállónak tartja, azt tudomásul veszi és a 40. §. értelmében kihirdeti.

e) Ha azonban a parancsnok nem tartja érdemben helytállónak és az álláskövetelményeknek megfelelőnek a bü. tanács határozatát, hanem úgy véli, hogy a becsületügynek a határozat szerinti befejezése az állásbecsületnek és a tisztikar ezen alapuló tekintélyének hátrányára szolgálhat, jogában áll, hogy indokainak egyidejű közlésével a becsületügyi tanácsot egyízben az ügy újbóli tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasítsa.

Ha a bü. tanács ezen újabb tárgyalása, a parancsnok által közölt indokok figyelembevételével is ugyanazt a véghatározatot eredményezte, a parancsnok a becsületügyet a véghatározat szerint befejezi.

2. Az ily módon befejezett becsületügy újrafelvételét a 42. §. 2. pontja alapján — idevonatkozó javaslatra vagy enélkül is — a m. kir. honvédség főparancsnoka rendelheti el.

A jogerős véghatározat következményei.

39. §.

1. Az a tiszt, akit a tisztállás becsületének megsértésében vétkesnek mondtak ki, elveszti rendfokozatát.

Ténylegesállományú tisztelnél a rendfokozat elvesztésével a rendfokozatszerű illetmények (tényleges vagy várakozási illetmények) elvesztése is együtt jár.*

Ha a bü. tanács a kitüntetések elvonását indítványozta, vagy ha elvonásukat a jóváhagyásra hivatott parancsnok, avagy a m. kir. honvédség főparancsnoka tartja szükségesnek, az Államfő idevonatkozó elhatározásának kieszközlése iránt a honvédelmi miniszterhez kell felterjesztést tenni.

2. Az a tiszt, akit a tisztállásbecsület veszélyeztetésében találtak vétkesnek, intésben részesül, aminek kövekezményeképpen a honvédelmi miniszter az A—7—4. jelzésű Rangmeghatározási Szabályzat 5. §-ának 14. pontja értelmében rangban — fél évfolyamévvvel — hátrább helyezi.

* Az állásbecsület megsértésében vétkesnek talált és ennek folytán rendfokozatát veszített tényleges tisztet a honvédelmi miniszter a m. kir. honvédségről szóló 1921:XLIX. tc. 19. §-ának 5. bekezdésében foglalt rendelkezésekhez képest a honvédség kötelékéből elbocsátja. Az érintett tiszt rendfokozatszerű illetményeit a bü. határozat jogerőre emelkedése után a fogyatéki esetekre nézve fennálló elvek szerint végleg bé kell szüntetni. (G-10. Illetmény Szabályzat I. fejezet 24. §. 4. pont.) Az ilyen volt tiszt a katonai ellátásról szóló 1921:XXXII. tc. 6. §-ának d) pontjához képest nyugellátásra való igényét is elveszti. A honvédelmi miniszter azonban a most idézett törvény 9. §-ának 1. bekezdése alapján beigazolt rászorultság és érdemesség esetén a törvényes mérték teljes összegéig terjedhető ellátási illetményeket (különleges ellátás) ítélni oda.

Nyugállományú tiszt rendfokozatának becsületügyi úton történt elvesztése esetében is megtartja nyugellátása további élvezetére vonatkozó igényjogosultságát. (1921:XXXII. tc. 15. §. k) pontja.)

Az intést hatálybalépése napjának feltüntetésével a tiszt minősítvényi táblázatában elő kell jegyezni.*

Ha a megintett tiszt az intés hatálybalépésének napjától számított 1 éven belül újabb olynemű cselekményt követ el, amely miatt ellene bü. eljárás indul és ez a bü. eljárás is veszélyeztető határozattal végződik, ennek az újabb veszélyeztető határozatnak következményei és kihatásai ugyanazok, mint a sértő határozatnak.

Veszélyeztető határozat esetén a jóváhagyásra hivatott parancsnok a határozat alapjául szolgáló cselekmények (mulasztások) miatt az adott intéssel egyidejűleg fegyelmi fenytést is kiszabhat.

3. Ha az eljárás alatt állót akár veszélyeztető, akár felmentő határozattal kapcsolatban fegyelmi úton megfenytik, a fegyelmi fenytés kiszabására, végrehajtására, kihirdetésére és előjegyzésére vonatkozólag a Szolg. Szab. I. R. XIII. fejezetben, valamint a jelen szabályzat 1. §. 3. bekezdésében foglalt rendelkezések irányadók.

40. §. A véghatározat közlése, kihirdetése, a becsületügyi iratok előterjesztése.

1. A becsületügyi tanács határozata a jóváhagyásra hivatott parancsnok döntésével, *a döntés aláírása napján* emelkedik jogerőre és lép hatályba (véghatározat).

2. A jóváhagyásra hivatott parancsnok az eljárás alatt állóval a véghatározatot mindenkor teljes tartalmában, indokolásával együtt közli, egyúttal őt a hatá-

* Az A—7.—3. jelzésű Szabályzat a minősítvényi táblázatok szerkesztése c. szolgálati könyv 4. melléklete szerint az intést az időpont feltüntetésével a minősítvényi táblázat 4. lapoldalának 11. rovatába kell bevezetni.

Oly (nyugállományú, szolgálaton kívüli) tisztelnél, akiről minősítvényi táblázatot már nem szerkesztenek, a megintést utolsó évi minősítésük 11. rovatán kívül nyilvántartási lapjukban is elő kell jegyezni.

rozat hatálybalépésének napjáról és következményeiről, valamint az esetleges fegyelmi megtorlásról értesíti.

Az idevonatkozó értesítést az eljárás alatt álló nevére szólóan, szolgálati úton, átvételi elismervény ellenében, esetleg térti vevénnyel kell megküldeni.*

3. A véghatározatot a 2. pont értelmében történő közléssel egyidejűleg ki is kell hirdetni. A *kihirdetésre nézve* az alábbi rendelkezések irányadók:

a) ha a véghatározat az állásbecsület megsértésére szólt, a m. kir. honvédség főparancsnoka azt tisztiparancsban teszi közzé,

b) ha a határozat veszélyeztetésre szólt, a jóváhagyásra hivatott parancsnok dönt afelől, hogy a kihirdetés csupán az érintett csapattesten, parancsnokságon, stb. belül, avagy ezen túlmenően is és mily mértékben történjék,

c) a felmentésre szóló határozatot az előtt a tisztikar előtt kell kihirdetni, amelyhez az eljárás alatt álló a bü. eljárás megindításakor tartozott, ha pedig az eljárás befejeztekor már más csapattestnél teljesít szolgálatot, ennek tisztikara előtt is,

d) fegyelmi fenytések kihirdetése tekintetében a Szolg. Szab. I. Rész 686. pontjának b) alpontja szerint kell eljárni.

4. Ha a bü. eljárás során oly tiszt ellen hoztak sértő határozatot, aki polgári viszonyában állami, vagy ezzel

* Ha a véghatározatot ily módon nem lehet kézbesíteni, a kézbesítést — zárt borítékban — közigazgatási úton (községségi előjáróság, m. kir. államrendőrség, csendőrség stb. útján) kell megkísérelni.

Ha a kézbesítésnek ez a módja sem vezetne eredményre és a kikézbesítést kétségtelenül az eljárás alatt álló magatartása hiúsította meg, a véghatározatot a kézbesítése tárgyában keletkezett iratokkal együtt a bü. eljárás irataihoz kell csatolni.

Ily esetben a véghatározatot utólag mindenkor általánosan is ki kell hirdetni.

egy tekintet alá eső szolgálatban álló tisztviselő, akkor a véghatározatot indokolásával együtt az illető tiszt polgári előljáró hatóságával is közölni kell.

Ily esetben a m. kir. honvédség főparancsnoka, a 47. §. rendelkezéseinek figyelembevételével, az illető tiszt polgári előljáró (felügyeleti) hatóságának a becsületügyi iratokba is betekintést engedélyezhet.

5. A becsületügyi eljárás jóváhagyására hivatott parancsnok a végkép befejezett és lezárt bü. eljárás iratait, az eljárás befejezésére tett intézkedéseit tartalmazó iratokkal kiegészítve, nyilvántartás és megőrzés végett a m. kir. honvédség főparancsnokához terjeszti elő.

VI. FEJEZET.

Különleges rendelkezések.

Vádkiterjesztés.

41. §.

1. A jogosult parancsnok, ha a *tényfelderítő eljárás* során az eljárás alatt állónak olyan újabb cselekménye vagy mulasztása jut tudomására, amely bü. eljárás tárgyává teendő, vádkiterjesztést rendel el.

Ha a vádkiterjesztést szükségessé tevő cselekményt vagy mulasztást a tényfelderítő eljárás során a büv. észleli, a következő eljárást a 20. §. 6. pontja szabályozza.

2. Ha a vádkiterjesztést szükségessé tevő cselekmények vagy mulasztások a tényfelderítő eljárás befejezte után, de még a *tisztigyűlés megnyitása előtt* merülnek fel, a tisztigyűlést, — egységes határozat biztosítása végett, — a kiegészítő tényfelderítő eljárás befejeztéig el kell halasztani.

3. Ha a vádkiterjesztést szükségessé tevő cselekmény vagy mulasztás már a *tisztigyűlés határozata után*, de még a végtárgyalás előtt merül fel, akkor a bü. tanács tárgyalását kell, az összes cselekményekre kiterjedő egységes határozat elérése céljából a kiegészítő tényfelderítő eljárás befejeztéig elhalasztani.

Ebben az esetben a kiegészítő tényfelderítő eljárás befejeztével nem kell újabb tisztigyűlést egybehívni.

4. Ha a vádkiterjesztést szükségessé tevő cselekmény vagy mulasztás a *végtárgyalás után jut* a parancsnok tudomására, azt — föltéve, hogy erre még egyáltalán sor kerülhet — újabb bü. eljárás keretében kell elbírálni és megtorolni.

5. Hasonló eljárást kell követni akkor is, ha bebizonyosodik, hogy az eljárás alatt álló azért követ el a tisztállás becsületét vagy tekintélyét érintő újabb cselekményeket, hogy ezáltal ügyének befejezését késleltesse, vagy megakadályozza. Ilyen esetben a vádkiterjesztés, vagy új eljárás megindítása tekintetében való döntés joga a jóváhagyásra hivatott parancsnokot illeti.

6. Alaki tekintetben a vádkiterjesztésre a 14. §. 1. pontjában foglalt rendelkezések mérvadók.

42. §.

Újrafelvételi eljárás.

1. A már jogerősen befejezett bü. eljárás újrafelvételének* akkor van helye, ha az alapeljárás során ismeretlen, utólag felmerült körülményekből, illetőleg bizonyítékokból arra lehet következtetni, hogy a határozat téves adatok alapján jött létre, ennél fogva az helytállónak és igazságosnak nem tekinthető.

Az újrafelvételi eljárást úgy az eljárás alatt álló javára, mint annak hátrányára el lehet rendelni.

2. Ugyancsak újrafelvételnek van helye akkor is, ha a m. kir. honvédség főparancsnoka az alapeljárás irataiból jut azon meggyőződésre, hogy a határozatot az ítéltkező bü. szerv tagjainak tévedése folytán nem lehet helytállónak és igazságosnak elfogadni.

* Az újrafelvételi eljárás nem azonos a visszahelyezési (rehabilitálási) eljárással. Az újrafelvételi eljárás esetleges tévedéseket vagy sérelmeket van hivatva helyrehozni, ezzel szemben a visszahelyezési eljárás a Legfelsőbb kegyelmi tény esetleges gyakorlását van hivatva előkészíteni. (44. §.)

3. Az újrafelvételt úgy az érdekelt (védője, képviselője), mint az eljárásban közreműködött bármely parancsnok kezdeményezheti. A kérelmet a m. kir. honvédség főparancsnokához kell előterjeszteni és abban határozottan meg kell jelölni mindazokat az okokat, körülményeket és bizonyítékokat, amelyek az újrafelvétel elrendelésére alkalmasnak látszanak.

4. A m. kir. honvédség főparancsnoka — szükség esetén valamely bü. választmány véleményének meghallgatása után, amely azonban a tényfelderítő eljárást, vagy kiegészítő tényfelderítő eljárást végzett büv. nem lehet — dönt afelől, vajjon az újrafelvételi eljárást elrendeli-e, vagy sem és döntését az érdekelttel közli.

5. Ha a honvédség főparancsnoka az újrafelvételt elrendelte, akkor erről szóló rendelkezésében mindjárt megjelöli azt a parancsnokságot is, amelynek hatáskörében az újrafelvételi eljárást lefolytatni kívánja. Ezt az újabb eljárást minden tekintetben az alapeljárásra fennálló szabályok szerint kell lefolytatni és ebben az alapeljárásban érdemben közreműködött parancsnokok, bü. szervek, vagy személyek — a parancsnokságok bü. előadóit kivéve — nem vehetnek részt.

6. Az újrafelvételi eljárás során mind a büv. indítványának, mind a tisztgyűlés határozatának, valamint a bü. tanács véghatározatának alapjául az ujonnan lefolytatott tényfelderítő eljárás eredménye szolgál.

Ha az újrafelvételi eljárás eredménye eltér az alapeljárás eredményétől, a hozott új határozat hatálybaléptetésével egyidejűleg a m. kir. honvédség főparancsnoka az alapeljárás során hozott határozatot megsemmisíti.

7. Az újrafelvételi eljárásban a jóváhagyásra hivatott parancsnok jogait főtisztek ügyeiben is a m. kir. honvédség főparancsnoka gyakorolja.

43. §.

Tiszti rendfokozatról való lemondás.

1. Minden tisztnek jogában áll, hogy a bü. eljárásnak, vagy következményeinek elkerülése végett, rendfokozatról lemondjon. Az erre vonatkozólag előterjesztett kérelem teljesítését csak akkor lehet megtagadni, ha az érintett tiszt katonai bünvádi eljárás alatt áll, vagy ha az ellene folyamatban lévő bü. eljárás már a végtárgyalás megnyitásáig jutott.*

2. A tiszti rendfokozatról való lemondás elfogadására irányuló kérelmet mindig írásban és a honvédelmi miniszterhez címezve kell a jogosult parancsnoknál benyújtani.

3. A jogosult parancsnok a kérvényt az anyakönyvi lap másolatának csatolása mellett soronkívül és közvetlenül a jóváhagyásra hivatott parancsnokhoz, ez utóbbi pedig a m. kir. honvédség főparancsnokához terjeszti elő. A kérvény láttamozási záradékában az esetleg folyamatban lévő katonai bünvádi, vagy bü. eljárás állását

* A tiszti rendfokozatról való lemondás joga az 1921. évi XLIX. tc. 19. §-ának rendelkezésein alapul és illetmények tekintetében alábbi következményei vannak:

1. tényleges tiszt a rendfokozatról való lemondás tényével egyben illetményeiről is lemond. A honvédelmi miniszternek azonban jogában áll részére kérelmére, beigazolt rászorultság esetén a törvényes mérték teljes összegéig terjedhető ellátási illetményeket oda ítélni. (1921. évi XXXII. tc. katonai ellátási törvény 9. §-a.),

2. nyugállományú tisztnek a rendfokozatról való lemondással egyidejűleg nyilatkozatot kell előterjesztenie arra vonatkozólag, hogy nyugellátásáról is lemond-e vagy sem. Ha a nyugellátás további meghagyását kérve mondott le és lemondását elfogadták, nyugdíjának további élvezete nem szűnik meg. (1921. évi XXXII. tc. 15. §. k) pontja.) Ez esetben azonban a kérelmezőnek köteleznie kell magát arra, hogy esetleges polgári, állami, vagy ezzel egyenlőnek tartott szolgálatban való alkalmaztatását, illetményei összegét, ezek esetleges emelkedését a honvédelmi miniszternek azonnal jelenteni fogja.

jelenteni kell. Ha a bü. eljárás már a végtárgyalás megnyitásaig jutott, a jóváhagyásra hivatott parancsnok a lemondás elfogadása, vagy elutasítása tekintetében is véleményt terjeszt elő.

4. A m. kir. honvédség főparancsnoka a lemondás elfogadására, vagy elutasítására nézve, jelen §. 1. pontjának rendelkezéseit szem előtt tartva, állást foglal és állásfoglalását az ügyiratokkal együtt a honvédelmi miniszterhez döntés végett előterjeszti. Ha a honvédelmi miniszter a lemondást elfogadta, a m. kir. honvédség főparancsnoka a bü. eljárást megszünteti.

5. Függetlenül a lemondási kérelemnek jelen §. 3. pontjában meghatározott soronkívüli előterjesztésétől, gondoskodni kell arról is, hogy a bü. eljárás alapjául szolgált cselekmények, vagy mulasztások lényege egy esetleges későbbi visszahelyezési (rehabilitációs) eljárás céljaira összefoglaltassék, továbbá, hogy a rendfokozatról való lemondással kapcsolatban a tiszti kitüntetések meghagyása, vagy elvonása, valamint altiszti, vagy tisztesi rendfokozat esetleges adományozása tekintetében is döntés történjék. Ezért a jogosult parancsnok:

a) ha a tényfelderítő eljárás még nincs befejezve, gondoskodik az eljárás alapjául szolgáló cselekményeknek a rendelkezésre álló adatok alapján való megállapításáról és utasítja a bü. választmányt, hogy mind a kitüntetések meghagyása, vagy elvonása, mind valamely altiszti, vagy tisztesi rendfokozat esetleges odaítélése tekintetében véleményt nyilvánítson.

b) Ha a kérelem oly időben érkezik, amidőn a tényfelderítő eljárás már be van fejezve, azaz az előadás már meg van szerkesztve, csupán a kitüntetések meghagyása, vagy elvonása, illetve az altiszti, vagy tisztesi rendfokozat odaítélése tekintetében kell a büv. véleményét pótlólag beszerezni.

A jogosult parancsnok az ekként kiegészített bü. iratokat véleményezve, a jóváhagyásra hivatott parancs-

nokhoz, ez utóbbi pedig ugyancsak véleményezve a m. kir. honvédség főparancsnokához terjeszti elő, aki azután azokat állásfoglalásával kiegészítve, a további szükséges intézkedések megtétele végett a honvédelmi miniszterhez előterjeszti.

6. Ha a lemondásra vonatkozó kérvény már a becsületügyi tanács tárgyalása után, tehát oly időben érkezik be, amidőn a bü. tanács esetleges sértő határozattal kapcsolatban már a kitüntetések meghagyása, vagy elvonása és altiszti, vagy tisztési rendfokozat odaítélése tekintetében is indítványt tett (37. §. 1. pontjának *m*) és *n*) alpontjait) a büv. véleményét nem kell ezekre külön beszerezni, hanem csupán a bü. iratokat kell a jóváhagyásra hivatott parancsnoknak véleményével kiegészítve közvetlenül a m. kir. honvédség főparancsnokához előterjeszteni.

7. A m. kir. honvédség főparancsnoka a honvédelmi miniszter, illetve az Államfő döntésének beérkezte után a bü. iratokat a lemondás elfogadása, a kitüntetések meghagyása, vagy megvonása, végül az altiszti vagy tisztési rendfokozat odaítélésére vonatkozó rendelkezésekkel kiegészítve, lezárja és a 47. §. értelmében megőrzi.

44. §. Rendfokozat visszaadása kegyelmi úton. (Rehabilitáció.)

1. Volt tiszttek (tisztjelöltek), akik rendfokozatukat bűnvádi, vagy becsületügyi eljárás következményeképpen elvesztették, vagy abból közigazgatási úton elbocsátattak, avagy arról önként lemondottak, egykor viselt tiszti (tisztjelölti) rendfokozatukat Legfelsőbb kegyelemből *kivételesen* visszanyerhetik, ha cselekményük természetéhez és neméhez viszonyított megfelelő hosszú idő eltelte alatt kétségtelen bizonyosságát adták annak, hogy előbbi hibájukat tőlük telhetőleg jóvátették, a polgári

társadalom megbecsülését kivívták, vagy különleges érdemeket szereztek, ennél fogva a tisztikarba való esetleges visszavételük nem szolgálhat a tiszti állás tekintélyének hátrányára.*

2. A rendfokozatnak Legfelsőbb kegyelemből való kivételes visszaadását a 7. melléklet szerinti kérvényben kell kérni. Volt főtiszteknek és tisztjelölteknek ily kérvényüket ahhoz a hadtestparancsnoksághoz kell előterjeszteniök, amelyhez állományilletékes (vagy volt állományilletékes) csapattestük tartozik, vagy amelynek nyilván tartásában állanak, vagy állottak. Volt törzstiszteknek és a tábournoki kar volt tagjainak kérelmüket a m. kir. honvédség főparancsnokához kell előterjesztenie.**

3. A visszahelyezési eljárásban a jogosult parancsnoki jogokat volt főtisztek és tisztjelöltek ügyeiben a hadtestparancsnokok, volt törzstisztek és a tábournoki kar egykori tagjainak ügyeiben a m. kir. honvédség főparancsnoka gyakorolja.

4. A visszahelyezési eljárást az alábbiak szerint kell lefolytatni:

a) a parancsnok a hozzá előterjesztett kérvényt alaki tekintetben megvizsgálja és szükség esetében a folyamodót annak jelen szabályzat szerinti újraserkesztésére utasítja. Azután beszerzi az esetleges megelőző

* A rehabilitáció kivételes kegyelmi tény, amelyre jogigényt támasztani nem lehet. A rehabilitációs eljárást nem szabad összetéveszteni az újrafelvételi eljárással (42. §), amely esetleges tévedéseket vagy sérelmeket van hivatva kiküszöbölni, amelyre tehát kellő feltételek fennforgása esetén mindenki igényt tarthat.

** Azok a hivatásos állományból származó volt tisztek, akik tiszti rendfokozatukat a tényleges állományban vesztették el, egykor viselt tiszti rendfokozatukat csak a szolgálaton kívüli viszonyban nyerhetik vissza. Ennél fogva ily egyének rendfokozatuk visszaadása iránti kérvényükhöz csatolják a szolgálaton kívüli viszonyba helyezésre vonatkozó és külön részletekben megállapított minta szerint szerkesztett és felszerelt kérvényüket is.

eljárásra, vagy a tiszti rendfokozatról való lemondásra vonatkozó iratokat, majd a kérvényt a tárgyiratokkal együtt a folyamodó volt rendfokozata szerint illetékes büv.-nak véleményadásra kiadja.

b) A büv. a folyamodót személyes vallomástétel céljára megidézi, vallomását, valamint a kérvényében előadottakat az ügyiratok és esetleg tanuvallomások alapján is ellenőrzi, szükség esetén azokat különösen a jóvátétel tekintetében, megfelelő nyomozás után kiegészíti, azután megállapításait összefoglalva, azok eredményéhez képest — anélkül azonban, hogy az esetleges előző eljárások felülbírálásába bocsátkoznék * — indokolt véleményt terjeszt elő arra nézve, vajjon figyelemmel az egykor elkövetett cselekmények természetére, az időközben történt esetleges jóvátételre, a folyamodó jelenlegi viszonyaira, különösképpen pedig szerzett érdemeire: összeegyeztethető-e az állástekintéllyel, hogy folyamodó egykor viselt tiszti (tisztjelölti) rendfokozatát visszanyerje.

A becsületügyi választmány eljárására a tényfelderítő eljárás fejezetében foglalt rendelkezések értelemszerűen itt is érvényesek.

c) A parancsnok a becsületügyi választmány által hozzá előterjesztett összefoglalást és véleményt állásfoglalás céljából az illetékes *tisztgyűlés* elé utalja.

A tisztgyűlés érdemi és alaki tekintetben a IV. Fejezet (Tisztgyűlés) rendelkezéseire alkalmazkodva arra vonatkozólag foglal állást, vajjon az egykor viselt rendfokozat visszaadását, jelen §. 1. pontjában megsza-

* Ha a becsületügyi választmány a nyomozás során oly adatok, vagy bizonyítékok birtokába jut, amelyek az alapeljárás során hozott határozat megdöntésére alkalmasak, akkor újrafelvételi eljárás (42. §.) lefolytatására kell javaslatot tennie. A parancsnok a büv. javaslatát véleményével kiegészítve azonnal és közvetlenül a m. kir. honvédség főparancsnokához terjeszti fel.

bott követelményeket szem előtt tartva, a tisztiállás tekintélyével össze lehet-e egyeztetni vagy sem.

d) A parancsnok a tisztgyűlés állásfoglalását a 27. §. 1., illetőleg a 28. §. 2. pontjában biztosított jogai alapján felülbírálja, szükség esetén a felmerült hibák kiküszöböléséről gondoskodik, azután a visszahelyezési eljárás összes iratait állásfoglalásával kiegészítve a m. kir. honvédség főparancsnokához terjeszti elő.

5. A m. kir. Honvédség Főparancsnokának jogában áll, hogy indokolt esetben, különösen ha visszahelyezési eljárás eddigi eredményét nem tartja a tisztiállás tekintélyével összeegyeztethetőnek, a visszahelyezési eljárás újból lefolytatását — egy ízben — elrendelje. Ebben az újabb eljárásban, melyet alaki tekintetben mindenben az előbbi visszahelyezési eljárással egyező elvek szerint kell lefolytatni, sem az alapeljárásban, sem az előbbi visszahelyezési eljárásban közreműködött parancsnokok, bü. szervek és személyek — a parancsnokságok bü. előadóit kivéve — nem vehetnek részt.

Ily esetben az előbbi visszahelyezési eljárásban közreműködött becsületügyi választmány összefoglalását és a tisztgyűlés jegyzőkönyvét, mellékleteivel együtt, a tárgyiratokból ki kell emelni.

6. Ha a m. kir. honvédség főparancsnoka a visszahelyezési eljárás újbóli lefolytatását nem látja szükségesnek, vagy ha az újabb eljárást már lefolytatták, a visszahelyezési eljárás iratait állásfoglalásával kiegészítve a honvédelmi miniszterhez terjeszti elő, aki azután az alábbiak szerint jár el:

a) ha a visszahelyezési eljárás során a bü. szervek és az eljárásban közreműködött parancsnokok *egyhangulag* arra az álláspontra helyezkedtek, hogy az egykor viselt rendfokozat visszaadása *nem* egyeztethető össze a tisztiállás tekintélyével, vagy hogy a rendfokozat visszaadása még nem időszerű, a honvédelmi miniszter a visszahelyezési eljárást befejezi és a folyamodót annak eredményéről értesíti,

b) ha azonban a visszahelyezési eljárás során nem alakult ki ily egyhangú állásfoglalás akkor a honvédelmi miniszter, ha volt tiszt visszahelyezéséről van szó, a Legfelsőbb kegyelmi tény gyakorlása tekintetében az Államfő legmagasabb elhatározását kéri ki, ha pedig volt tisztjelöltet kellene rendfokozatába visszahelyezni, erről saját hatáskörében dönt.

7. A rendfokozat visszaadása tekintetében a jelen §. 5. pontjának d) alpontjához képest gyakorolt Legfelsőbb kegyelmi tényről, illetőleg döntéséről a honvédelmi miniszter mind a m. kir. honvédség főparancsnokát, mind a folyamodót értesíti. Ha a honvédelmi miniszter azt szükségesnek tartja, a Legfelsőbb kegyelem gyakorlásának tényét a tisztikarnak általánosan is kihirdeti.

8. Ha a kedvezőtlen eredménnyel végződött visszahelyezési eljárás után a folyamodó utóbb újabb kérvényt kíván visszahelyezése érdekében előterjeszteni, ezt közvetlenül a honvédelmi miniszterhez kell benyújtania, aki azután a szükséges megállapítások megejtése után a visszahelyezési eljárás újbóli lefolytatásának engedélyezése tárgyában dönt.

45. § Az újrafelvett katonai bünvádi eljárás kedvező eredménye, vagy a jogegység érdekében használt semmisségi panasz folytán hozott ítélet alapján az előbb viselt tisztí (tisztjelölt) rendfokozatba való visszahelyezés körül követendő eljárás.

1. Ha a katonai bünvádi eljárás újrafelvétele során, vagy a jogegység érdekében használt semmisségi panasz folytán a honvédbíróság olyan jogerős ítéletet (végzést), vagy a bünvádi üldözés elrendelésére hivatott illetékes parancsnok olyan jogerős határozatot hozott, amellyel a *korábbi ítéletben* tiszt, vagy tisztjelölt ellen *kimondott rangvesztés mellőztetett*, a honvédelmi mi-

niszter mindenekelőtt megállapítja, hogy nem forog-e fenn olyan törvényi ok, (így elsősorban a magyar állampolgárságnak időközben történt elvesztése, vagy az a körülmény, hogy az illető hivatalvesztést, vagy politikai jogai gyakorlásának felfüggesztését kimondó más ítélet hatálya alatt áll stb.), mely *eleve kizárja* az érdekeltnek előbb viselt tiszti (tisztjelölti) rendfokozatába való visszahelyezését. Ha ilyen ok nem forog fenn és az érdekelt maga is kéri, hogy előbb viselt rendfokozatába visszahelyezzék, a honvédelmi miniszter intézkedik aziránt, hogy az érdekeltnek mind a bűnvádi eljárás alapjául szolgált, mind az ennek okából esetleg megszakított, vagy a korábbi ítéletben kimondott rangvesztés következtében abban hagyott becsületügyi eljárás tárgyát képezett, mind a rangvesztésre szolt ítélet végrehajtása óta tanusított, illetőleg a jelen szabályzat rendelkezései szempontjából kifogás alá eső mindenemű egyéb magatartása is *sürgösen* elbíráltassék, abból a szempontból, hogy az érdekelt a tisztállás közös becsületének és a szolgálat érdekeinek csorbítása nélkül előbb viselt tiszti (tisztjelölti) rendfokozatába visszahelyezhető-e vagy sem.

2. Nincs helye az előbb viselt tiszti (tisztjelölti) rendfokozatba való visszahelyezésnek, ha az érdekeltnek fentebb megjelölt bármely magatartása olyan súlyos kifogás alá esik, hogy a tiszti állásbecsület megsértését, illetőleg a tiszti (tisztjelölti) rendfokozatból való elbocsátást, avagy a tiszti (tisztjelölti) kinevezés megsemmisítését kimondó határozatot vonna maga után, ha az érdekelt tiszti (tisztjelölti) rendfokozatnak lenne birtokában.

3. Annak megállapítására és elbírálására, hogy az érdekelt ilyen magatartást tanusított-e vagy sem, az 1. §. 2. és a 3. §. 1. pontja alá tartozó esetekben a becsületügyi szervek (bü. eljárás keretében) hivatottak, a 4. §. alá tartozó esetekben pedig az ott megjelölt

szervek véleménye alapján a honvédelmi miniszter hivatott.

4. Ha nem a 4. §. alá tartozó esetről van szó, a honvédelmi miniszter a honvéd törvényszék, vagy az illetékes parancsnok (ügyésze) által hozzá fölterjesztett bűnvádi iratokat az érdekeltre vonatkozólag a honvédelmi központi hatóságoknál esetleg rendelkezésre álló terhelő adatok közlésével, a *bü. ténymegállapítások* elrendelésére jogosult parancsnoknak adja ki.

5. Az érdekelt azáltal, hogy az előbb viselt tiszti (tisztjelölti) rendfokozatába való visszahelyezését kéri, minden tekintetben aláveti magát jelen szabályzat rendelkezéseinek.

6. A becsületügyi szervek illetékessége az érdekelt előbbi állományviszonyához, rendfokozatához és ha tényleges tiszt (tisztjelölt) volt, még legutóbbi szolgálati besorolásához is igazodik. Mind a becsületügyi szervek, mind a honvédelmi miniszter eljárására és határozathozására a jelen szabályzat megfelelő rendelkezéseit értelemszerűen és akként kell alkalmazni, mintha az érdekelt előbbviselt tiszti (tisztjelölti) rendfokozatát el sem vesztette volna. Az igazságérzet és a méltányosság azonban megköveteli, hogy az arra hivatottak enyhébb mértéket alkalmazzanak határozathozásukban (véleménynyilvánításukban) az érdekelt abbeli magatartásának elbírálásakor, amelyet a rangvesztésre szóló ítélet végrehajtása óta tanúsított, ha a m. kir. honvédség kötelékéből történt eltávolítása következtében rangjával együtt állását (átmeneti, nyug-, vagy hadirokkant-ellátását), eddigi egyetlen megélhetési forrását is elvesztette, megfelelő foglalkozáshoz, kereset-hez legjobb igyekezete dacára sem tudott jutni és egyébként is minden anyagi támogatás nélkül tengődött s mindezeknek a körülményeknek folytán olyan életmód folytatására kényszerült, amely a tisztiállás-tekintéllyel nem egyeztethető össze. Fokozott mértékben áll ez a követelmény, ha az érdekeltet esetleg teljesen ártatlanul ítélt-

ték volt el, így különösen, ha elítéltetését csak valamely *okiratnak meghamisítása, hamis tanuzás, megvesztegetés*, vagy harmadik személynek más bűncselekménye idézte elő.

7. Az érdekeltnek a rangvesztésre szóló ítélet végrehajtása óta tanusított magatartását, különben — ha csak az ezt megelőző időben tanusított és bűnvádi, vagy megszakított, vagy abbahagyott korábbi becsületügyi eljárás alapjául szolgált, avagy esetleges egyéb magatartása már egymagában is nem teszi őt kétségtelenül méltatlanná arra, hogy előbb viselt tiszti (tisztjelölti) rendfokozatába visszahelyezzék — minden esetben a legnagyobb gondossággal és pontossággal kell felderíteni. Evégből mindezekelőtt be kell szerezni az érdekelt erkölcsi és vagyoni bizonyítványát, az Országos Bűnügyi Nyilvántartó Hivataltól értesítő lapját, tőle pedig lehetőleg hatósági bizonyítványokkal, vagy egyéb hiteles igazolványokkal felszerelt részletes írásbeli jelentést arra vonatkozólag, hogy a rangvesztésre szóló ítélet végrehajtása óta milyenek voltak családi és vagyoni, valamint megélhetési viszonyai, mikortól meddig hol tartózkodott, mily alkalmazásban állott, vagy milyen foglalkozást űzött és mily javadalmazást, vagy jövedelmet élvezett. Az érdekelt idevonatkozó jelentésében foglalt adatok helytállóságát tüzetesen ellenőrizni kell.

8. Az érdekeltet ugyanazok a jogok illetik meg és ugyanazok a kötelességek terhelik, mint az eljárás alatt állót.

9. Képviselő közrevonásával kell lefolytatni a jelen §-ban szabályozott eljárást abban az esetben, ha az érdekelt meghalt, vagy elmebetegségben szenved. Az eljárás lefolytatását ilyenkor az érdekelt özvegye, illetőleg házastársa, továbbá fel- és lemenőágbeli rokonai és gondnoka kérhetik.

10. Miután az illetékes becsületügyi szervek az érdekeltnek az 1. §. 2., vagy a 3. §. 1. pontjába ütköző magatartását jogerősen elbírálták, jelen szabályzat megfelelő

rendelkezése értelmében a további intézkedések megtételére hivatott parancsnok az összes iratokat szolgálati úton a honvédelmi miniszterhez terjeszti fel,

11. Ha az érdekeltet nem mondták ki a tisztállás becsületében vétkesnek s olyan magatartás sem bizonyult rá, amely miatt tisztet (tisztjelöltet) a 4. §. alapján rendfokozatából el kellene bocsátani, vagy tisztté (tisztjelöltté) történt kinevezését meg kellene semmisíteni, a honvédelmi miniszter az érdekeltet a D—9. jelzésű szolgálati könyv 48. §-ának 5. pontja, illetőleg a D—10. jelzésű szolgálati könyv 52. §-ának 3. bekezdése értelmében visszahelyezi előbb viselt tiszt (tisztjelölti) rendfokozatába azzal a nappal, amelyen a rangvesztésre szolt ítéletet rajta annakidején végrehajtották. Ellenkező esetben a honvédelmi miniszter kimondja, hogy az érdekelt nem helyezhető vissza előbb viselt rendfokozatába és erről a határozatról azt a honvéd igazságügyi hatóságot, amely az érdekeltnek előbb viselt rendfokozatába való visszahelyezése iránt előterjesztést tett, az érdekelttel (illetőleg a 9. pontban megjelölt hozzátartozóival, vagy gondnokával) való közlés végett értesíti.

12. Ha a jelen §. alapján folyamatba tett eljárás során a tiszt állásbecsület veszélyeztetését kimondó jogerős határozatot hoztak, ennek végrehajtására, valamint a vele kapcsolatos, vagy tőle függetlenül is szükségesnek vélt fegyelmi fenyítés kiszabására és végrehajtására és a mindezekkel összefüggő egyéb intézkedések megtételére csak azután kerülhet sor, miután a honvédelmi miniszter az érdekeltet előbb viselt tiszt (tisztjelölti) rendfokozatába már visszahelyezte. A kiszabott fegyelmi fenyítésben az érdekelt által ártatlanul elszenvedett szabadságvesztés büntetést be kell tudni.

13. Az az érdekelt, aki a honvédelmi miniszter határozata szerint nem helyezhető vissza előbb viselt tiszt (tisztjelölti) rendfokozatába, azt adott esetben már csak a 44. §-ban szabályozott eljárás (rehabilitáció)

útján nyerheti vissza. Ugyanez áll megfelelő esetben arra az érdekeltre is, aki az előbb viselt rendfokozatába való visszahelyezését egyáltalán nem kéri, vagy erről a jelen §. alapján folyamatba tett eljárás során lemond. Az illetőt úgy kell tekinteni, mintha előbb viselt tiszti (tisztelőti) rendfokozatáról a becsületügyi eljárás (elbírálás) elkerülése végett lemondott volna.

14. A jelen §.-ban szabályozott eljárás során mindenkor *oronkívül* kell intézkedni és határozni.

Illetmények.

46. §.

1. A becsületügyi eljárás sem a ténylegességi, sem az ellátási illetmények élvezetét nem szakítja meg.

2. Mind a tényleges, mind a nemtényleges honvéd egyének utazásai, amelyeket mint eljárás alatt állók, védők, képviselők, tanuk, vagy mint a becsületügyi válaszmány, a tisztgyűlés, vagy a bü. tanács tagjai tesznek, az Illetmény Szabályzat III. Fejezet 2. §-ának *g*) pontja értelmében ügyködési utazásoknak minősülnek, ennél fogva az érdekelteknek költségeik megtérítésére az idevonatkozó rendelkezések szerinti mértékben igényük van.

3. Lovagias ügyekkel kapcsolatban felmerült kiadások nem számíthatók fel a kincstár terhére.

4. Polgári tanuk díjai tekintetében az alábbiak irányadók:

a) a becsületügyi eljárás során kihallgatott polgári tanuknak kívánságukra ugyanazokat a díjakat kell kiutalni, mint amelyet nekik a polgári bűnvádi perrendtartásáról szóló 1896. évi XXXIII. t. c. 223. §-a és az 1930. évi XXXIV. t.-c.-nek, az imént idézett paragrafus harmadik bekezdésének helyébe lépett 106. §-a szerint illetékesek — nevezetesen:

„A tanu követelheti a megjelenésével járó útiköltségeinek megtérítését.

Napi- vagy hetibérből élőknek ezen felül még igényük van az utazáshoz és kihallgatáshoz megkívánt időnek és rendes keresetüknek megfelelő kárpótlásra.

Az oly tanuk, akik nem napi- vagy hetibérből élnek, ha kihallgatásuk lakóhelyükön kívül legalább 10 km-re eső helyen történik, utiköltségeiken felül csak legszükségesebb kiadásaik megtérítését kérhetik, ha erre vagyoni körülményeiknél és kereseti viszonyaiknál fogva rá vannak szorulva.“

b) a tanu díjainak kiutalását kihallgatásakor, vagy legkésőbb ezt követő két nap alatt, az igény különbeni elvesztése terhe mellett, a becsületügyi választmány elnökétől kérje.

Az elnök az igényjogosultságot az *a)* alpontban idézett törvényi rendelkezések alapján, a viteldíjakra, a helyi élelmezési költségekre és a tanu lakóhelyén szokásos napi bérvizonyokra figyelemmel, elbírálja és a tanudíjat ennek megfelelően megállapítja,

c) a megállapított díjat a kihallgatás után azonnal ki kell fizetni. Ha pedig ez a tanu hibáján kívül nem lehetséges, akkor azt neki minél előbb és úgy kell elküldeni, hogy ebből költségei ne legyenek,

d) a tanudíjak a honvédelmi tárcát terhelik és annál a számadótestnél kell elszámolni azokat, melynek kötelékébe a becsületügyi választmány elnöke tartozik. A tanunak megfelelő előleg adható,

e) a becsületügyi választmány elnöke a kitöltött, aláírt és hivatalos bélyegzővel ellátott utalványt a jelenlévő tanunak átadja, a távollevőnek pedig megküldi.

f) a tanudíj megállapítása ellen az utalvány kézhezvételét követő 14 nap alatt a becsületügyi választmány elnökének előljáró parancsnokságánál panasszal lehet élni. Panasznak van helye akkor is, ha a tanudíj kiutalása iránt írásban benyújtott kérvényre egy hónap alatt nem hoztak határozatot,

g) a becsületügyi választmány elnöke a tanukat kihallgatásuk befejeztével, tanuigényükre kioktatja. Azt, hogy a kioktatás megtörtént, a kihallgatási jegyzőkönyvben fel kell említeni.

A becsületügyi iratok kezelése, megőrzése és kiadása. 47. §.

1. Az eljárásban közreműködő minden parancsnoknak és becsületügyi szervnek mindenkor gondoskodnia kell a neki kiadott becsületügyi iratok lelkiismeretes kezeléséről és gondos megőrzéséről.

Az ügyiratokból a becsületügyi eljárás teljes lefolyásának és az eljárás egyes mozzanatai közti összefüggésnek tisztán ki kell tűnnie. Ezért minden intézkedést eredetiben, fogalmazványban, másolatban, vagy hiteles feljegyzésben, azonkívül az átvételi elismervényeket, esetleg előterjesztett okmányszerű bizonyítékokat stb. csatolni kell az iratokhoz. Idegennyelvű iratokat eredetiben és hiteles fordításban kell csatolni.

Az iratokat beérkezésük és keletkezésük sorrendjében folyó számmal kell ellátni és a 8. melléklet szerinti *iratjegyzékbe* bevezetni. Az iratjegyzéket folytatólagosan kell vezetni és minden átadás, vagy előterjesztés alkalmával annak a megállapítását tartalmazó záradékkal kell ellátni, hogy az összes iratok hiánytalanul megvannak-e?

2. A befejezett becsületügyi eljárás iratait a m. kir. honvédség főparancsnoka őrzi. Becsületügyi iratokat nem szabad kiselejtíteni.

3. Bü. iratokat a jelen pont rendelkezései értelmében kizárólag a m. kir. honvédség főparancsnoka adhat ki, még pedig:

a) katonai parancsnokságoknak, katonai közigazgatási és igazságügyi hatóságoknak, hivatalos eljárásuk céljára a befejezett becsületügyi iratokat minden korlátozás nélkül.

b) polgári igazságügyi hatóságoknak, valamint más állami és velük egy tekintet alá eső hatóságoknak indokolt megkeresésükre, úgy egyes ügydarabokat (jelentéseket, határozatokat, rendeleteket stb.) mint a bü. eljárás összes iratait is — a személyi okmányok, valamint a tisztgyűlés és a bü. tanács jegyzőkönyveinek és mellékleteinek kivételével — és pedig eredetiben, avagy hiteles vagy kivonatos másolatok kiszolgáltatása útján. Az iratoknak, vagy egy részüknek kiszolgáltatását a Honvédség Főparancsnoka csak akkor tagadhatja meg, ha kiadásuk közérdekbe, így elsősorban nagyfontosságú katonai szolgálati érdekekbe ütköznék.*

c) becsületügyi eljárás alatt állott tisztnek, az eljárás során kihallgatott tanúnak, vagy az eljárásban érdekelt bármely magánszemélynek a becsületügyi eljárás befejeztével saját tulajdonát képező okmányait, levelezéseit stb. kérelmére ki kell adni. Indokolt esetben a visszaadott iratok hiteles másolatát az ügyiratok közé kell helyezni.

d) az előzőkben fel nem sorolt esetekben a m. kir. honvédség főparancsnoka, a tiszti állástekintély védelmét szem előtt tartva, szabadon dönt afelől, vajjon a kellő indokolással kért egyes, vagy összefüggő becsületügyi iratokat kiadja-e vagy sem.

43. §. A becsületügyi választmányok véleményadása joga és tanácsadási kötelessége.

1. Minden olyan esetben, amidőn bizonyos eljárás lefolytatása céljából katonai szabályzat, vagy különös ren-

* Ha a becsületügyi eljárás fegyelmi úton nyert befejezést, a polgári igazságügyi és egyéb hatóságokkal szükség esetén csak ezt a tény kell, — ellenben a kiszabott fenyítés nemét és mértékét nem szabad — közölni.

A szolgálati titoktartás kötelessége tekintetében a Szolg. Szab. I. Rész 75. pontja tartalmaz általános rendelkezéseket.

delet valamely becsületügyi választmány véleményének beszerzését írja elő,* továbbá azokban az esetekben is, amikor a jogosult parancsnok valamely ügyben meghozandó döntéséhez a becsületügyi választmány véleményére kíván támaszkodni, a büv. véleménye mindenkor szorosan a feltett kérdésre szorítkozzék.

Azt a körülményt, hogy a büv. véleményét az érdekelt tiszt meghallgatása után, avagy csupán a rendelkezésre álló adatok alapján adja-e meg, a jogosult parancsnok van hivatva az adott helyzet és az érvényben lévő rendelkezések figyelembevételével meghatározni.

Ha oly eljárással kapcsolatban szükséges a büv. véleményének meghallgatása, melyben a döntés joga a honvédelmi minisztert illeti meg, az illetékes büv. véleményének beszerzése iránt a honvédelmi miniszter rendeltére a honvédség főparancsnoka intézkedik.

3. Az illetékes büv.-nak kötelessége, hogy oly tisztnek, kik valamely becsületügy (lovagias ügy) mikénti elintézésére vonatkozólag hozzá útmutatásért fordulnak, megfelelő tanácsot adjon. A tanácsot írásban kell kérni és adni. A becsületügyi választmányt a tanácsért felelősség terheli.

4. Azok a tiszttek, akik átmeneti tartózkodási helyükre való tekintettel az illetékes büv.-t idejében nem tudják elérni, a legközelebbi bü. választmányhoz fordulhatnak.

5. A bü. választmánynak nem szabad tanácsot adni oly ügygel kapcsolatban, amelyben már a bü. eljárást elrendelték, kivéve, ha arról van szó, hogy az érdekelt tiszt

* Ide tartoznak különösen: nemténylegesen tiszttek elbocsátásának kérdése, az ily tiszttekhez intézett szolgálati parancs iránti szándékos engedetlenség esetében, meg nem engedett polgári foglalkozás, vagy előzetes katonai engedély nélkül kötött házasságok állásszerűségének elbírálása, elbocsátás kérdése a tisztálláshoz illő jövedelem rendszeres vagy tartós hiánya okából stb.

valamely bü. eljárás alá nem tartozó személlyel szemben a bűnvádi eljárás megindítását szorgalmazza-e, vagy sem.

6. Magasabb parancsnokságok becsületügyi előadói tanácsadásra nincsenek hivatva és tanácsot adni nem is jogosultak.

I. számú melléklet.

Minta a 20. §. 4/d. pontjához.

A m. kir. . . . honvéd ezred becsületügyi választmánya.

(Hely) 19 . . . évi hó . . . -n.

Jegyzőkönyv.

Készült (név, csapattest, állományviszony, rendfokozat) mint eljárás alatt állóval az ellene folyamatban lévő tényfelderítő eljárás során.

Az idézés folytán megjelent (neve, rendfokozata), miután az elnök figyelmeztette, hogy a hozzá intézendő kérdésekre felelni és igaz vallomást tenni köteles, a következőket vallja:

1.

Az általános kérdésekre:

(1.) Névem: N. N., Magyarországon, X. megyében, községben, . . . évben születtem . . . vallású, nőtlen vagyok; a m. kir. honvéd Ludovika Akadémia elvégzése után . . évi . . . hó . . n a m. kir. . . . honvéd ezredhez hadnaggyá neveztettem ki.

(2.) Tulajdonosa vagyok a 3. oszt. katonai érdemkeresztnek a hdm.-nyel és a kardokkal, az ezüst és a bronz katonai érdeméremnek a katonai érdemkereszt szalagján, a Károly csapatkeresztnek stb.-nek.

(3.) Bűnvádi, vagy becsületügyi eljárás alatt nem állottam. Ha állott, akkor jegyzőkönyvbe kell mondania, hányszor, mikor, lényegében miért és milyen eljárás alatt állott s mily eredménnyel végződött az. Fegyelmileg négy ízben voltam fenyítve.

2.

Felhívom (rendfokozat) urat, hogy adja elő kimerítően és összefüggően az Önnel közölt vádpontok tekintetében a tényállást és védekezését:

(Következik az eljárás alatt álló összefüggő vallomása; azután a becsületügyi választmánynak esetleges további kérdései s az eljárás alatt állónak ezekre adott feleletei.

3.

Óhajt-e az ügyiratokba betekinteni?

Az ügyiratokba betekintettem. (Az ügyiratokba való betekintés jogával ez alkalommal nem kívánok élni.)

A jegyzőkönyv felolvasása után:

Vallomása helyesen van-e felvéve és van-e még valami előadni valója?

Vallomásom helyesen van fölvéve és egyéb előadni valóm nincsen.

Jelenlétemben: (az
 (név) eljárás alatt álló s. k. névalá-
 (rendfokozat) frása)
 védő (rendfokozata)

A бүv. esetleges döntése.

Ezekután a jegyzőkönyvet lezártuk és aláírtuk.

..... (név) (név)
 (rendfokozat) (rendfokozat)
 (bүv. tag) (bүv. tag)

..... (név)
 (rendfokozat, бүв. elnök)

Folytatva 19 . . év hó . . . n.

1.
(Kérdés)

1.
(Felelet)

és így tovább.

Megjegyzés:

Az eljárás alatt állóval a végkihallgatásra való megidézés alkalmával (20. §. 5. pontja) a büv.-nak az idézés kapcsán a megállapított tényállást, a bizonyítékokat, valamint a súlyosító és enyhítő körülményeket is közölnie kell, hogy az eljárás alatt álló a végkihallgatásra kellőképp előkészülhessen.

Végkihallgatás.

(Hely), 19 . . évi hó . . . n.

A Becsületügyi Szabályzat 20. §. 5. pontja értelmében a következőkben közlöm (az eljárás alatt álló rendfokozata) úrral a ténymegállapítás eredményét:

A) A megállapított tényállás:

(Itt kell felsorolni pontról-pontra — röviden és tállóan, de a szereplő személyek neveinek megemlítése nélkül — mindazokat a megállapított körülményeket (cselekményeket és mulasztásokat), amelyek a tényfelderítő eljárás során igazolást nyertek, vagy valószínűnek látszanak.

Nem szabad olyan cselekményeket, vagy mulasztásokat felsorolni, melyeknek alaptalansága kétségtelenül beigazolódott.)

B) Súlyosító és enyhítő körülmények:

(Fel kell sorolni a megállapított összes súlyosító és enyhítő körülményeket, vagyis mindazt, ami az eljárás alatt álló kifogás alá eső magatartásának szigorúbb vagy enyhébb elbírálását teszi indokolttá.)

1.

Az előadottak alapján most már teljesen tájékozva van az Ön ellen emelt vádak felől?

1.
(Felelet.)

2.

Jogában áll az iratokba betekinteni és mindazt előadni, amit a ténymegállapítások és bizonyítékok stb. tekintetében még megjegyezni, vagy védelmére felhozni kíván.

2.

(Az eljárás alatt álló válasza, szóbeli védekezésének írásbafoglalása, vagy írásbeli védekezésének csatolása, esetleges kérelmeinek, vagy javaslatainak felsorolása.)

3.

A büv. esetleges döntése.

A jegyzőkönyv felolvasása után:

4.

Vallomásom jól van felvéve, egyéb előadni valóm előadni valója?

4.

Vallomásom jól van felvéve, egyéb előadnivalóm nincs.

Az iratokba betekintettem.

(Az iratokba való betekintés jogával ez alkalommal sem kívánok élni.)

Jelenlétemben:

..... (név) (az eljárás alatt álló s. k. név- aláírása)
(rendfokozat)	(rendfokozata)
védő	

Ezek után a jegyzőkönyvet lezártuk és aláírtuk.

..... (név) (név)
(rendfokozat)	(rendfokozat)
(bűv. tag.)	(bűv. tag.)
..... (név)	
(rendfokozat, bűv. elnök)	

2. számú melléklet.

Minta a 20. §. 4/g. pontjához.

A m. kir. . . . honvéd ezred becsületügyi választmánya.

(Hely) 19 . . . évi hó . . . n.

Jegyzőkönyv,

készült (az eljárás alatt álló neve) m. kir. . . . honvéd . . . ezredbeli (rendfokozat) ellen folyamatban lévő tényfelderítő eljárás során tanuként kihallgatott (név) m. kir. . . . honvéd . . . ezredbeli (rendfokoz)-al.

A becsületügyi választmány előtt idézés folytán megjelent tanut az elnök az igaz vallomástételre felszólította és figyelmeztette, hogy vallomásának igaz voltát (becsületére és kötelességére való hivatkozással) esküvel kell megerősítenie.

1.

Mit tud (a tanu rendfokozata) úr (az eljárás alatt álló neve és rendfokozata) becsületügyére vonatkozólag előadni?

1.

(Következik a tanu vallomása, valamint a választmánynak esetleges további kérdései és a tanuknak ezekre adott feleletei.)

A jegyzőkönyv felolvasása után:

Vallomása jól van-e felvéve és van-e még valami előadni
valója?

Vallomásom jól van felvéve, egyéb előadni valóm
nincsen. Vallomásom igaz voltát becsületemre és köte-
lességemre való hivatkozással megerősítem.

Jelenlétemben:

..... (név) s, k,
(rendfokozat) védő (a tanu névalírása)
(rendfokozata)

Ezekután a jegyzőkönyvet lezártuk és aláírtuk.

..... (név) (név)
(rendfokozat) (rendfokozata)
a büv. tagja, a büv. tagja.

..... (név, rendfokozat)
a büv. elnöke.

M. kir. honvéd ezred becsületügyi választmánya.

Hely 19 ... évi hó ... n.

Jegyzőkönyv

Készült a (az eljárás alatt álló neve) m. kir. honvéd ezredbeli (rendfokozat) ellen folyamatban lévő tényfelderítő eljárás során tanuként kihallgatott (név) Budapesten, .. ker. -utca ... szám alatt lakó kereskedővel.

A becsületügyi választmány előtt idézés folytán megjelent tanu, miután az elnök figyelmeztette arra, hogy legjobb tudása és lelkiismerete szerint a tiszta igazat vallja, semmit el nem hallgasson és vallomását akként tegye meg, hogy azt szükség esetében esküvel is megerősíthesse, továbbá miután felhívta figyelmét arra is, hogy hamis tanuvallomás súlyos büntetőjogi következményeket von maga után, a hozzá intézett kérdésekre a következőket vallja:

1.

Mit tud (az eljárás alatt álló neve és rendfokozata) úr becsületügyére vonatkozólag előadni?

1.

(Következik a tanu vallomása, valamint a választmánynak szükséges további kérdései és a tanunak ezekre adott feleletei.)

A jegyzőkönyv felolvasása után:

Vallomása jól van-e felvéve és van-e még valami előadni valója?

Vallomásom jól van felvéve, egyéb előadni valóm nincs. A tanudíjakra vonatkozó kiiktatást tudomásul vettem.*

Jelenlétemben:

..... (név)
 (rendfokozat, védő) (a tanu s. k. névaláírása)
 kereskedő

A tanu esküt tett, vagy pedig: a tanu nem tett esküt.
 Ezekután a jegyzőkönyvet lezártuk és aláírtuk.

..... (név) (név)
 (rendfokozat) (rendfokozata)
 a bűv. tagja a bűv. tagja.

..... (név, rendfokozat)
 a bűv. elnöke.

* Lásd a polgári tanuk díjai tekintetében a 46. §. 4. bekezdését.

A m. kir. . . . honvéd . . . ezred becsületügyi választmánya.

Előadás

..... (az eljárás alatt álló neve) m. kir..... honvéd
.....ezredbeli (rendfokozat) becsületügyében.

(1.) (az eljárás alatt álló neve) (rendfokozata) Magyarországon megyében községben évben született vallású, nőtlen, m. kir. (rendfokozat) fia, felavatták a m. kir. honvéd Ludovika Akadémia elvégzése után évi hó ...n, a m. kir. honvédséghez és a m. kir. ezredben hadnaggyá nevezték ki. Bűnvádi, vagy becsületügyi eljárás alatt nem állott (ha igen, hányszor, mikor, lényegében miért és milyen eljárás alatt s mely eredménnyel végződött az) fegyelmileg négy ízben volt fenyítve.

(2.) Az eljárás alatt álló tulajdonosa (fel kell sorolni összes rendjeleit (kitüntetéseit) és díszjelvényeit).

(3.) Az 19..évre szerkesztett minősítvényi táblázatban (csak általános megjelöléssel) „kiváló“, illetőleg „jó“, „megfelelő“ vagy „gyenge“ tisztnek van minősítve.

(4.) A tényfelderítő eljárás elrendelésére (a feljelentő neve)-nek a m. kir. . . . honvéd ezred parancsnokságához benyújtott feljelentése (tett jelentése) szolgált okul, mely az eljárás alatt állót lényegében azzal vádolja, hogy.....

.....

(5.) A m. kir. ... honvéd ezred parancsnokság e feljelentés alapján 19.. évi hó ... n/Kt. szám alatt a tényfelderítő eljárást rendelte el és végrehajtásával a fenti becsületügyi választmányt bízta meg.

(6.) Az immár befejezett tényfelderítő eljárás eredménye a következő:

A) Tényállás:

(7.) (Következik a tényállás ismertetése összefoglalásszerűen, időbeli sorrendben, a vádak egyenkénti megvilágításában, azonban minden lényegtelen körülmény elhagyásával. Minden egyes vádpontonál röviden fel kell sorolni az *idevágó tanuvallomások lényegét*, az eljárás alatt álló arra vonatkozó védekezését. Mindezek mérlegelése után a becsületügyi választmány *a tényfelderítő eljárás eredményét minden vádpontra nézve röviden foglalja össze*, úgy hogy abból kétségtelenül kitünjék, hogy az emelt vádpont be van-e igazolva, vagy sem. *Élesen meg legyen különböztetve minden tény, mely megbízható tanuvallomásból, vagy az eljárás alatt álló beismerésből, vagy egyéb bizonyíték alapján minden kétséget kizáró módon beigazolódott, azoktól a körülményektől, melyeket csupán gyanítani, vagy amelyekre következtetni lehet. Nem szabad tehát a tanúk és az eljárás alatt állók vallomását egyszerűen felsorolni, hanem azok mérlegeléséből kell megállapítani a végleges tényállást.* A becsületügyi iratokra (mellékleteire) sem szabad csak egyszerűen hivatkozni.)

B) Súlyosbító és enyhítő körülmények:

(Fel kell sorolni a megállapított összes súlyosító és enyhítő körülményeket, vagyis mindazt, ami az eljárás alatt álló kifogás alá eső magatartásnak szigorúbb, vagy enyhébb elbírálását teszi indokolttá.)

C) A becsületügyi választmány indítványa:

A büv. a tényállás, valamint a súlyosbító és enyhítő körülménynek egybevetése és mérlegelése után egyhangúlag (2 szavazattal 1 ellenében)

indítványozza:

a tisztgyűlés egybehívása szükséges,
a tisztgyűlés egybehívása nem szükséges, eljárás
alatt álló magatartását fegyelmileg kell elbírálni.

(Hely, 19.. évi hó ... n.

..... (név) (név)
(rendfokozat) (rendfokozat)
(bűv. tag) (bűv. tag)

..... (név, rendfokozat)
(bűv. elnök)

Megjegyzés: 1. Ha csak egy eljárás alatt álló van: az „Előadás“-ból kettő (lehetőleg géppel sokszorosított) azonos példányt kell készíteni, (az első példányt a bü. iratokhoz való csatolás végett, a másodpéldányt az eljárás alatt álló számára).

2. Ha *több eljárás* alatt álló van, az „Előadás“ megszerkesztését illetően, lásd a 20. §. 8. pontjának „Együttes előadás“-ra vonatkozó rendelkezéseit. Ebben az esetben tehát egy együttes előadást és annyi kivonatos másodpéldányt kell készíteni, ahány eljárás alatt álló van. Ezek a kivonatos előadások tartalmazzák:

a) az egész ügyre áttekintést engedő rövid összefoglalást,

b) az együttes előadásnak az érintett tisztre vonatkozó részét.

2. Az eljárás alatt álló (neve és rendfokozata) a gyűlésen, védője, (név) m. kir. honvéd ezredbeli (rendfokozat) kíséretében, valamint (név, rendfokozat) becsületügyi előadó is megjelent.

3. Az eljárás alatt álló (neve és rendfokozata) helyett (.... név) m. kir. honvéd ezredbeli (rendfokozat) jelent meg védőül. Ezt a minőségét az eljárás alatt álló által kiállított meghatalmazással igazolta, ennek a tisztgyűlés jegyzőkönyvéhez való csatolását az elnök elrendeli.

4. Az elnök az eljárás alatt álló és védője, valamint a becsületügyi előadó jelenlétében a tisztgyűlést megnyitván, felszólítás útján megállapítja, hogy senki ellen sincs a 10. §. értelmében kizáró ok. (Ha a tisztgyűlés bármely tagja ellen kizárási ok forog fenn, akkor az elnök a 26. §. 4/b. alpontja értelmében jár el.)

5. Az elnök — esetleg a bü. előadó útján — a becsületügyi választmány előadását a súlyosító és enyhítő körülmények, valamint az indítvány kivételével ismerteti.

6. Az előadás felolvasásával kapcsolatban az elnök a következő ügyiratokat ismerteti:

(A felolvasott ügyiratok iratjegyzéki számát a jegyzőkönyvbe be kell jegyezni.)

7. Az elnök ismerteti a súlyosító és enyhítő körülményeket, valamint a büv. indítványát (esetleg a jogosult parancsnok indokait).

8. Miután a tisztgyűlés tagjai közül már senki sem tartotta szükségesnek a tényállás további megvilágítását, az elnök az eljárás alatt állónak (védőjének) a szót annak hozzáadásával engedi át, hogy mindazt előadhatja, amit igazolásul és a vád megcáfolására felhozni akar.

Az eljárás alatt álló (védője) előadja: (most következik főbb vonásokban az eljárás alatt álló vagy védője,

vagy mindkettőjük védőbeszéde, melyet mindketten aláírnak. A benyújtott védőiratokat a jegyzőkönyvhöz kell csatolni).

..... (név) az eljárás alatt álló névaláírása
(rendfokozat) mint védő
(rendfokozata)

9. Miután az eljárás alatt álló (és védője) a jegyzőkönyvet aláírta, majd a becsületügyi előadóval együtt a tanácskozótermet elhagyta, az elnök a *tanácskozást* az ügy tömör összefoglalása után oly figyelmeztetéssel nyitja meg, hogy minden tagnak jogában áll véleményét nyíltan és szabadon kimondani s megokolni.

10. Név, rendfokozat) úgy találja, hogy
.....
(Név, rendfokozat) annak a nézetének ad kifejezést, hogy

11. Az elnök ezután minden lényegtelen dolog elhagyásával rámutat azokra a fontosabb mozzanatokra, amelyeknek a tisztgyűlés határozatára jelentőségük van. (Az elnök összefoglalását csatolja a tisztgyűlés jegyzőkönyvéhez.)

12. A tanácskozás befejeztével az elnök elrendeli a szavazást az előzetes kérdésekre (26. §. 4/i. és k. pontja).

13. Miután az előzetes kérdésekre lefolytatott szavazás eredménye nemleges volt, az elnök elrendeli a szavazást *a főkérdésekre*.

14. A szavazásra jogosított tagok szavazatukat külön-külön szavazati jegyen az elnök kezébe adták át, erre ő a szavazás eredményét az egyes rendfokozatok rangban legidősebb tagjaival egyetértve megállapítja és azt kihirdeti.

15. A tisztgyűlés 5 szavazattal 7 ellenében a következőképpen

h a t á r o z o t t :

A bü. tanácsot a végtárgyalás megtartása céljából egybe kell hívni,

v a g y :

8 szavazattal 4 ellenében.

„A bü. tanács egybehívása nem szükséges, eljárás alatt álló magatartását fegyelmileg kell elbírálni.“

(A szavazati jegyeket ezután megsemmisítik. Ennek megtörténtét a jegyzőkönyvbe fel kell venni.)

16. Az elnök végezetül a tisztgyűlés tagjait a titoktartás kötelességére figyelmezteti, majd a jegyzőkönyv lezárása és aláírása következik.

(Az elnöknek és minden egyes rendfokozat rangban legidősebb tisztjének aláírása.)

..... (név) (név)
(rendfokozat) (rendfokozat)

..... (név) (név)
(rendfokozat) (rendfokozat)

..... (név)
rendfokozat

..... (név)
(rendfokozat) mint elnök.

6. számú melléklet.

Minta a 37. §-hoz.

A m. kir. . . honvéd hadtest főtisztí becsületügyi tanácsa.

(Hely) . . . évi hó . . . n.

Jegyzőkönyv.

Készült az (eljárás alatt álló neve) m. kir. . . . honvéd
. ezredbeli (eljárás alatt álló rendfokozata)
becsületügyében megtartott végtárgyalásról.

Jelenlevők:

1. (Név) m. kir. . . . honvéd ezredbeli (rendfokozat), mint a becsületügyi tanács elnöke;

2. (Név) m. kir. . . . honvéd ezredbeli (rendfokozat)

” ” ” ” ” ”

” ” ” ” ” ”

” ” ” ” ” ”

mint a bü. tanács tagjai.

3. Az eljárás alatt álló (védője) név (m. kir. . . . honvéd ezredbeli) rendfokozat (kíséretében) megjelent.

4. Az eljárás alatt álló helyett (név) m. kir. honvéd ezredbeli (név, rendfokozat) jelent meg védőül és ezt a minőségét az eljárás alatt álló által kiállított meghatározással igazolja, amelynek a tárgyalási jegyzőkönyvhöz csatolását az elnök elrendeli.

5. Az elnök az eljárás alatt álló és védője jelenlétében a tárgyalást megnyitván, felszólítás útján megállapította, hogy senki ellen sincs a 10. §. értelmében kizárási ok (ha a becsületügyi tanács bármelyik tagja ellen kizárási indítványt tettek, akkor az elnök a 37. §. 1/b. alpontja értelmében jár el.)

6. Az elnök a tárgyalást az összes tagokhoz intézett azzal a felhívással folytatja, hogy a szóbanforgó ügyben a tényfelderítő eljárás eredménye alapján becsületük és kötelességük szerint tanácskozzanak és hozzanak határozatot.

7. Az elnök azután a becsületügyi előadót utasítja, hogy a becsületügyi választmány előadása alapján a tényállás *lényeges részleteit*, a súlyosító és az enyhítő körülményeket, a tisztgyűlésen előadott védelem lényegét és a tisztgyűlés határozatát ismertesse.

8. Az előadás kapcsán az elnök utasítására a becsületügyi előadó a következő iratokat olvasta fel:

Az eljárás alatt álló (védője) kívánságára az elnök még a következő iratok felolvasását rendelte el:

(A felolvasott iratok jegyzéki számát a jegyzőkönyvbe be kell jegyezni.)

9. Az elnök felhívja a tanácstagokat, hogy nyilatkozzanak arra nézve, vajjon kívánnak-e még és mely irányban tájékozódni. A kívánt tájékoztatásokat az elnök megadta.

10. Miután a becsületügyi tanács tagjai közül már senki sem tartotta szükségesnek a tényállás további megvilágítását, az elnök az eljárás alatt állónak (védőjének) a szót annak hozzáadásával engedi át, hogy mindazt előadhatja, amit igazolásául és a vád megcáfolására felhozni akar.

11. Az eljárás alatt álló (védője) előadja:

(Most következik főbb vonásokban az eljárás alatt álló és esetleg védőjének, vagy mindkettőjüknek védő-

beszéde, illetve védőiratuk felolvasása. A benyújtott védőiratot a jegyzőkönyvhöz kell csatolni.

..... (név) (Az eljárás alatt álló s. k. név-aláírása)
 (rendfokozat) mint védő. (rendfokozata)

12. Miután az eljárás alatt álló (a védő) a jegyzőkönyvet aláírta, az eljárás alatt álló (a védő) a tanács-termet elhagyta, az elnök megnyitja a tanácskozást. A tanácskozás során az ügyet tömören összefoglalja*, majd felhívja a jelenlévőket, hogy jogukban áll véleményüket és észrevételeiket nyíltan és szabadon előadni.

13. (Név, rendfokozat) úgy találja, hogy

.....
 (Név, rendfokozat) annak a nézetének ad kifejezést, hogy

.....
 14. Az elnök azután minden lényegtelen dolog elhagyásával rámutat azokra a fontosabb mozzanatokra, amelyeknek a becsületügyi tanács határozatánál jelentőségük van.

15. A tanácskozás befejeztével az elnök elrendeli a szavazást az *előzetes* kérdésekre. (37. §. h. és i. pontjai.)

16. Miután az előzetes kérdésekre megejtett szavazás eredménye nemleges volt, az elnök elrendeli a szavazást a *főkérdésekre*.

17. Az elnök a becsületügyi tanács tagjai által beadott szavazati jegyeket felolvassa és azután a szavazás eredményét a becsületügyi tanács tagjaival együtt megállapítja és a következőkép hirdeti ki:

18. A becsületügyi tanács egyhangúlag (szótöbbséggel) az állásbecsület megsértésére szóló, a veszé-

* Az elnök összefoglalását írásban csatolja a jegyzőkönyvhöz.

lyezettetésre szóló, felmentésre szóló
szavazattal a következőképpen

határozott

(Következik a határozat és indokolása a 37. §. 1/k. alpontja értelmében.)

A határozat megszerkesztése után az elnök elrendelte a szavazójegyek megsemmisítését.

19. A megejtett szóbeli szavazás eredménye alapján a becsületügyi tanács (egyhangúlag, szótöbbséggel) a következő

indítványt

teszi:

a) az eljárás alatt álló következő kitüntetéseit (következik az ő szóbanforgó érdemrendjeinek, rendjeleinek, kitüntetéseinek és díszjélvényeinek felsorolása) el kellene vonni (meg kellene hagyni).

Indokolás — — — — —

b) az eljárás alatt állónak altiszti (tisztesi) rendfokozat odaitélhető (nem volna odaitélhető),

Indokolás — — — — —

20. Az elnök végül még a titoktartás köteletségére figyelmezteti a becsületügyi tanács tagjait, majd a jegyzőkönyv lezárása és aláírása következik.

..... (név) (név)
m. kir. . . . honv. . . ezred-	m. kir. . . . honv. . . ezred-
beli (rendfokozat)	beli (rendfokozat)

..... (név) (név)
m. kir. . . . honv. . . ezred-	m. kir. . . . honv. . . ezred-
beli (rendfokozat)	beli (rendfokozat)

mint tanácstagok.

..... (név)
m. kir. . . . honvéd . . . ezredbeli (rendfokozat)
mint elnök.

7. számú melléklet.

Minta a 44. §.-hoz.

..... (A folyamodó neve)

(A folyamodó állományilletékes vagy
vált állományilletékes csapatteste)

M. kir. parancsnokságnak

Kelt ... év hó ...-n. (Állomáshely.)

Kérem egykor viselt tisztí rendfokozatomnak (a
szolgálaton kívüli viszonyban) (nyugállományban)
visszaadását.

A d a t a i m :

1. Nevem és személyi adataim:

(A folyamodó tüntesse fel egykor viselt tisztí rendfokozatát, jelenlegi esetleges altisztí, tisztési rendfokozatát, születési évét és helyét, illetőségét, vallását, családi állapotát, jelenlegi polgári foglalkozását, vagy állását, vagyoni viszonyait. Ha nevét és vallását változtatta, a régi nevét, illetve vallását is tüntesse fel.)

2. Tisztí rendfokozatom elvesztése *előtti* rövid össze-
foglaló életleírásom:

.....
(A folyamodó részletezze az általa végzett polgári és katonai iskolákat, adja meg katonai szolgálatának rövid leírását.)

3. Egykor viselt tisztí rendfokozatom elvesztésének ideje, oka és körülményei:

(Azt a bírói ítéletet, becsületügyi határozatot, vagy rendeletet, amely rendfokozatának vesztésére, vagy a rendfokozatáról való lemondásának elfogadására vonatkozik, eredetiben vagy hiteles másolatban mellékelje a folyamodó.)

4. A tiszti rendfokozatom elvesztésétől a jelen kérvényem benyújtásáig eltelt idő *részletes* leírása:

.....

(Életkörülményeinek és magánviszonyainak időbeli sorrendben való felsorolásakor különösen azokat az adatokat kell pontosan felemlítenie a folyamodónak, amelyek az állásszerűség szempontjából fokozott jelentőséggel bírnak, tehát kereseti foglalkozásán kívül, például időközben kötött házasságának adatait, az ellene esetleg folyamatban volt bűnvádi (fegyelmi) stb. eljárás okát és eredményét.)

5. Háborús teljesítményeim, sebesüléseim:

(Pontosan meg kell jelölnie ezek idejét és helyét, akkori csapattestét, sebesüléseinek közelebbi adatait.)

6. Kitüntetéseim:

(Az esetleg elvont kitüntetések is fel kell sorolni.)

7. Egykor viselt tiszti rendfokozatának visszaadását mely célból és mily érdemeire hivatkozva kéri?

8. Kérte-e már egykor viselt tiszti rendfokozatának visszaadását, ha igen, mikor és mely parancsnokságnál s hol folyt le a visszahelyezési eljárás?

9. A forradalom és kommunizmus alatt tanúsított magatartása igazolt-e? Ha még nincs igazolva, igazolását mikor és hol kérte, avagy miért nem nyújtotta be erre vonatkozó kérvényét?

10. A visszahelyezési eljárásból és a tisztigyűlés előtti megjelenéséből eredő személyi költségeit hajlandó-e viselni?

Kijelentem, hogy az egyes kérdőpontokra válaszat legjobb tudásom és lelkiismeretem szerint az igaz-

sághoz híven adtam meg és tudomásul veszem, hogy ha bebizonyul, hogy kérvényemben tudatosan az igazságtól eltérő adatot jelentettem be, ez a visszahelyezési eljárás azonnali beszüntetését vonja maga után. Adataim helytállóságának, valamint jelenlegi társadalmi állásom állászerűségének igazolására a következő okmányokat, igazolványokat és nyilatkozatokat csatolom.

.....
.....

Összesen: darabot.

(A folyamodó s. k. névaláírása és lakcíme)

.....

M. kir. . . . honvéd gyalogezred becsületügyi választmánya.**Iratjegyzék *)**

A (név) m. kir. . . . honvéd gyalogezredbeli (rendfokozat) becsületügyére vonatkozó iratokról.

Folyó- szám	Év, hó, nap	A beadványt intéző hatóság megnevezése, az ügyirat kelte és száma	A beadvány vagy intézkedés tárgya
1.	19 . . . november 7. honvéd gy. ezred pság. 19 . . . XI/6. 140/Kt. M.	A m. kir. . . . honvéd gyalogezred parancsnokának parancsa, mely-lyel a ténymegállapításokat el-rendeli. 1—a) X. Y. feljelentése. 1—b) A feljelentésnek (közelebről megjelölendő) melléklete. 1—c) N. N. hadnagy igazoló jelen-tése.
2.	november 7. honvéd gy. ezred pság. 19 . . . XI/7. 150/Kt. S.	A m. kir. . . . honvéd gyalogezred pság átirata. 2—a) Az eljárás alatt álló minősít-vényi táblázatának kivonata. 2—b) Az eljárás alatt álló bünte-tési jegyzőkönyvi kivonata.
3.	november 10.	1921. XI/10.	Az eljárás alatt álló megidézése (fogalmazvány).
4.	19 . . . november 10.	S. 1921. XI/10. 55/Kt. бүв.	A feljelentő megidézése. (Fogal-mazvány).
5.	november 15.	55/Kt. бүв.	Az eljárás alatt állóval felvett jegyzőkönyv.
6.	november 15.	M. 1921. XI/25.	Az eljárás alatt álló átvételi el-ismervénye megidézéséről. Az ügyiratokba betekinttem (Hely) 19 . . . november 15. (Név, rendfok.) (Név, rendfok.) védő eljárás alatt álló.
7.	november 16.	S.	Jegyzőkönyv (név) kereskedő (a feljelentő) kihallgatásáról.

*) A megelőző, vagy kapcsolatos bűnvádi, bü., vagy fegyelmi (bizottsági) eljárásra vonatkozó olyan iratokat, amelyek külön irat-jegyzékbe vannak foglalva, egy szám alatt kell felvenni.

Újrafelvételi, vagy visszahelyezési (rehabilitációs) eljárás esetében nem szabad a bü. alapeljárásra vonatkozó iratjegyzéket folytatni.

Folyó- szám	Év, hó, nap	A beadványt intéző hatóság megnevezése, az ügyirat kelte és száma	A beadvány vagy intézkedés tárgya
8.	19 . . . november 18.	S. 19 . . . XI/18.	(Név, rendfok.) felszólítása írás- beli nyilatkozattételre (kérdőív mellékelve).
9.	november 18.	19 . . . XI/18.	Tanuk megidézése (fogalmazvány) és a védőnek értesítése erről a körülményről.
10.	november 23.	M. 19 . . . XI/21.	(Név, rendfok.) nyilatkozata.
11.	november 24.	19 . . . XI/21.	Jegyzőkönyv (név) ügynök kihall- gatásáról.
12.	november 24.	19 . . . XI/21.	Jegyzőkönyv (név, rendfok.) ki- hallgatásáról.
13.	november 25.	19 . . . XI/21.	Jegyzőkönyv, (név, rendfok.) ki- hallgatásáról.
	november 26.	19 . . . XI/21.	Az eljárás alatt állóval felvett jegyzőkönyv folytatása.
14.	19 . . . november 29.	S. 19 . . . XI/29.	A m. kir. . . állomásparancsnok- sághoz intézett megkeresés tanuk kihallgatása végett (3 kérdőív mellékelve).
15.	december 8.	S. A m. kir. . . állomásparancs- nokság 1921. XII/5. 105/Kt.	A m. kir. . . állomásparancsnok- ság átirata a megejtett tanu- kihallgatásokról. 15—a) Jegyzőkönyv (név) (tizedes) kihallgatásáról. 15—b) Jegyzőkönyv (név) pincér kihallgatásáról. 15—c) Jegyzőkönyv (név) ügynök kihallgatásáról.
16.	december 10.	S.	Az eljárás alatt álló megidézése a végkihallgatásra (fogalmazvány).
17.	december 12.	M. 19 . . . XII/19.	Az eljárás alatt állónak a vég- kihallgatásra történt megidézésé- ről szóló átvételi elismervény.
18.	december 13.		Az eljárás alatt állóval végkihall- gatása alkalmával felvett jegyző- könyv. Az ügyiratokba betekintettem. (Hely és kelt). (Név, rendfok.) (Név, rendfok.) védő eljárás alatt álló.

Folyó- szám	Év, hó, nap	A beadványt intéző hatóság megnevezése, az ügyirat kelte és száma	A beadvány vagy intézkedés tárgya
19.	19 . . . december 22.		Előadás A naplózott iratok hiánytalanul megvannak. (Hely és kelt.) (Név, rendfokozat) a becsületügyi választmány elnök.
20.	19 . . . január 6.	. . . honvéd gy. ezred pság. 19 . . . I/3. 5/Kt.	A tisztgyűlés összehívására vonatkozó parancs.
21.	január 6.	19 . . . I/6.	Az eljárás alatt állóknak a tisztgyűlésre való megidézése.
22.	január 8.	M. 19 . . . I/7.	Az eljárás alatt álló átvételi elismervénye megidézéséről.
23.	január 16.		A tisztgyűlésről felvett jegyzőkönyv. 23—a) A védő meghatalmazása. 23—b) Védőirat.
			A naplózott iratok hiánytalanul megvannak. (Hely és kelt.) (Név és rendfokozat) a tisztgyűlés elnöke.
24.	január 22.	. . . honv. hadtest- parancsnokság 19 . . . I/21. 24/elh.	A m. kir. . . . honvéd hadtestparancsnok rendelete a végtárgyalás megtartása tárgyában.
25.	január 30.	19 . . . I/30.	A becsületügyi tanács tárgyalásának elrendelése és az eljárás alatt álló megidézése (fogalmazvány). 25—a) Feladóvevény.
26.	február 4.	M. 19 . . . II/1.	Az eljárás alatt állóknak átvételi elismervénye megidézéséről.
27.	február 10.		A becsületügyi tanács tárgyalási jegyzőkönyve. 27—a) A védő meghatalmazása. 27—b) Védőirat.
			A naplózott iratok hiánytalanul megvannak. (Hely és kelt.) (Név és rendfokozat) a becsületügyi tanács elnöke
			Megjegyzés: A 2. rovatba azt a napot kell írni, amelyen az ügyirat a becsületügyi választmányhoz (tanácshoz) beérkezett, illetve amelyen az illető jegyzőkönyvet, fogalmazványt stb. az utóbbiaknál szerkesztették.

FÜGGELEK.

I.

Becsületügyek (lovagias ügyek) intézése általában.

1. A tisztikar egységének folyománya az, hogy az egyes tisztek cselekményei elválaszthatatlanok a tisztikar hírnevétől és tekintélyétől.

Éppen ez okból jut különös jelentőséghez a tisztikar tagjainak a lovagias ügyekben tanúsított magatartása. Ezekben az ügyekben ugyanis a tisztikar minduntalan közvetlen érintkezésbe jut a polgári társadalomnak a lovagias eljárás szükségességét elismerő előkelő rétegeivel.

Ez a körülmény mind a parancsnokokra, mind a tisztikar tagjaira különleges kötelességeket ró, nevezetesen:

a) minden parancsnoknak fontos kötelessége, hogy alárendelt tisztikarát lovagias gondolkodásra és cselekvésre nevelje, annak a becsületről alkotott, amúgy is fejlett és érzékeny felfogását szakadatlanul finomítsa, hogy ezáltal a tisztikar az e tekintetben kivívott megkülönböztetett helyzetét a jövőben is fenntarthassa és biztosíthassa;

b) a lovagias ügyekben szereplő tisztek tekintsék magukat az állástekintély letéteményeseinek, ne téveszszék szem elől a tisztikarban ápolt nemes hagyományokat, intézzék el a rájuk bízott becsületügyet mindenkor

lelkiismeretesen, igazságosan, gyorsan és öregbítsék ezáltal is a tisztikar hagyományos jó hírnevét és tekintélyét.

II.

Tisztek között felmerült lovagias ügyek elintézése alkalmazásával követendő eljárás.

2. Tiszt megbízottul rendszerint csak tiszteket kérhet fel. Más megbízottak felkérését csak egészen kivételes és kényszerítő körülmények indokolhatják. Szükség esetén a tiszt jogosult parancsnokához, vagy a legközelebbi állomásparancsnoksághoz forduljon.*

3. A megbízatásnak tiszt részéről történt felkérés esetén való elvállalása bajtársi kötelesség. (Szolg. Szab. I. Rész, 30. pontja.) A megbízás vállalása elől csak kivételes és kényszerítő körülmények fennforgása esetében szabad kitérni.

4. A megbízottak a rájuk bízott lovagias ügyet a tiszti lovagias felfogás és a tisztekre kötelező különleges rendelkezések szem előtt tartásával a polgári társadalomban elfogadott bármely párbajkódex szerint intézhetik.

5. A megbízottak igyekezzenek a rájuk bízott lovagias ügyet békésen elintézni és csak akkor válasszák a fegyveres elintézés módját, ha a sértés olyan súlyos, hogy a békés elintézés nem férne össze a becsület követelményeivel.

* A megbízottak felkérésénél legyen figyelemmel a tiszt arra, hogy elvileg rendfokozatának és állományviszonyának, valamint ellenfele korának, társadalmi állásának megfelelő megbízottakat kérjen fel, valamint arra is, hogy megbízottainak érzékeny anyagi kiadásokat ne okozzon.

Lovagias ügyekkel kapcsolatban felmerült kiadásokat nem lehet a kincstár terhére felszámítani.

6. A tisztt megizottaihoz minden esetben, tehát akkor is, ha felkérésük élő szóval történt, a tényállás rövid leírását tartalmazó megbízó levelet köteles intézni. A megbízottak viszont ne csak a tényállás teljes tisztázására, hanem az ügy háttérének megismerésére is törekedjenek, mert csak ily eljárás biztosíthatja a lelkiismeretes, igazságos és méltányos elintézését.

A tényállást kivételes, vagy különösen súlyos esetben bü. előzetes megállapítások keretében is tisztázni lehet. (Függeték 35. g. pontja.)

7. Csupán a felek közvetlen megegyezése alapján, tehát előzetes tárgyalások nélkül, tanuk jelenlétében párviadalnak tiszték között még a párbajkódexek szerint megengedett esetekben sem lehet helye, mert a tisztikar tagjai cselekményeikért a tisztikarral szemben is felelősek.

8. A megbízottak a lovagias ügy minden mozzanatát jegyzőkönyvbe kötelesek foglalni. A jegyzőkönyvnek az egyébként szokásos alakiságok mellett feltétlenül tartalmaznia kell:

a) az ügyben szereplő felek és megbízottai állományviszonyát és rendfokozatát,

b) a kihívás okát,

c) a lehetőleg egyhangúlag megállapított rövid tényállást,

d) a tényállás alapján annak megállapítását, vajjon történt-e sértés, kinek a részéről és mily fokú az,

e) annak megállapítását, hogy kit illetnek a sértett fél jogai,

f) a sértés fokával és módjával arányban álló elégtételt.

A megbízottak ne feledjék, hogy a közöttük felmerülő mindennemű véleménykülönbséget kiküszöbölni és ezáltal a tárgyalások folytatását, illetve az ügy befejezését lehetővé tenni a párbaj-, döntő-, vagy fegyverbírótság hivatott.

9. Tilos tiszttel szemben becsületbírószágot megajánlani, vagy elfogadni.*

10. Párbaj-, döntő-, vagy fegyverbírószágotban tisztek úgy elnöki, mint tagi minőségben résztvehetnek.**

Tisztek párbaj-, döntő- vagy fegyverbírószágotba úgy elnök, mint tagokként csak tényleges, vagy a hivatásos állományból származó nemtényleges (nyugállományú, szkv.) tiszteket kérhetnek fel, illetve hozhatnak javaslatba.

11. Lovagias ügyet tiszttel szemben egyoldalúan nem szabad lezární. Ha a lovagias eljárás során oly körülmények merülnek fel, melyek egyébként a lovagias ügy egyoldalú befejezésére nyujtanának jogos alapot, a tárgyalásokat meg kell szakítani és a csonka jegyzőkönyvet a Becsületügyi Szabályzat 5. §. 2. pontja értelmében — jelentésképen — bü. szempontból való elbírálásra az érdekelt tiszt jogosult parancsnokához kell előterjeszteni.

12. Bűnvádi vagy becsületügyi eljárás (előzetes bü. megállapítások) alatt álló tiszt az eljárás jogerős befejezéséig megbízotti, párbajbírói stb. tiszteket nem válalhat.

A tiszt azt a körülményt, hogy bűnvádi, vagy bü. eljárás (előzetes bü. megállapítások) alatt áll, megbízottaival felkérésük alkalmával előzetes felszólítás nélkül is mindig közölni köteles.

13. A tiszt az őt személyében ért sértésért tiszttel szemben — a 14., 15. és 16. pontban említett kivételes

* Tiszteket becsületbírószágotban akár elnökként, akár tagokként résztvenniök tilos.

** A becsületbírószágot nem szabad összetéveszteni a párbaj-, döntő- vagy fegyverbírószágottal. A becsületbírószágot a kifogásolt fél párbajképessége és így közvetve becsülete felől van hivatva ítélni, ellenben a párbaj-, döntő- vagy fegyverbírószágot a lovagias ügy elintézésének egyes részletkérdéseit dönti el.

esetektől eltekintve — mindig lovagias úton törekszik elégtételre.

14. Tiszt tiszttől ennek tanukihallgatás során tett vallomásaért, abban az esetben, ha az nem lépte át a kötelességszerű feleletadás keretét és személyi sértéseket sem tartalmazott, lovagias elégtételt nem kérhet.

15. Előljárótól szolgálati ügyből kifolyólag esetleg elszenvedett sérelem orvoslása a panasz útjára tartozik.*

16. A katonai szolgálat körébe tartozó kötelesség teljesítésének elmulasztását csak a kísérő körülmények által indokolt igen kivételes esetben lehet lovagias úton elintézni.

A köteles tisztelet mellőzése (Szolg. Szab. I. R. 83. és 533. pontja), előljáró cselekedetének kedvezőtlen bírálata (Szolg. Szab. I. R. 84. pontja), alárendelttel való megszegyenítő bánásmód (Szolg. Szab. I. R. 122. pontja), elvileg szolgálati úton való elintézést követel és kivételesen akkor intézhető el lovagias úton, ha a kísérő körülmények, mint amilyenek például a sértő cselekménynek szolgálaton kívül, társaságban való elkövetése a cselekményeknek szigorú értelemben vett szolgálati jellegét elhomályosítják és azt bizonyos vonatkozásban magánügygé is teszik.

17. Ha a megbízottak, vagy a párbaj-, döntőbíróóság sértés fennforgását állapítja meg, tiszték között sajnálkozással elégtételt adni nem lehet.

Sajnálkozni csak valamely látszólagos sértés (pld.: vélt udvariatlanság) esetében lehet, különösképen akkor, ha a tiszt fejlett lovagias érzése és felfogása a sajnálkozás kifejezését hölggyel, vagy idősebb bajtárssal szem-

* Az a tiszt, aki előljárójától szolgálati ügyből folyólag lovagias úton elégtételt kér, a katonai büntetőtörvénykönyvről szóló 1930. II. t.-c. 71. §-a értelmében függelem-sértés büntette miatt 5 évig terjedhető börtönnel büntethető. Ezt a rendelkezést akkor is alkalmazni kell, ha az előljárói viszony időközben megszűnt.

ben, mint tiszteletének kifejezését, vagy teljes jóhiszeműségének bizonyosságát, önként ajánlja fel.

18. Becsület (lovagias) ügyeknek az állásfelfogás és a tisztállás követelményeinek megfelelő igazságos, gyors és megnyugtató elintézése érdekében mind a feleknek, mind a megbizottaknak jogukban áll, hogy felmerült kételyek elosztatása végett — a Bü. Szab. 48. §-ában meghatározott keretek között — a becsületügyi választmányhoz forduljanak tanácsért.

III.

Tisztek és honvéd tisztviselők (tisztviselőjelöltek) között felmerült lovagias ügyek elintézése alkalmával követendő eljárás.

19. Tiszt és honvéd tisztviselő (tisztviselőjelölt) között felmerült lovagias ügyben a Függelék II. fejezetében foglalt rendelkezéseket kell alkalmazni.

IV.

Tisztek és becsületügyi eljárás alá nem tartozó személyek között felmerült lovagias ügyek intézésénél, vagy becsületügyi eljárás alá nem tartozó megbizottakkal folytatott tárgyalás alkalmával követendő eljárás.

20. A tisztnek bü. eljárás alá nem tartozó személy által elkövetett sértés esetén is elsősorban lovagias úton kell az elégtételszerzésre törekednie és csak ha ily úton nem jutott elégtételhez, veheti igénybe az elégtételszerzés más módját.

Csak kivételes és különös körülmények közt, nevezetesen, ha a sértés kifejezetten a tiszt szolgálatának

gyakorlására, vagy valamely hivatalos eljárás (bűnvádi, bü., polgári peres, vagy fegyelmi stb. eljárás) során, vagy azzal kapcsolatban tanúsított magatartására vonatkozik, avagy, ha a sértő társadalmi állása, büntetett előlétele, vagy egyéb körülmények folytán — a párbaj-kódex-ek értelmében — párbajképtelen egyén: van jogában, illetve kötelessége a tisztnek az elégtétel megszerzésére más úton törekedni.

Kétes esetekben az elégtéterszerzésnek lovagias úton való bevezetése célszerű, nehogy a bűnvádi eljárás eredményes befejezéséhez szükséges föltételek esetleges hiánya következtében a tiszt az elégtételtől végleg elessék.

A büv. tanácsadási kötelessége tekintetében a Becsületügyi Szabályzat 48. §-a tartalmaz rendelkezéseket.

21. Megbízottakként működő tiszteknek már a tárgyalások megkezdésekor meg kell állapodniok a többi megbízottal abban, hogy a tárgyalást mely kódex alapján fogják lefolytatni. Ezt a megállapodást jegyzőkönyvbe kell foglalni.

A bü. eljárás alá nem tartozó feleket vagy megbízottakat arra felszólítani, hogy a lovagias ügy elintézése tekintetében magukat a katonai Becsületügyi Szabályzat Függetlenség rendelkezéseinek alá vessék, nem kell. Ha azonban az érdekeltek önként tesznek ily ajánlatot, azt el kell fogadni és jegyzőkönyvbe kell foglalni.

Becsületügyi eljárás alá nem tartozó személlyel felmerült lovagias ügy tárgyalása során az érdekelt tiszt megbízottak tartásuk szigorúan szem előtt a tárgyalás alapjaként elfogadott párbaj-kódex szabályait és az ellenfél megbízottaival egyetértve intézzék el az ügyet úgy, hogy a feleket az elintézés eredményeképpen semmiféle igazságtalanság, sérelem vagy megaláztatás ne érje. Az ellenfél megbízottai iránt legyenek mindenkor méltányosak és lovagiasak.

22. A megbizottak közt a lovagias ügy mikénti elintézése tekintetében felmerülő bárminémű nézeteltérés kiküszöbölésére a párbaj-, döntő-, illetőleg fegyverbíró-ság van hivatva. Ha tehát a lovagias ügy elintézése közben ily természetű akadályok merülnének fel, a tiszt megbizottak azokat a megfelelő bíróság megajánlásával kezdeményezőleg hárítsák el.

A párbaj-, döntő-, vagy fegyverbíró-ság felajánlásának visszautasítása, vagy e bíróságok döntésének el nem fogadása a lovagias elégtételadás megtagadásával egyenlő megítélés alá esik.

A tiszt megbizottai a párbaj-, döntő-, illetőleg fegyverbíró-ság elnöke és tagjai gyanánt csak tényleges, vagy olyan nemtényleges tisztet kérhetnek fel, illetve hozhatnak javaslatba, aki hivatásos tiszt volt.

23. A tiszt ellen felajánlott becsületbíró-ságot elfogadni tilos. Ha a becsületügyi eljárás alá nem tartozó ellenfél, vagy megbizottai a tiszt ellen olyan körülményeket hoznak fel, amelyek a tiszt becsületét látszanak érinteni, a becsületbíró-ság egybehívása helyett a tárgyalás eddigi menetét magábafooglaló jegyzőkönyvet — vagy jelentést — kell a jogosult parancsnokhoz bü. elbírálás végett előterjeszteni. (Bü. Szab. 5. §. 2. pontja.) A jogosult parancsnok döntése, illetőleg a tisztikarnak a bü. eljárás során való ítélezése, azután egyenlő értékű a becsületbíró-ság határozatával.

24. A tiszt, vagy megbizottai becsületügyi eljárás alá nem tartozó ellenféllel szemben a párbajkódexek szerint megengedett esetekben becsületbíró-ság egybehívását kérhetik. A becsületbíró-ság határozatát a további tárgyalások alapjául el kell fogadni.

A becsületbíró-ságban tiszték ilyen esetben sem működhetnek közre.

25. Katonai bűnvádi vagy becsületügyi eljárás során rendfokozatát veszített volt tiszt párbajképességét becsületbíró-ság által felülbíráltatni nem szabad.

Ily volt tiszt párbajképességét — a tisztikarral szemben — csak egykor viselt tisztí rendfokozatának visszavétele által szerzi vissza.

26. Rendfokozatáról bűnvádi eljárás során, vagy a becsületügyi eljárás elkerülése végett lemondott, avagy abból közigazgatási úton elbocsátott volt tiszt párbajképességét csak akkor lehet elismerni, ha a becsületbíróság erre nézve előzetesen kedvező határozatot hozott. Ilyen ellenféllel szemben tehát a tisztnek, vagy megbízottainak a becsületbíróságot minden esetben fel kell ajánlaniok.

A becsületbíróság tárgyalásához szükséges adatokat a megbízottakként működő tiszték kérelmére, vagy a becsületbíróság megkeresésére, a m. kir. honvédség főparancsnoka bocsátja rendelkezésre.

27. Ha becsületügyi eljárás alá nem tartozó személy tiszttel szemben fölmerült igen kényes természetű ügyét a párbajkódexek megengedte esetekben tanuk igénybevételével kívánja elintézni, az érdekelt tiszt tanúi tiszték is lehetnek.

28. Ha becsületügyi eljárás alá nem tartozó ellenfél a megbízottaknak a lovagias fegyveres elintézésre vonatkozó jegyzőkönyvi megállapodása után a tisztre ily esetben kötelező előzetes parancsnoki jóváhagyást nem hajlandó bevárni, a párbajt a kódex szabta időn belül meg kell vívni.

29. Párbajjellenes meggyőződésű egyéneknek, valamint olyan egyesület tagjának képviselőjét, amely alapszabályaiban a párbajt, mint elintézési módot, elveti, tiszt nem vállalhatja.*

30. Párbajképtelen egyén részéről követelt fegyveres kiálláshoz a tisztnek jogosult parancsnoka előzetes engedélyét kell kikérnie.

* Tényleges állományú tiszték politikai, vagy politikai háttérű ügyekben sem megbízottí, sem döntőbíróí tisztséget nem vállalhatnak.

31. Lovagias ügyre vonatkozó nyilatkozat sajtóban csak a jogosult parancsnok előzetes jóváhagyása alapján és az általa engedélyezett szövegben tehető közzé.

V.

Tiszt és lelkész között felmerült ügy elintézése békéltető eljárás útján.

32. Tisztnek lelkésszel felmerült ügyét nem szabad a szorosán vett lovagias keretek között, tehát a párbaj-kódexek szabályai alapján intézni.

Mindamellett ily esetben is meg kell a tisztnek kísérelnie két tiszt útján a felmerült sérelemnek, illetőleg ellentétnek a tiszt és lelkészi állás és hivatás követelményeket kielégítő tapintatos és bajtársi elintézését. (Békéltető eljárás.)

Ha ez nem jár sikerrel, a sérelmet szenvedő tiszt honvéd lelkész ellen ennek előljáró katonai hatóságánál, polgári lelkész ellen pedig egyházi hatóságánál tesz feljelentést. Bűnvádi eljárást lelkész ellen folyamatba tenni — ha csak a sértés valamely hivatalból üldözendő bűncselekmény tényálladékát nem meríti ki — kizárólag az érdekelt tiszt jogosult parancsnokának engedélye alapján lehet.

A sérelmet szenvedő lelkész a tiszt ellen följelentését a Becsületügyi Szabályzat 5. §-ának 2. pontja értelmében a tiszt előljáró (jogosult) parancsnokánál teszi meg.*

* A békéltető eljárásban közreműködött tisztnek annak lefolyásáról és eredményéről megbízójukat jegyzőkönyv helyett levélben értesítsék még akkor is, ha netán a lelkész is él két közvetítő bajtárs megnevezésének jogával, ennél fogva az ügyet kétoldalúan tárgyalták, illetőleg intézték el.

VI.

Bejelentési kötelesség, lovagias ügyek jegyzőkönyveinek előterjesztése, fegyveres elintézéshez előzetes jóváhagyás megszerzése.

33. Az a tényleges állományú tiszt, akinek lovagias ügye támad, köteles ezt a körülményt az ügynek, a benne szereplő személyeknek és az általa már bevezetett intézkedéseknek rövid megemlítésével, valamennyi előljárójának, egészen jogosult parancsnokáig, még pedig helyben állomásozóknak személyesen, a nem helyben állomásozóknak írásban és közvetlenül bejelenteni.

Az előljáróknak ezen bejelentés kapcsán joguk van a tisztikar tekintélye érdekében szükséges irányítást megadni, viszont kötelességük az érdekelt tisztet kérelmére az ügy elintézésében minden vonatkozásban támogatni. (Függelék 1. a. pontja.)

34. Tiszti megbízottaknak lovagias ügyek békés befejezéséhez, illetőleg lezárásához jogosult parancsnokuk előzetes hozzájárulását a 35. pontban foglalt kivételektől eltekintve, megszerezniök nem kell.

Az általuk elintézett ily lovagias ügy jegyzőkönyvének egy — a megbízottak által hitelesített — másolati példányát azonban a rangban legidősebb megbízott a tiszti álláskövetelmények szempontjából szükséges felülbírálás végett a rangban legidősebb fél jogosult parancsnokához utólag előterjeszteni köteles.

Ez az utólagos előterjesztési kötelesség tiszteknek bü. eljárás alá nem tartozó személlyel szemben keletkezett lovagias ügyére is vonatkozik.

35. A 34. pontban foglalt általános érvényű szabálytól eltérően a megbízottak — békés elintézés lehetősége esetén is — kötelesek a lovagias ügy jegyzőkönyvét előzetes jóváhagyásra a jogosult parancsnokhoz előterjeszteni, ha:

a) az érdekelt tisztnek valamelyike ellen bűnvádi

vagy becsületügyi eljárás, avagy előzetes bü. megállapítások folynak (Függelék 12. pontja),

b) ha a megbízottak a tényállás alapján úgy látják, hogy az ügyben szereplő tisztek valamelyikének egyéni becsülete, vagy a tisztállás közös becsülete érintve van, ennél fogva a Bü. Szab. 5. §-ának 2. pontja értelmében jelentéstételre amúgy is kötelezve volnának,

c) ha a lovagis ügy tárgyalása során oly körülmény merülne fel, mely bü. eljárás alá nem tartozó ellenféllel szemben a lovagias ügy egyoldalú befejezésére nyújthatna jogos alapot (Függelék 11. pontja),

d) ha a lovagias ügy tárgya egyszersmind bünvádi vagy fegyelmi megtorlást igénylő cselekmény (Függelék 16. pontja),

e) ha a bü. eljárás alá nem tartozó ellenfél, vagy megbízottai a tisztre vonatkozólag olyan bejelentést tettek, amelynek következtében bü. eljárás alá nem tartozó egyénnel szemben becsületbíróági ítélkezésre volna szükség (Függelék 23. pontja),

f) ha a tisztet nyilvánosan (sajtóban) ért támadás következtében a megbízottak elégtételképpen sajtónyilatkozatban is megállapodtak (Függelék 31. pontja),

g) kivételesen és csak tisztek között felmerült ügyben, ha az ügynek különösen nagy terjedelme, vagy kuszáltsága, avagy hivatalos eljárással való összefüggése következtében a megbízottak bonyodalmak elkerülése végett a jogosult parancsok irányítását, vagy a tényállásnak a büv. által való felderítését egyhangúlag szükségesnek tartják, avagy ha a megbízottak között felmerült véleménykülönbség eldöntésére a párbaj vagy döntőbíróság nem látszik alkalmasnak.*

* Tisztnek bü. eljárás alá nem tartozó személlyel felmerült hasonló ügyét a megbízottként működő tisztek még ilyen körülmények között is csupán a párbajkodex szabályai szerint intézhetik, mert bü. eljárás alá nem tartozó személy ügyében katonai parancsnokság, vagy bü. szerv sem döntésre, sem irányításra nem hivatott.

36. Előzetes jóváhagyás végett elő kell terjeszteni minden oly ügyre vonatkozó jegyzőkönyvet, melyben a megbizottak fegyveres elintézésben állapodtak meg.

Kivételt képez a Függelék 28. pontjában említett eset, amikor is azonban a jegyzőkönyv utólagos előterjesztése kötelező.

VII.

A jogosult parancsnok kötelességei.

(Lovagias ügyek elbírálása.)

37. A lovagias ügyek elbírálására mindig a rangban idősebb fél jogosult parancsnoka hivatott (Bü. Szab. 6. §. 4. pontja).*

38. A jogosult parancsnok e Függelék 1. pontjában előírt kötelességeinek szem előtt tartásával az előterjesztett jegyzőkönyv alapján bírálja el:

a) vajjon az ügy a tiszti lovagias felfogás és állás-követelmények szerint mind érdemi, mind alaki tekintetben helytálló és megnyugtató elintézés, illetve befejezést nyert-e,

b) habár az ügy elintézése érdemben helytállónak mutatkozik, nem szükséges-e a felek vagy megbizottak által elkövetett alaki természetű mulasztásoknak jövőbeni miheztartás céljából való megjelölése, avagy — csak tisztek között felmerült ügyben — az ügynek a parancsnok útmutatása szerint leendő újbóli tárgyalása.

c) hogy ámbár a lovagias ügy tárgyaül szolgáló

* Honvéd tisztviselők és tisztviselőjelöltek ügyeiben a honvédelmi miniszter gyakorolja a jogosult parancsnok jogkörét.

Tiszt és honvéd tisztviselő (tisztviselőjelölt) közt felmerült lovagias ügyben a tiszt jogosult parancsnokán kívül a honvéd tisztviselőre nézve a jogosult parancsnok jogkörét gyakorló honvédelmi miniszter is elbírálja az ügyet.

sértésért a személyi elégtételt a lovagias eljárás keretében megadták, nem szükséges-e hogy a parancsok az állastekintélyt is érintő cselekményért a sértést elkövetett tiszt eljárását külön kifogással illesse, vagy fegyelmi úton megtorolja,

d) hogy abban az esetben, ha a lovagias ügy tárgya egyúttal a Szolg. Szab. rendelkezéseibe ütköző fegyelmi kihágást is képez (Függelék 16. pontja), nem szükséges-e a lovagias eljárás megszüntetésével az ügyben csak szolgálati úton eljárni,

e) vajjon az ügy nem tartozik-e bűnvádi eljárás alá, illetőleg nincs-e az ügy alapjául szolgáló cselekmények által az egyéni, vagy a tiszt állás közös becsülete érintve.

39. A parancsnok, ha szükségesnek tartja, döntéséhez a bűv. véleményét is beszerezheti. Ezt a véleményt a bűv. mindig soron kívül és a lehető legrövidebb időn belül köteles parancsnokához előterjeszteni.

40. A parancsnok elbírálásának eredményét békés elintézés esetén csak ha annak szükségét látja, fegyveres elintézés esetén azonban mindig és pedig soronkívül és rendszerint a rangban legidősebb megbízott útján közölje, ha pedig valamely más intézkedést is szükségesnek tart, azt egyidejűleg tegye meg.

41. Ha a lovagias ügyben érdekelt tiszt felek valamelyike ellen becsületcsorbító cselekmények miatt bűnvádi, vagy bü. eljárás, avagy előzetes bü. megállapítás van folyamatban (Függelék 35/a. pontja) a parancsnok hívatott dönten afelől, hogy a felmerült lovagias ügynek lovagias keretek között való elintézését engedélyezi-e, avagy az ügyet a folyamatban lévő eljárás jogerős befejezéséig függőben tartja.

Ha a lovagias ügy tárgya a bűnvádi, vagy a becsületügyi eljárás (előzetes bü. megállapítások) tárgyával kapcsolatos, a lovagias ügy elintézését az illető eljárás befejezéséig minden esetben függőben kell tartani.

42. Ha becsületsorbító cselekmény miatt elrendelt bűnvádi vagy becsületügyi eljárás következtében az érdekelt tisztek valamelyike rendfokozatát elvesztette, akkor a becsület (lovagias) ügy is befejezést nyert.

Ellenkező esetben a jogosult parancsnok dönt arra nézve, hogy a bírói ítélettel kiszabott büntetés, avagy a becsületügyi eljárás eredményeként adott intés, vagy fegyelmi fenytés a sértett tiszti félnek elégtételül szolgál-e, avagy az ügy lovagias elintézésének is szabad folyást enged.

Bü. eljárás alá nem tartozó ellenfélnek bírói büntetés, vagy becsületügyi eljárás eredményeként adott intés, avagy fegyelmi fenytés elégtételül nem szolgálhat.

43. Szakorvosi lelettel (véleménnyel) elmebetegnek, vagy csökkent beszámíthatóságúnak nyilvánított ellenféllel szemben lovagias elintézésnek nincsen helye.

VIII.

Lovagias ügyek intézésében közreműködő tisztek által elkövetett mulasztások elbírálása.

44. A tisztikar egységéből folyik, hogy a megbizottak nemcsak megbízójuk, hanem a tisztikar iránt is felelősséggel tartoznak. Minden olyan esetben tehát, amidőn lovagias ügyet a megbizottak stb.-ként működő tisztek esetleges lelkiismeretlensége, kötelességsértése, vagy macacssága következtében nem lehetett az álláskövetelmények szerint elintézni, a vétkes tiszteket felelősségre kell vonni.

Erre a felelősségrevonásra mindig a vétkes tisztnek jogosult parancsnoka van hivatva és az fegyelmi úton, vagy becsületügyi eljárás keretében történhetik.

45. Jóhiszemű — bár helytelen — eljárás esetében nem megtorlásnak, hanem oktatásnak, vagy irányításnak van helye.

TARTALOMJEGYZÉK.

I. FEJEZET.

Általános rendelkezések.

1. §. A becsületügyi eljárás célja és tárgya	3
2. §. A becsületügyi szabályzat hatálya	4
3. §. Megelőző bűnvádi eljárás után becsületügyi el- bírálás	4
4. §. Rendfokozatból elbocsátás becsületügyi eljárás nélkül	5

II. FEJEZET.

A becsületügyi eljárásról általában.

5. §. Becsületügyi eljárás megindítása	11
6. §. Becsületügyi eljárás elrendelésére jogosult pa- rancsnokok	11
7. §. A becsületügyi eljárás tagozódása	14
8. §. A jogosult parancsnok kötelességei feljelentés esetén	15
9. §. A becsületügyi eljárás megszakítása	16
10. §. Kizárási okok	18
11. §. Az eljárás alatt álló jogai és kötelességei	20
12. §. A védő (képviselő) jogai és kötelességei	22
13. §. Az állásbecsület megóvásának kötelezettsége, a ténymegállapítások gyors végrehajtása, titoktartás	23

III. FEJEZET.

A tényfelderítő eljárás.

14. §. A tényfelderítő eljárás elrendelése	25
15. §. Becsületügyi választmányok	26
16. §. Főtiszti becsületügyi választmányok	28

17. §.	Törzstiszti becsületügyi választmányok	23
18. §.	Tábornoki becsületügyi választmányok	29
19. §.	Kivételek a becsületügyi választmányok általános illetékessége alól	30
20. §.	A tényfelderítő eljárás végrehajtása	32
21. §.	A jogosult parancsnok teendői becsületügyi választmány indítványának előterjesztése után	39
22. §.	A jóváhagyásra hivatott parancsnok teendői	40

IV. FEJEZET.

Tisztgyűlés.

23. §.	A tisztgyűlés rendeltetése	41
24. §.	A tisztgyűlés megalakulása	42
25. §.	A jogosult parancsnok intézkedései a tisztgyűlés egybehívására	44
26. §.	A tisztgyűlés elnökének kötelességei, a tisztgyűlés lefolyása	46
27. §.	A jogosult parancsnok teendői a tisztgyűlés után	50
28. §.	A bü. eljárás jóváhagyására hivatott pk. intézkedései a tisztgyűlés határozata alapján	51

V. FEJEZET.

A becsületügyi tanács tárgyalása, végtárgyalás.

29. §.	A végtárgyalás célja	53
30. §.	Becsületügyi tanácsok általában	54
31. §.	Főtiszti becsületügyi tanácsok	55
32. §.	Törzstiszti becsületügyi tanácsok	56
33. §.	Tábornoki becsületügyi tanács	57
34. §.	A becsületügyi tanácsok illetékessége, átutalás stb.	58
35. §.	A parancsnok intézkedései a végtárgyalás megtartása céljából	58
36. §.	A bü. tanács elnökének jogai és kötelességei	59
37. §.	A végtárgyalás lefolyása	61
38. §.	A jóváhagyásra hivatott parancsnok intézkedései a végtárgyalás után	65
39. §.	A jogerős véghatározat következményei	67
40. §.	A véghatározat közlése, kihirdetése, a becsületügyi iratok előterjesztése	68

VI. FEJEZET.

Különleges rendelkezések.

41. §.	Vádkiterjesztés	71
42. §.	Újrafelvételi eljárás	72
43. §.	Tiszti rendfokozatról való lemondás	74
44. §.	Rendfokozat visszaadása kegyelmi úton (Rehabilitáció)	76
45. §.	Az újrafelvett katonai bünvádi eljárás kedvező eredménye, vagy a jogegység érdekében használt semmisségi panasz folytán hozott ítélet alapján az előbb viselt tiszti (tisztjelölti) rendfokozatba való visszahelyezés körül követendő eljárás	80
46. §.	Illetmények	85
47. §.	A becsületügyi iratok kezelése, megőrzése és kiadása	87
48. §.	A becsületügyi választmányok véleményadási joga és tanácsadási kötelessége	88

Mellékletek, minták.

1. sz.	Jegyzőkönyv az eljárás alatt álló kihallgatásáról (20. §.)	91
2. sz.	Jegyzőkönyv tiszteknek tanukénti kihallgatásáról (20. §.)	96
3. sz.	Jegyzőkönyv polgári egyének tanukénti kihallgatásáról (20. §.)	98
4. sz.	A becsületügyi választmány előadása (20. §.)	100
5. sz.	Jegyzőkönyv a tisztgyűlés tárgyalásáról (26. §.)	103
6. sz.	Jegyzőkönyv a becsületügyi tanács tárgyalásáról (37. §.)	107
7. sz.	A visszahelyezés (rehabilitáció) iránti kérvény (44. §.)	111
8. sz.	Az iratjegyzék (47. §.)	114

FÜGGELÉK.

Becsületügyek (lovagias ügyek) intézése.

I.	Becsületügyek (lovagias ügyek) intézése általában	117
II.	Tisztek között felmerült lovagias ügyek elintézése alkalmával követendő eljárás	118
III.	Tisztek és honvéd tisztviselők (tisztviselőjelöltek) között felmerült lovagias ügyek elintézése alkalmával követendő eljárás	122

IV. Tisztek és becsületügyi eljárás alá nem tartozó személyek között felmerült lovagias ügyek intézésénél, vagy becsületügyi eljárás alá nem tartozó megbizottakkal folytatott tárgyalás alkalmával követendő eljárás	122
V. Tiszt és lelkész között felmerült ügy elintézése békéltető eljárás útján	126
VI. Bejelentési kötelesség, lovagias ügyek jegyzőkönyveinek előterjesztése, fegyveres elintézéshez előzetes jóváhagyás megszerzése	127
VII. A jogosult parancsnok kötelességei (Lovagias ügyek elbírálása)	129
VIII. Lovagias ügyek intézésében közreműködő tisztek által elkövetett mulasztások elbírálása	131

ZMNE

Egyetemi Központi Könyvtár

84709763

DR

